Miesięcznik Państwowej Straży Pożarnej Rok założenia 1912 Nr ind. 371203 ISSN 0137-8910 Cena 10 zł (w tym VAT)

PRZEGLĄD POŻARNICZY

08 / SIERPIEŃ 2023

TAJNIKI LOGISTYKI

DYLEMATY BUDOWLANE str. 12

NOWE SŁUŻBOWE str. 20

PORZĄDKI W MAJĄTKU str. 40

Spis treści

16 **Temat numeru: Strażackie kulisy**
DROGI, KOLEJ i inne

34 **Temat numeru: Strażackie kulisy**
Transport to podstawa

43 **Ratownictwo i ochrona ludności**
Strażacy i sportowcy

W ogniu pytań
10 Wielka szansa rozwoju

Temat numeru: Strażackie kulisy
12 Polemiki logistyki: o budownictwie inwestycyjnym
16 Fundusze Europejskie
20 Przetarg na mundur
23 Sprawy mieszkaniowe
26 Logistyka długotrwałych akcji w PSP
30 Wsparcie finansowe dla PSP
32 Samochody dla OSP
34 Gospodarka transportowa w logistyce
37 SOFU
40 Ewidencjonować, ale jak?

Ratownictwo i ochrona ludności
43 Igrzyska nad Wisłą

Świat katastrof
46 Atomowy poker

Organizacja
48 Musztra po liftingu cz. 3

Historia i tradycje
50 Repliki umundurowania cz. 2

Stałe rubryki
4 Kalejdoskop akcji
6 Rzut oka
9 Strażacki abakus
19 Przegląd opinii
19 Strażacka migawka
51 Służba i wiara
52 Piszą za granicą
53 www@pozarnictwo
53 Wydało się
53 Straż na znaczkach
54 Gorące pytania
55 Przetestuj swoją wiedzę

Wydawca
Komendant Główny PSP

Redakcja
00-463 Warszawa, ul. Podchorążych 38
tel. 22 523 33 06
e-mail: pp@kg.straz.gov.pl, www.ppoz.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
Redaktor naczelna
bryg. Anna ŁAŃDUCH
tel. 22 523 33 07 lub tel. MSWiA 533-07
alanduch@kg.straz.gov.pl

Zastępca redaktor naczelnej
kpt. Emilia KLIM
tel. 22 523 33 06 lub tel. MSWiA 533-06
eklim@kg.straz.gov.pl

Sekretarz redakcji
Anna SOBÓTKA
tel. 22 523 34 27 lub tel. MSWiA 534-27
asobotka@kg.straz.gov.pl

Redaktor
Marta GIZIEWICZ
tel. 22 523 33 98 lub tel. MSWiA 533-98
mgiziewicz@kg.straz.gov.pl

Administracja, reklama, strona www
Katarzyna GRUSZCZYŃSKA
tel. 22 523 33 06 lub tel. MSWiA 533-06
pp@kg.straz.gov.pl

Korekta
Dorota KRAWCZAK

Rada redakcyjna
Przewodniczący:
gen. brygadier Andrzej BARTKOWIAK
Członkowie:
nadbryg. dr inż. Mariusz FELTYNOWSKI, prof. uczelni
st. bryg. dr inż. Paweł JANIK
st. bryg. Marek PIEKUTOWSKI
st. bryg. Jacek ZALECH
st. bryg. Marceli SOBOL
bryg. Karol KIERZKOWSKI
bryg. Rafał JURECZKO

Prenumerata
Cena prenumeraty na 2023 r.:
rocznej – 120 zł, w tym 8% VAT,
półrocznej – 60 zł, w tym 8% VAT.
Formularz zamówienia i szczegóły dotyczące prenumeraty można znaleźć na www.ppoz.pl w zakładce *Prenumerata*

Reklama
Szczegółowych informacji o cenach i o rozmiarach modułów reklamowych w „Przeglądzie Pożarniczym" udzielamy telefonicznie pod numerem 22 523 33 06 oraz na stronie www.ppoz.pl
Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń oraz reklam.
Redakcja decyduje o publikacji nadesłanych artykułów. Materiały niezamówione nie będą zwracane. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i redakcji tekstów oraz zmiany ich tytułów.

Projekt i skład
Szymon Bolek – Studio Grafpa, www.grafpa.com

Druk
ZAPOL Sobczyk sp.k.
al. Piastów 42, 71-062 Szczecin
Nakład: 7750 egz.

Nasza okładka:
Ćwiczenia SIEKAWICA 2023, 18-20 lipca
fot. Łukasz Rutkowski / KP PSP w Ełku

Anna Sobótka
sekretarz redakcji

Drodzy Czytelnicy!

Dramatyczna akcja, płomienie pochłaniające budynek, strażacy są już na miejscu, zaangażowani i skupieni walczą z żywiołem… Taki filmowy obraz naszej profesji ma wiele osób. Tymczasem składa się na nią wiele innych elementów, choćby zapewnienie do jej funkcjonowania budynków, pojazdów i sprzętu. Nie pojawiają się one jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki, ale w wyniku pracy funkcjonariuszy za kulisami spektakularnych działań. Łatwo jest zapomnieć o tej żmudnej i często trudnej, a niezbędnej prozie życia, dlatego w sierpniowym numerze postanowiliśmy przybliżyć czytelnikom tajniki logistyki – niezwykle ważnego obszaru funkcjonowania PSP.

Na pierwszy ogień – podsumowanie dotychczasowych efektów Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025. Rozmowa z zastępcą komendanta głównego PSP nadbryg. Krzysztofem Hejdukiem pokazuje, jak wiele inwestycji budowlanych, sprzętowych i mundurowych udało się już poczynić, a z drugiej strony jak wiele jeszcze wyzwań przed nami.

Budowa nowych obiektów PSP idzie pełną parą – to niewątpliwy sukces. Jednak ile stoi za tym spędzających sen z powiek trudności i dylematów, wiedzą tylko osoby odpowiedzialne za te inwestycje. O zawiłościach prawnych, administracyjnych i finansowych, z którymi muszą się zmierzyć, pisze Krzysztof Tomczak.

Z pewnością zgodzimy się ze stwierdzeniem, że to człowiek jest najważniejszy, a nie jego ubiór. Jednak widząc strażaka w nowym umundurowaniu służbowym, zdecydowanie stwierdzimy: szata jednak też ma coś do powiedzenia! Ale żeby nowe ubranie trafiło do wszystkich funkcjonariuszy, sztab ludzi musi pracować nad centralnym przetargiem, dopilnować, by przebiegł zgodnie z prawem i wyznaczonymi standardami. Zainteresowanych tym tematem odsyłamy do tekstu Mateusza Wójta i Agnieszki Tkacz.

Zagadnienia logistyczne stają się kluczowe także, a może przede wszystkim wówczas, gdy walka z żywiołem lub skutkami katastrofy spowodowanej przez człowieka się przedłuża. Strażacy są zmuszeni pracować przez wiele godzin, a zatem potrzebują zaplecza, które pozwoli im zaspokoić wszystkie potrzeby i skutecznie działać. Jak wygląda organizacja zasobów własnych PSP i zasobów terenowych, zapewnienie podstawowych i specjalistycznych środków zaopatrzenia? – wyjaśniają Dominik Kabat i Michał Chmiel.

Rozmaitych dóbr pomocnych w wykonywaniu zadań mamy dostatek. Trzeba jednak zachować w tych zasobach porządek. Pomogą w tym nowoczesne technologie ułatwiające ewidencję składników majątku. O nowinkach w tej dziedzinie piszą Michał Kądziołka i Andrzej Żbik.

Po obfitej lekturze logistycznej czas na zmianę tematyki. Wróćmy myślą do ważnego wydarzenia sportowego, które odbyło się w Polsce – Igrzysk Europejskich. Filip Czyż i Mariusz Duma przedstawiają zabezpieczenie turnieju z perspektywy kontrolno-rozpoznawczej i operacyjnej. Z pewnością będzie to cenny materiał dla funkcjonariuszy, których czekają podobne wydarzenia.

Słonecznej lektury!
asobotka@kg.straz.gov.pl

Kalejdoskop akcji

opracowała ANNA KLICHOWSKA

15 czerwca 2023 r. – wyciek substancji ropopochodnej na zbiorniku wodnym w miejscowości Kłodawa. Strażacy ograniczyli rozprzestrzenianie się wycieku, a następnie zebrali substancję do zbiorników dostarczonych na miejsce przez gminę Trąbki Wielkie. Poszkodowane ptactwo hodowlane, które pływało w stawie, przekazano pod opiekę weterynarza. Na miejscu pracowało sześć zastępów straży, w tym SGRChem-Eko „Starogard".
źródło: KP PSP w Pruszczu Gdańskim

18 czerwca 2023 r. – pożar gazu ziemnego w Jaworzynie Śląskiej. Zgłoszono, że w pobliżu ogródków działkowych słychać ulatniający się gaz. Podczas sprawdzania podstacji przez pogotowie gazowe nastąpił zapłon gazu ziemnego. Pracownicy doznali oparzeń dłoni oraz twarzy. Działania JOP skupiły się na przeprowadzeniu pomiarów w strefie niebezpiecznej i prewencyjnym ewakuowaniu 32 osób z terenu ogródków działkowych.
źródło: KP PSP w Świdnicy

19 czerwca 2023 r. – zatrucie tlenkiem węgla w Trzemesznie. W punkcie handlowym pojawił się zapach gazu. Zadysponowane zostały trzy zastępy z JRG w Gnieźnie, w tym GLBAChem, oraz zastęp z OSP w Trzemesznie. Dwie osoby wyszły na zewnątrz budynku – jednej z nich, skarżącej się na złe samopoczucie, pomocy udzieli ratownicy ZRM. Strażacy dokonali pomiaru stężenia tlenku węgla, które okazało się wysokie i nadal rosło. Odłączony został dopływ gazu do urządzenia podgrzewającego wodę, a wszystkie pomieszczenia przewietrzono.
źródło: KP PSP w Gnieźnie

20 czerwca 2023 r. – pożar hali magazynowej z wyrobami drewnianymi w Gurczu. Strażacy podali 10 prądów wody w natarciu. Używając przecinarki spalinowej, usunęli część zewnętrznego poszycia ścian. Wykorzystali też dwa wentylatory osiowe, kamerę termowizyjną oraz detektor wielogazowy. Wydobyli wózek widłowy i butlę z gazem propan-butan. Spalone palety przegarnęli i dogasili. Akcję przez prawie 8 godz. prowadziło 14 zastępów PSP i OSP.
źródło: KP PSP w Kwidzynie

fot. Krzysztof Skoczek / JRG KP PSP w Kwidzynie

20 czerwca 2023 r. – awaryjne lądowanie paralotniarza w obszarze zalesionym na zboczach góry Żar. Na miejsce ruszyły zastępy z JRG w Żywcu, OSP w Międzybrodziu Żywieckim oraz beskidzki GOPR. Dzięki zastosowaniu technik alpinistycznych strażacy bezpiecznie podjęli uwięzionego na drzewie na wysokości ok. 12 m paralotniarza. Nie odniósł on żadnych obrażeń.
źródło: KP PSP w Żywcu

22 czerwca 2023 r. – pożar stolarni w Jedwabnem. Zagrożony był budynek suszarni z 20 m³ drewna. Pożar objął cały dach stolarni oraz dwa przyległe budynki. Ze względu na zawalenie się dachu i duże zadymienie strażacy pracowali w aparatach OUO. Podali prądy gaśnicze w obronie zagrożonej suszarni oraz prądy gaśnicze wody w natarciu na palące się obiekty. Pozostałości popożarowe przelali wodą i przystąpili do usuwania poszycia dachowego. Nikt nie został poszkodowany. W akcji gaśniczej wzięło udział 13 zastępów PSP i OSP.
źródło: KM PSP w Łomży

22 czerwca 2023 r. – wyciek kwasu solnego na terenie zakładu przy ul. Dziatkiewicza w Bydgoszczy. W wyniku rozszczelnienia zbiornika o pojemności 100 m³ doszło do wycieku około 80 m³ substancji toksycznej i żrącej. Strażacy zabezpieczyli sąsiednie zakłady na wypadek konieczności podjęcia ewakuacji. Przepompowali kwas do zbiorników zastępczych. Zbudowali układy z armatury o odporności chemicznej, opierając się na pompach wysokoodpornych – pneumatycznej i wężowej. Za pomocą wapna zneutralizowali teren. Działania trwały ponad 21 godz., a zaangażowanych w nie było 29 zastępów, w tym SGRChem-Eko „Bydgoszcz" i SGRChem-Eko „Włocławek".
źródło: KM PSP w Bydgoszczy

22 czerwca 2023 r. – zawalenie się opuszczonego budynku jednorodzinnego w miejscowości Koziegłowy. Na miejsce zdarzenia zadysponowane zostały trzy zastępy JRG i SGPR z psami ratowniczymi oraz cztery zastępy OSP. Aby sprawdzić, czy pod gruzami nie ma osób poszkodowanych, strażacy wykorzystali kamerę wziernikową. Następnie na gruzy wpuszczone zostały psy ratownicze. W miejscu, którym się zainteresowały, ręcznie usunięta została wierzchnia warstwa gruzu. Po upewnieniu się, że pod gruzami nie ma osób poszkodowanych, rozpoczęła się rozbiórka obiektu z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu budowlanego.
źródło: KM PSP w Poznaniu

fot. Marcin Tecław / KM PSP w Poznaniu

23 czerwca 2023 r. – pożar wiatraka w Kluczewsku. Ze znajdującej się na wysokości 35 m gondoli turbiny wiatrowej stojącej na polu wydobywał się dym i widoczny był ogień. Ze względu na burzę z silnymi podmuchami wiatru i grząski grunt oraz spadające części palącej się gondoli zdecydowano, że miejsce zostanie zabezpieczone i będzie dozorowane przez strażaków. Na bieżąco monitorowana też była płonąca gondola – za pomocą kamery termowizyjnej. Gdy pożar się zakończył i temperatura gondoli spadła, strażacy zakończyli działania na miejscu zdarzenia. Przyczyną pożaru było wyładowanie atmosferyczne. W trwającej 3 godz. akcji udział wzięło sześć zastępów PSP i OSP.

źródło: KP PSP we Włoszczowie

26 czerwca 2023 r. – wybuch w budynku przy ul. Kolumba w Szczecinie. Doszło do zapłonu i wybuchu lotnych oparów substancji łatwopalnej w Akademii Sztuki w Szczecinie. Poszkodowane zostały trzy osoby, które wraz z 15 innymi ewakuowały się z budynku przed przybyciem służb. Działania zastępu PSP polegały na zabezpieczeniu miejsca zdarzenia i udzieleniu pomocy medycznej poszkodowanym osobom. Osoby poparzone ZRM przewiózł do szpitali.

źródło: KM PSP w Szczecinie

1 lipca 2023 r. – wyciek gazu w Żywcu. Podczas wiercenia otworu do montażu instalacji pompy ciepła natrafiono na złoże gazu o właściwościach wybuchowych. Na miejsce akcji zadysponowanych zostało łącznie 39 strażaków PSP i OSP. Wyznaczono strefę niebezpieczną i ewakuowano mieszkańców w promieniu 100 m. Strażacy rozstawili kurtynę wodną i przygotowali prądy wody na wypadek zapłonu gazu. Wtłoczyli wodę do odwiertu oraz zabezpieczyli prace związane z „cementowaniem" otworu, które prowadziła firma realizująca prace wiertnicze. Zastęp SGRChem-Eko z Bielska-Białej na bieżąco monitorował stężenie wydobywającego się gazu.

źródło: KP PSP w Żywcu

fot. Grzegorz Sobel / OSP w Węgierskiej Górce

1 lipca 2023 r. – pożar budynku wielorodzinnego w miejscowości Dębsko-Ośrodek. Ogniem objęty był dach oraz poddasze. W budynku przebywały 24 osoby, 21 ewakuowało się o własnych siłach. Za pomocą drabiny przenośnej strażacy ewakuowali z piętra kobietę, której udzielili kpp, przekazując ją następnie ZRM. Odnalezione zostały pozostałe dwie osoby, jednak nie udało się ich uratować. Strażacy zbudowali kilka linii gaśniczych w natarciu. Punkt czerpania wody powstał na moście na rzece Swędrni w Koźminku. Strażacy rozcięli i usunęli konstrukcję palącego się dachu oraz poddasza. W działaniach trwających ponad 10 godz. uczestniczyło 27 zastępów.

źródło: KM PSP w Kaliszu

fot. Jakub Pietrzak / KM PSP w Kaliszu

4 lipca 2023 r. – pożar lasu w pobliżu miejscowości Wilcze. Strażacy zastali ogień w obszarze zrębu, a porywisty wiatr rozprzestrzeniał go w kierunku młodnika oraz w głąb lasu. Ognie lotne krążyły ponad głowami strażaków, przełamując linie obrony. W działania trwające 10 godz. zaangażowano 16 pojazdów oraz dwa samoloty gaśnicze. Do gaszenia 3 ha powierzchni zużyto 360 tys. l wody oraz 100 l zwilżacza i środka pianotwórczego.

źródło: KP PSP w Wolsztynie

8-10 lipca 2023 r. – pożary upraw na terenie województwa opolskiego. W weekend 8-10 lipca strażacy przeprowadzili 21 interwencji związanych z pożarami: dziewięć na rżyskach, tyle samo na polach zbóż oraz trzy z powodu objęcia ogniem słomy po kombajnie. Oprócz upraw spłonęły: kombajn, samochód osobowy i dwie prasy do słomy. Straty popożarowe oszacowane zostały na 2,5 mln zł. Działania prowadziło 151 zastępów PSP i OSP. Wykorzystano także samolot gaśniczy Dromader Lasów Państwowych. Prawdopodobną przyczyną pożarów było zaprószenie ognia podczas prac żniwnych oraz powstanie iskier w wyniku działań maszyn pracujących na polu.

źródło: KW PSP w Opolu

12 lipca 2023 r. – akcja ratunkowa nad jeziorem Winiary w Gnieźnie. Mężczyzna wszedł do wody, zanurzył się i nie wypłynął. Na miejsce dotarły zastępy z JRG w Gnieźnie i SGRW-N z Poznania oraz OSP z Trzemeszna i Łubowa, dysponujące łodziami. Strażacy w kombinezonach wypornościowych przeszukali linię brzegową jeziora, odnajdując mężczyznę ok. 8 m od brzegu. Ewakuowali go na ląd i prowadzili akcję resuscytacyjną aż do przyjazdu ZRM. Wspólnymi siłami udało się przywrócić poszkodowanemu tętno.

źródło: KP PSP w Gnieźnie

Rzut oka

Grecki dramat

fot. Łukasz Nowak / KG PSP

Raj znów stanął w ogniu. Lipiec przyniósł Grecji pożary podobne do tych sprzed 2 lat. Spośród 13 regionów aż siedem znajdowało się w strefie największego ryzyka: Attyka, Grecja Centralna, Zachodnia, Peloponez i Wyspy Jońskie. Z terenów zagrożonych na wyspie Rodos ewakuowano 19 tys. osób.

Zima okazała się w tym roku łagodna, opadów było jak na lekarstwo – już to źle wróżyło. Sucha ziemia, powszechnie występująca gęsta, ciernista roślinność, wydzielająca olejki eteryczne – to łakomy kąsek dla groźnego żywiołu.

Jednak Grecy nie pozostali sami na placu boju w obronie swojego dobytku, życia i zdrowia. Tak jak 2 lata temu na pomoc ruszyli m.in. polscy strażacy. 18 lipca w odpowiedzi na prośbę Grecji o pomoc ratowniczą Polska zgłosiła gotowość do wysłania modułów GFFFV (gaszenia pożarów lasów z ziemi z użyciem pojazdów). Następnego dnia wczesnym popołudniem 149 strażaków i 49 pojazdów z województwa wielkopolskiego, małopolskiego, Warszawy i Wrocławia oraz komponent dowódczy z Komendy Głównej PSP wyruszyło w rejon Attyki. Do celu – miejscowości Villia dotarli wieczorem 21 lipca.

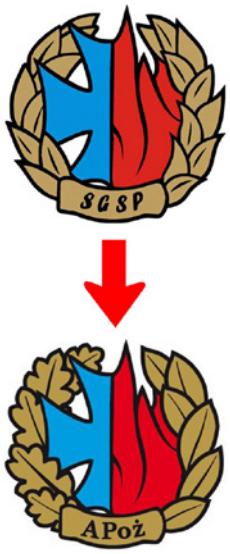
Działania strażaków rozpoczęły się następnego dnia. Rano odbyła się odprawa z dowództwem GFFFV oraz przedstawicielami władz i greckimi oficerami łącznikowymi. Zdecydowano o skierowaniu 12 samochodów gaśniczych, dwóch – dowodzenia i łączności oraz dwóch operacyjnych w okolice Mandry i Stefanii.

W kolejnych dniach funkcjonariusze PSP na różne sposoby zmagali się z ogniem. Prowadzili działania gaśnicze w wyznaczonych strefach, mapowali teren, wykorzystując bezzałogowe statki powietrzne, dokonywali rozpoznania operacyjnego przy pomocy pojazdów typu quad. Bezpieczeństwo tych terenów było strategicznie istotne – gdyby doszło do wydostania się płomieni poza strefy już objęte pożarami, żywioł groziłby kolejnej części kraju. W rejonie działań polskich strażaków obowiązywał piąty stopień zagrożenia pożarowego, wiatr wiał z prędkością do 40 km/h.

Sytuacja pogodowa i pożarowa zaczęła się stopniowo poprawiać. Udało się opanować żywioł. 31 lipca strażacy mogli wyruszyć w drogę powrotną do Polski, 2 sierpnia dotarli do kraju. W Jednostce Ratowniczo-Gaśniczej nr 1 Komendy Miejskiej PSP w Katowicach powitał ich zastępca komendanta głównego PSP nadbryg. Arkadiusz Przybyła wraz z wojewodą śląskim Jarosławem Wieczorkiem oraz śląskim komendantem wojewódzkim PSP nadbryg. Jackiem Kleszczewskim.

Nadbryg. Arkadiusz Przybyła zwrócił się do strażaków, podsumowując ich misję: – *Chcę podziękować za Wasze działania ratowniczo-gaśnicze w Grecji. Warunki okazały się bardzo trudne: wysoka temperatura, silny wiatr – było niebezpiecznie, ale daliście radę!*

AS

APoż otwiera drzwi

Centralny Ośrodek Wyszkolenia Pożarniczego, Centralna Szkoła Pożarnicza, Centralna Oficerska Szkoła Pożarnicza, Szkoła Oficerów Pożarnictwa, Wyższa Oficerska Szkoła Pożarnicza oraz Szkoła Główna Służby Pożarniczej… Mijają kolejne dekady, a wraz z nimi zmienia się nazwa uczelni i jej oblicze. 1 sierpnia to kolejny przełomowy dzień w historii placówki kształcącej przyszłych oficerów pożarnictwa – zyskała nowe miano: Akademii Pożarniczej (APoż). Stało się to zgodnie z założeniami ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o zmianie nazw uczelni służb państwowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Zmiana ta oddaje rozwój dydaktyczny i naukowy uczelni przy zachowaniu łączności z poprzednimi pokoleniami kształcącymi się w tych murach i kontynuacji ich dorobku. Akademia Pożarnicza będzie z jeszcze większą intensywnością dążyć do rozwoju wiedzy i umiejętności w obszarze ochrony przeciwpożarowej, przekazywać je z najwyższym zaangażowaniem młodym funkcjonariuszom PSP i studentom cywilnym. Nie mniej ważne są badania naukowe w dziedzinach związanych z bezpieczeństwem, m.in. inżynierią bezpieczeństwa czy ochroną ludności.

Nowy etap w rozwoju uczelni został uczczony spotkaniem społeczności akademickiej APoż, w którym uczestniczyli zastępca komendanta głównego PSP nadbryg. dr inż. Adam Konieczny oraz przedstawiciele kierownictwa Komendy Głównej PSP.

AS

Provincia Nostra

Francuska Prowansja to jeden z najpiękniejszych regionów tej części Europy, zachwyca Alpami, Lazurowym Wybrzeżem, śródziemnomorskim klimatem i długą historią. Rzymianie mówili na nią Nasza Prowincja (łac. *Provincia Nostra*). To bardzo znane miejsce, zwłaszcza dzięki charakterystycznej mieszance ziół i artystom, którzy odzwierciedlali jego uroki w swoich dziełach (jak np. Paul Cézanne).

Prowansja i jej miasto Aix z pewnością zrobiły na polskich strażakach wrażenie, ale grupa modułu GFFFV, która wyruszyła tam w czwartek 29 czerwca 2023 r., przede wszystkim miała przed sobą ważne zadanie – poszerzanie wiedzy.

Polscy strażacy poznali francuską specyfikę działań w terenie

fot. arch. KG PSP

TEORIA I PRAKTYKA

Do Francji, realizując program prepozycjonowania modułów do gaszenia pożarów lasów w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, udało się 38 polskich strażaków modułu GFFFV, w dwóch turach po 19 osób. Pod okiem specjalistów szkolili się pod względem teoretycznym i praktycznym, w każdej chwili gotowi na zadysponowanie do działań gaśniczych. W skład grupy weszli funkcjonariusze z komend wojewódzkich PSP w Poznaniu, Olsztynie, Białymstoku oraz Krakowie, a także komend miejskich/powiatowych PSP w Jeleniej Górze, Lidzbarku Warmińskim, Ostródzie, Olsztynie, Ełku, Szczytnie, Bartoszycach, Nidzicy, Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Hajnówce, Suwałkach, Sokółce, Grajewie, Mońkach, Chrzanowie, Wadowicach, Oświęcimiu, Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu. Dowodzili nimi funkcjonariusze Biura Planowania Operacyjnego Komendy Głównej PSP – kpt. Łukasz Czemarmazowicz (I zmiana) i mł. bryg. Cezary Gotowicki (II zmiana). Stacjonowali w Aix-en-Provence w Szkole Oficerów Pożarnictwa (National School Supérieure Des Officiers De Sapeurs-Pompiers).

Polscy strażacy mieli okazję poznać miejscowe sposoby działań jednostek specjalizujących się w gaszeniu pożarów lasów, organizację szkolenia strażaków, a także łączności, kpp oraz działań operacyjnych. Wzięli udział w ćwiczeniach ze zwalczania pożarów lasów w terenie górskim, które polegały na sprawieniu linii gaśniczej o długości 800 m i przewyższeniu 110 m oraz obronie budynku na szczycie wzgórza. Innym razem ćwiczyli z wykorzystaniem statku powietrznego – chodziło o sprawienie linii wężowej przy użyciu helikoptera. Uczestniczyli też w ćwiczeniach na terenie ośrodka szkolenia szkoły oficerskiej oraz jednostkach straży pożarnej, m.in. w Salon-de-Provance, Les Mayons i Plan-d'Aups-Sainte-Baume. Prepozycjonowani do jednostki w Aubagne, poznali taktykę działań grupy Le Détachement d'Intervention Héliporté en Formation (DIH), która prowadzi działania gaśnicze w miejscach, gdzie nie można dojechać samochodami pożarniczymi.

POŻARNICTWO W WYDANIU FRANCUSKIM

Nasi strażacy wizytowali wiele miejsc, w tym Regionalne Centrum Zarządzania Kryzysowego (Centre Zonal Operationnel de Crise) w Marsylii oraz jednostkę straży pożarnej Louvain, która odnotowuje 18 tys. wyjazdów rocznie. Odwiedzili również bazę lotniczą Civil Security Air Base w Nimes. Zobaczyli m.in. samolot gaśniczy Canadair. Wizytowali także siedzibę Straży Pożarnej Departamentu Bouches-du-Rhône (Service Départemental D'incendie de Secours des Bouches-du-Rhône), ośrodek szkolenia Valabre i centrum symulacji działań. Byli w Centrum Ratunkowym Côte Bleue Est 112 w Le Meufatan, gdzie mieli okazję m.in. zapoznać się z mobilnym stanowiskiem kierowania VPC 13-6.

Polscy strażacy również dzielili się swoją wiedzą – przeprowadzili doskonalenie zawodowe w zakresie organizacji i zasad funkcjonowania Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, organizacji łączności radiowej i wykorzystania bezzałogowych statków powietrznych.

We wtorek 1 sierpnia dotarli już do Świebodzina, następnego dnia przywitał ich lubuski komendant wojewódzki nadbryg. Patryk Maruszak.

Po więcej szczegółów zapraszam do zakładki *Aktualności* w witrynie KG PSP na www.gov.pl.

MG

Lubuski komendant wojewódzki nadbryg. Patryk Maruszak wita strażaków po powrocie z Francji

fot. Arkadiusz Kaniak / KW PSP w Gorzowie Wielkopolskim

W zlocie strażackim w Prymusowej Woli uczestniczyło ponad 50 pojazdów pożarniczych

fot. Konrad Melon (FB Lasy Spalskie w kadrze)

W Prymusowej Woli

Międzynarodowy Zlot Strażacki Prymusowa Wola to coroczne wydarzenie, które gromadzi strażaków z różnych krajów, aby uczcić ich odwagę, poświęcenie i zaangażowanie w ratowanie życia i mienia. Odbywa się w malowniczej miejscowości Prymusowa Wola w woj. łódzkim, słynącej z dumnych tradycji strażackich. Wydarzenie ma na celu propagowanie wiedzy i umiejętności w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, wymianę doświadczeń oraz nawiązywanie partnerstw między jednostkami straży pożarnej. Organizatorzy starają się wprowadzać innowacyjne rozwiązania, aby uczestnicy mogli poznać najnowsze technologie, sprzęt i strategie działania w sytuacjach kryzysowych, ale i przyjrzeć się, jak na przestrzeni wielu lat sprzęt oraz technika wyszkolenia zmieniała się, aby ciągle i nieustannie strzec naszego bezpieczeństwa.

W 2023 r. to prestiżowe spotkanie odbywa się już po raz drugi i przyciąga rzesze gości nie tylko z Polski, ale i krajów europejskich. Stanowi doskonałą okazję do wymiany doświadczeń, integracji oraz uczczenia służby strażaków na międzynarodowej scenie. Zanurzmy się w atmosferę tegorocznego Zlotu Strażackiego i przyjrzyjmy się, co wydarzyło się podczas tego inspirującego wydarzenia.

Międzynarodowy Zlot Strażacki odbył się 23 lipca, zorganizował go powiat opoczyński wspólnie z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Opocznie, Oddziałem Powiatowym ZOSP RP w Opocznie, KSRG OSP Prymusowa Wola oraz Stowarzyszeniem „Pułk Opoczyński 1863-1864".

Patronat honorowy nad wydarzeniem sprawował minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus. Patronatem objęli je również marszałek województwa łódzkiego Grzegorz Schreiber, łódzki komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej nadbryg. Grzegorz Janowski i prezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP w Łodzi dh Tadeusz Karcz. Patronat medialny sprawował „Przegląd Pożarniczy".

Zlot zaczął się od wielkiej parady wozów strażackich oraz innych pojazdów (m.in. motocykli oraz samochodów wojskowych) z Prymusowej Woli do Opoczna. Parada wyruszyła po wystrzale z repliki armaty czarnoprochowej przygotowanej przez Konecką Grupę Powstańczą 1863 r. i sygnale z syreny alarmowej strażnicy w Prymusowej Woli.

Po powrocie nastąpiło wprowadzenie parady przez ułanów ze Stowarzyszenia Ułanów im. Oddziału Wydzielonego Wojska Polskiego mjr. Hubala, po nim zaś poświęcenie pojazdów przez księdza kapelana Leszka Sokoła oraz księdza superiora Jerzego Cedrowskiego. Po mszy świętej przyszedł czas na przemówienia i podziękowania skierowane do braci strażackiej.

Organizatorzy zadbali, aby podczas wydarzenia odbywały się pokazy umiejętności strażackich oraz możliwości sprzętu, jakim straże pożarne dysponują. Mogliśmy zobaczyć m.in. pokaz spalania tłuszczów palnych oraz skutków gaszenia płonącego oleju wodą wykonany przez funkcjonariuszy Ośrodka Szkolenia KW PSP w Łodzi. Podczas zlotu nie zabrakło producentów sprzętu przeciwpożarowego, od wyposażenia osobistego po nowe wozy pożarnicze.

Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się pokazy strażackie z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu używanego w poważnych wypadkach komunikacyjnych (np. pokaz cięcia auta wykonany przez OSP Białaczów za pomocą narzędzi hydraulicznych) oraz pokaz Dziecięcej Drużyny Pożarniczej z Kunic.

Niewątpliwą atrakcją był pokaz możliwości gaśniczych wojskowego lotniskowego samochodu pożarniczego z 25. Brygady Kawalerii Powietrznej. Swoje możliwości zaprezentowali druhowie z OSP Białobrzegi, uruchamiając działko wodne zasilane z dwóch do trzech wozów strażackich typu GCBA.

Na koniec organizatorzy przygotowali zabawę w pianie oraz wielki prysznic, który był jednym z najbardziej emocjonujących elementów zlotu.

Odwiedzający mogli zobaczyć rozwinięcie linii gaśniczej przygotowane przez strażaków z czeskiego Opočna oraz OSP z polskiego Opoczna, a druhowie z OSP Radwan pokazali tzw. bojówkę.

Organizatorzy przygotowali również strefę militarną, gdzie eksponowany był sprzęt wojskowy, m.in. przez Stowarzyszenie „Hubalczycy 1939-1940". Obecni byli rekonstruktorzy, którzy specjalizują się w typowo amerykańskim uzbrojeniu, czyli 82 i 101 AirBorne Division 1941-1945. Niebywałą atrakcją była także wystawa zabytkowych pojazdów pożarniczych przygotowana przez Andrzeja Kotlickiego z Wolborza.

Jednym z głównych celów zlotu jest wzmacnianie międzynarodowej współpracy strażaków. Wyzwania podejmowane wspólnie podczas konkursów, jak i uczestnictwo w warsztatach czy pokazach sprzyjają wymianie doświadczeń oraz zrozumieniu różnych podejść do służby pożarniczej. Uczestnicy mieli okazję pogłębić swoją wiedzę i umiejętności, a także wymienić się doświadczeniami z kolegami i koleżankami ze służb strażackich z innych krajów. Impreza pokazała, że współpraca międzynarodowa i integracja są kluczowymi czynnikami w zapewnieniu bezpieczeństwa na świecie.

Paweł Telus

Wszechstronnie przygotowani

W dniach 18-20 lipca 2023 r. w województwie warmińsko-mazurskim odbyły się ćwiczenia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego pod kryptonimem SIEKAWICA 2023.

Celem głównym przedsięwzięcia było ustalenie stopnia przygotowania sił i środków centralnego odwodu operacyjnego KSRG do zwalczania skutków zdarzeń pożarów długotrwałych i o dużych rozmiarach, powstałych w wyniku katastrofy komunikacyjnej, wymagających udziału kompanii gaśniczych oraz grup specjalistycznych KSRG. Ponadto ćwiczenia miały sprawdzić, jak przygotowana jest kadra dowódcza województwa warmińsko-mazurskiego do prawidłowego kierowania działaniami ratowniczymi na wszystkich poziomach.

Strażacy symulowali różne scenariusze, będące konsekwencją zderzenia śmigłowca z samolotem pasażerskim. Były to m.in.: pożar obiektów budowlanych i składowiska drewna, pożar lasu, neutralizacja środków chemicznych czy poszukiwanie ocalałych ofiar katastrofy.

Ponadto realizowano działania z wykorzystaniem statków powietrznych innych służb. Wśród zadań znalazł się transport poszkodowanych drogą powietrzną śmigłowcem Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, działania gaśnicze prowadzone ze śmigłowca S70i Blackhawk polskiej Policji przez członków specjalistycznych grup ratownictwa wysokościowego poziomu BS: SGRW „Rumia" i SGRW „Warszawa 7". Podczas realizacji zadań korzystano także z samolotów Dromader należących do Lasów Państwowych.

W ćwiczenia zaangażowanych było 226 strażaków i 73 pojazdy PSP, m.in. kompanie gaśnicze i logistyczne oraz specjalistyczne grupy ratownictwa wysokościowego i chemiczno-ekologicznego. Wzięli w nich udział także przedstawiciele Policji, Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Olsztynie, Lotniskowej Służby Ratowniczo-Gaśniczej oraz Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Olsztynie. Patronat honorowy nad ćwiczeniami objął wojewoda warmińsko-mazurski Artur Chojecki.

Wydział Prasowy KG PSP

Strażacki abakus: czerwiec 2023

Liczba zdarzeń: 42 167

Pożary: 10 462

Miejscowe zagrożenia: 27 235

Alarmy fałszywe: 4 470

- Liczba przeprowadzonych kontroli*: 3957
  *w tym odbiory budynków
- Liczba przeszkolonych strażaków: 4 140
- Liczba przyjęć do służby: 133
- Liczba odejść ze służby: 38
- Liczba wypadków na służbie w PSP*: 62
  *podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkoleń
- Liczba wypadków na służbie w OSP*: 19
  *podczas akcji ratowniczych, ćwiczeń i szkoleń
- Liczba samochodów przekazanych do jednostek OSP: 19
- Liczba dotacji dla OSP*: 5 900
  *za drugie półrocze 2022 r.
- Kwota dotacji dla OSP*: ponad 34 mln zł
  *za drugie półrocze 2022 r.
- Liczba zwiedzających CMP: 5 799
- Liczba wydanych opinii technicznych: 57
- Liczba działań edukacyjnych z zakresu prewencji społecznej*: 4 451
- Liczba zajęć w salach edukacyjnych*: 1 433
  *I kwartał 2023 r.

Aby Państwowa Straż Pożarna mogła się rozwijać, konieczne jest zadbanie o wiele aspektów jej funkcjonowania, w tym o budynki, w których strażacy pełnią służbę, pojazdy, którymi docierają na miejsce zdarzenia, umundurowanie, które podkreśla etos formacji i pozwala komfortowo wykonywać codzienne obowiązki. Niebagatelna kwota ponad 1 mld 38 mln zł z programu modernizacji PSP sprawia, że wiele ważnych planów i zamierzeń funkcjonariuszy z komend powiatowych, miejskich, wojewódzkich oraz Komendy Głównej PSP staje się rzeczywistością. O ambitnych przedsięwzięciach i obiecujących inwestycjach w rozmowie z zastępcą komendanta głównego PSP nadbryg. Krzysztofem Hejdukiem.

Wielka szansa rozwoju

rozmawiała ANNA SOBÓTKA

W sierpniowym numerze PP wiele miejsca poświęcamy kwestiom logistyki, w tym nowym inwestycjom w PSP. Fundamentalne znaczenie dla tych działań ma Program modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025. Przypomnijmy, jakie są jego cele.

Założeniem trzeciego programu modernizacji była po pierwsze realizacja inwestycji budowlanych i remontowych, bo w tym obszarze dostrzegliśmy największe potrzeby, a na przeprowadzenie tego rodzaju przedsięwzięć najtrudniej zdobyć środki. Po drugie w związku z wprowadzeniem nowego wzoru umundurowania służbowego w ciągu 4 lat funkcjonowania programu modernizacji postawiliśmy sobie za cel jego wymianę dla wszystkich strażaków PSP. Po trzecie, jak się okazało po analizie Biura Logistyki Komendy Głównej PSP przy udziale Biura Planowania Operacyjnego, kolejnym ważnym zadaniem wymagającym wsparcia był zakup drabin mechanicznych.

Jeśli chodzi o inwestycje budowlane, to jak przebiega ich realizacja? Jakie przesłanki decydowały o przeznaczeniu wsparcia finansowego na budowę lub modernizację obiektów tych, a nie innych jednostek organizacyjnych PSP?

Mając do dyspozycji 800 mln zł, zdecydowaliśmy się podzielić je tak, by poprawę warunków socjalno-bytowych odczuli strażacy w każdym województwie. Komendanci wojewódzcy wskazywali priorytetowe inwestycje; to oni wiedzą najlepiej, które jednostki na ich terenie mają największe potrzeby, w których panują najtrudniejsze warunki, gdzie trzeba działać najszybciej – wznosić nowy obiekt, z możliwością wykorzystania gotowego wzorcowego projektu budowlanego jednostki lub przeprowadzić kompleksową modernizację.

Czym charakteryzuje się projekt, który można było przenieść wprost na plac budowy? Czy często komendanci wojewódzcy wybierali takie rozwiązanie? Jakie przesłanki o tym decydowały?

Bezpłatne wykorzystanie projektu budowlanego nowoczesnej jednostki (prawami do niego dysponuje komendant główny PSP) jest możliwe, począwszy od drugiego programu modernizacji. Wybór tego rozwiązania pozwala zaoszczędzić znaczną kwotę nie tylko już na samym starcie, ale i później, podczas eksploatacji gotowego obiektu – ze względu na zastosowanie odnawialnych źródeł energii, fotowoltaiki, ograniczających zużycie energii elektrycznej. Oczywiście wykorzystanie tego projektu nie wszędzie było możliwe.

Z jakich względów?

Przede wszystkim miały na to wpływ uwarunkowania geograficzne. Nasz obiekt ma płaski dach, w górach taka zabudowa się nie sprawdza. Duże znaczenie miała specyfika działki, jej nietypowy kształt. Jeśli była np. długa i wąska, realizacja projektu mogła okazać się niemożliwa.

Każdego, kto zdecydował się w ostatnich latach na inwestycję budowlaną, niemile zaskoczył drastyczny wzrost cen spowodowany wstrząsami, których doświadczyliśmy na świecie i w naszej części Europy – pandemią COVID-19 i wojną w Ukrainie. Mogło się okazać, że zaplanowane środki finansowe nie były wystarczające. Czy ta

sytuacja wpłynęła na realizację projektów budowlanych w PSP?

Niestety wartości inwestycji są dziś dużo wyższe, niż zakładaliśmy, pisząc program modernizacji. Recepty na to są różne. W przypadku inwestycji, które rozpoczęły się w zeszłym roku, kiedy wystąpił największy wzrost cen w związku z wojną w Ukrainie, sugerowaliśmy komendantom wojewódzkim, by w razie konieczności powtórzyli przetarg w drugiej połowie roku – w tym czasie dał się odczuć spadek cen. Drugim wyjściem było skorzystanie z innych źródeł dofinansowania. Można też wydłużyć czas realizacji zadania, skupiając się w pierwszej kolejności na jego niezbędnych elementach, zostawiając na później przygotowanie boiska czy budowę wspinalni.

Wielką zmianą w PSP i dużym przedsięwzięciem jest wymiana umundurowania. Nowe ubranie specjalne trafiło do strażaków dzięki poprzedniej edycji programu modernizacji, teraz przyszedł czas na umundurowanie służbowe. Jak w tym przypadku przebiega proces zakupowy?

Wszystko idzie zgodnie z planem – pod koniec roku kolejna partia umundurowania trafi do komend wojewódzkich. To nowa jakość codziennego funkcjonowania – osobiście nigdy nie wróciłbym do poprzedniego wzoru, w nowym mamy jeden z najlepszych materiałów na rynku, który daje nieporównywalny komfort noszenia. Oczywiście musimy oswoić się ze zmianą, np. w kwestii rozmiarówki umundurowania. Jedyne uwagi użytkowników końcowych, które do mnie docierają, dotyczą właśnie tego aspektu. Poprzedniej rozmiarówki uczyliśmy się kilkanaście lat i do niej się przyzwyczailiśmy, ale sądzę, że dostosowanie się do nowej to tylko kwestia czasu. Być może już w tym roku nie będzie z tym problemów, bo pojawi się możliwość przymierzenia umundurowania kolegi czy koleżanki, którzy już je otrzymali, i na tej podstawie określenia swojego rozmiaru w odniesieniu do zaproponowanej przez producenta tabeli.

Przygotowując się do naszej rozmowy, zajrzałam do wywiadu, który przeprowadziła z panem redaktor naczelna „Przeglądu Pożarniczego" Anna Łańduch w listopadzie 2021 r. Był to czas podejmowania decyzji dotyczących m.in. formy procesu zakupu umundurowania. Pojawił się dylemat, czy wybrać centralny przetarg, czy może scedować realizację przedsięwzięcia na komendy wojewódzkie PSP i zorganizować 16 postępowań. Ostatecznie kierownictwo KG PSP zdecydowało się na pierwszą możliwość. Jakie zalety tego rozwiązania przeważyły szalę?

Chodziło o to, by wszyscy funkcjonariusze mieli identyczne umundurowanie. Przy kilkunastu przetargach i wyłonieniu różnych producentów wykonanie mogłoby się różnić, choćby nieznacznie, mimo określenia dokładnej specyfikacji. Drugą kwestią była cena – dzięki zorganizowaniu jednego przetargu mogliśmy kupić więcej kompletów umundurowania za tę samą kwotę.

Oczywiście to rozwiązanie niosło ze sobą także ryzyko – rywalizacja producentów o jeden duży kontrakt mogła choćby skutkować postępowaniami w Krajowej Izbie Odwoławczej przy Urzędzie Zamówień Publicznych. Na szczęście nic takiego nie miało miejsca.

Czy z perspektywy czasu można powiedzieć, że to rozwiązanie się sprawdziło?

Tak, jesteśmy zadowoleni z decyzji o przetargu centralnym. W tym roku również wybraliśmy tę formę, z odstępstwem w postaci odrębnego, przyspieszonego postępowania dla Akademii Pożarniczej, by podchorążowie mogli zacząć naukę w październiku już w nowym umundurowaniu.

Zakładamy, że w ciągu 4 lat zrealizujemy całość zadania, a być może uda nam się to nawet szybciej, ponieważ oprócz środków z programu modernizacji angażujemy również środki pochodzące z innych źródeł, którymi aktualnie dysponujemy, i powiększamy pierwotne zamówienie.

Warto zauważyć, że mamy dużą elastyczność w realizacji zamówień – pozwala nam na to rozporządzenie, tak skonstruowane, by w razie potrzeby uwzględnić konieczne zmiany elementów umundurowania przez modyfikację kart technicznych. Tak się stało w przypadku kurtki przeciwdeszczowej, którą wyposażyliśmy dodatkowo w podpinkę, by pełniła również funkcję kurtki zimowej.

Rozmawialiśmy do tej pory o dwóch celach programu modernizacji na lata 2022-2025. Poświęćmy jeszcze chwilę uwagi trzeciemu – zakupowi drabin mechanicznych. W tym przypadku pojawiły się niespodziewane komplikacje.

Niestety w styczniu w Inowrocławiu podczas szkolenia doszło do złamania zakupionej wcześniej ze środków unijnych drabiny mechanicznej. Wyjaśnianie przyczyn zdarzenia trwa, sprawa nie jest jeszcze przesądzona, ale w tym momencie producent nie ma świadectwa dopuszczenia na ten rodzaj drabiny, a w konsekwencji jej zakup w ramach programu modernizacji czy z jakichkolwiek innych źródeł nie jest możliwy. Jednak w 2020 r. swoją ofertę w tym segmencie sprzętu wprowadziła na rynek inna firma, więc istnieje możliwość realizacji trzeciego z zadań, z tym że w obliczu niewielkiej konkurencji na rynku ceny mogą pójść w górę. Zapewne wpływ na to będą miały też czynniki, o których już wspomnieliśmy – zaburzenie łańcucha dostaw, wynikające jeszcze z pandemii COVID-19, a także wojny w Ukrainie.

Mimo tych trudności wszystko przebiega na razie planowo, udaje się nawet kupować więcej drabin dzięki dodatkowym środkom, które komendanci wojewódzcy pozyskują z innych źródeł, np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jak widzi pan dalsze etapy programu modernizacji? Przed nami perspektywa dwuipółletnia. Czy mogą pojawić się trudności, które już teraz da się przewidzieć? Jakie wyzwania stoją przed komendantami wojewódzkimi PSP i wszystkimi funkcjonariuszami realizującymi poszczególne przedsięwzięcia?

Realizujemy obecnie 116 zadań, a jeśli chodzi o inwestycje budowlane, to prace wymagające największych nakładów finansowych będą wykonywane w 2024 r. Nie widzę większych zagrożeń w osiągnięciu celów programu. Nawet jeśli wydarzy się coś nieprzewidzianego, zawsze można znaleźć wyjście awaryjne i wydatkować wszystkie zaplanowane środki finansowe.

Przy realizacji tych przedsięwzięć staramy się być otwarci na uwagi komendantów wojewódzkich. Jeśli pojawia się problem, konieczna jest zmiana koncepcji, za zgodą ministra spraw wewnętrznych i administracji możemy zmodyfikować plany. Mamy doświadczonych funkcjonariuszy i pracowników, którzy znają potrzeby swoich jednostek, możemy polegać na ich zdaniu.

Program modernizacji to kolejny wielki krok do przodu, jeśli chodzi o Państwową Straż Pożarną. Bez niego nasza formacja wyglądałaby zupełnie inaczej, jeśli chodzi o obiekty, sprzęt czy wyposażenie osobiste. Gwarantuje nam dalszy rozwój, to nasza wielka szansa. ■

Polemiki logistyki: o budownictwie inwestycyjnym

KRZYSZTOF TOMCZAK

Każda inwestycja, niezależnie od jej rozmiarów, to zawsze wyzwanie. Ryzyko, które się z nią wiąże, jest wyższe niż w przypadku bieżącej działalności jednostki – wynika to z charakterystycznych cech inwestycji. Wśród kluczowych decyzji, które musi podjąć inwestor, obok tych dotyczących sposobu realizacji planowanej inwestycji, określenia zasad jej finansowania, jest zawarcie umowy na realizację przedsięwzięcia z takim wykonawcą, który daje gwarancję jej wykonania zgodnie z umową. Na to wszystko nakładają się ostatnie zmiany w gospodarce, które spowodowały turbulencje w branży budowlanej, związane z dostępnością towarów i usług oraz, a może przede wszystkim, z niepewnością ceny.

Realizacja inwestycji budowlanej wymaga orientacji w wielu dziedzinach

fot. Krzysztof Tomczak

W tym artykule, nieraz zbliżającym się w tonie do felietonu, poruszę tylko wybrane aspekty procesu inwestycyjnego, w szczególności prawne oraz ekonomiczne, i przedstawię wątpliwości, które nie mają prostych wyjaśnień, zachęcając przy tym do dyskusji i bezpośredniego kontaktu z Komendą Główną.

WKI CZY PI?

Podstawą uwzględnienia finansowania danej inwestycji budowlanej w propozycjach przedkładanych w trakcie procedury projektowania budżetu państwa jest spełnienie dwóch przesłanek, określonych w rozporządzeniu inwestycyjnym (par. 4 pkt 1) [1].

Pierwsza z nich wiąże się ze spełnieniem jednego z warunków:

- uzgodnieniem z dysponentem części budżetowej programu inwestycji budowlanej (PI) **w zakresie kosztów przygotowania inwestycji**, dokonanym przez inwestora, lub
- zaakceptowaniem przez dysponenta części budżetowej wartości kosztorysowej inwestycji (WKI) **w zakresie realizacji inwestycji budowlanej**.

Rozporządzenie wymienia dwa dokumenty, wymagane alternatywnie dla etapu, nazwijmy go, planowania inwestycyjnego. Proszę zwrócić uwagę, że program inwestycji na tym etapie może być uzgadniany do wysokości kosztów przygotowania inwestycji, inaczej niż WKI [2]. **Drugą przesłanką** jest uzyskanie zgody na budowę nieruchomości, na potrzeby organów administracji rządowej wydanej przez ministra rozwoju i technologii.

W rozporządzeniu inwestycyjnym ustawodawca określił dwa sposoby prezentacji kosztów inwestycji, tj. w programie inwestycji – jako szacunkowy, łączny koszt inwestycji oraz w WKI – na podstawie wyszczególnionej grupy kosztów.

Program inwestycji jest dokumentem złożonym, którego zakres przedmiotowy określa par. 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia inwestycyjnego. Zgodnie z tym przepisem program ten zawiera **co najmniej**:

- dane o planowanym zakresie rzeczowym inwestycji i okresie jej realizacji,
- ocenę jej efektywności, także ekonomicznej,
- dane o planowanych efektach rzeczowych inwestycji,
- harmonogram rzeczowo-finansowy przedsięwzięcia,
- **szacunkowy łączny koszt inwestycji** oraz dane o planowanych środkach na jej finansowanie z poszczególnych źródeł w kolejnych latach realizacji,
- dane o planowanym okresie zagospodarowania obiektów budowlanych i innych składników majątkowych po zakończeniu realizacji inwestycji oraz o planowanej kwocie środków finansowych (i źródłach ich pochodzenia), które umożliwiają zagospodarowanie tych efektów rzeczowych inwestycji w planowanym okresie.

Szacunkowy łączny koszt inwestycji został zdefiniowany w par. 2 pkt 6, który stanowi, że jest to łączny koszt inwestycji, ustalony **na podstawie wskaźników określonych w ogólnodostępnych opracowaniach** lub na podstawie kosztów zrealizowanej inwestycji, o podobnej złożoności. Zatem obliczenia szacunkowego

łącznego kosztu inwestycji możemy dokonać na tej samej zasadzie, co dla WKI [3].

DLACZEGO NIE WYSTARCZY SAMO WKI, A W PI MOŻE BYĆ WSZYSTKO?

Podstawowa zasada finansowania inwestycji ze środków budżetu państwa, wprowadzona w art. 134 ustawy o finansach publicznych, przewiduje, że łączna kwota środków z budżetu państwa na sfinansowanie inwestycji nie może być wyższa niż **wartość kosztorysowa inwestycji** określona przy rozpoczęciu jej realizacji [4]. Konkluzja: **WKI jest obowiązkowe**.

Ponadto realizacja inwestycji budowlanej (etap wykonawczy) może być finansowana pod dodatkowymi warunkami (w stosunku do etapu planowania), określonymi w par. 6 ust. 1 rozporządzenia inwestycyjnego:

- inwestor przygotował program inwestycji, uzgodniony z dysponentem części budżetowej w pełnym łącznym zakresie kosztów – zatem **PI też jest obowiązkowe**,
- dokonano analizy celowości i możliwości wykonania inwestycji etapami. Zgodnie z normą zawartą w par. 7 rozporządzenia w sprawie finansowania inwestycji z budżetu państwa, finansowanie ze środków budżetu państwa kolejnego etapu takiej inwestycji może być kontynuowane wyłącznie po dokonaniu przez dysponenta pozytywnej oceny części budżetowej dotychczasowego przebiegu realizacji inwestycji i wykorzystania jej efektów rzeczowych, które inwestor uzyskał w wyniku zakończenia poprzednich etapów inwestycji,
- określone zostały planowane kwoty środków ze wszystkich źródeł na finansowanie inwestycji w całym okresie jej realizacji w wysokości umożliwiającej inwestorowi terminowe regulowanie zobowiązań finansowych i terminowe zakończenie inwestycji,
- inwestor uzyskał dokument stwierdzający prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

W programie inwestycji warto za łączne koszty inwestycji przyjąć grupę kosztów określoną dla WKI i obliczyć je za pomocą wspomnianych wskaźników cenowych. Grupa kosztów została scharakteryzowana w par. 6 ust. 2 rozporządzenia inwestycyjnego i przedstawia się następująco:

- pozyskanie działki budowlanej,
- przygotowanie terenu i przyłączenia obiektów do sieci,
- budowa obiektów podstawowych,
- instalacje,
- zagospodarowanie terenu i budowy obiektów pomocniczych,
- wyposażenie,
- prace przygotowawcze, projektowe, obsługi inwestorskiej, nadzorów autorskich oraz ewentualnie szkoleń i rozruchu.

Podsumowując, miejmy esencję WKI w PI. Ustalajmy szacunkowe łączne koszty inwestycji na podstawie WKI jako składnika programu inwestycji. Tak też było do grudnia 2010 r. W pozbawionym mocy prawnej rozporządzeniu z 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa program inwestycji wprost miał zawierać „**planowany** łączny koszt inwestycji, zwany dalej **wartością kosztorysową inwestycji**" (art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. f) [5]. Przypominam, że obecnie mamy do czynienia z „**szacunkowym** łącznym kosztem inwestycji" (art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. e), a WKI nie jest zdefiniowane w ogóle.

Przystępując do określenia kosztów inwestycji, inwestor powinien rozstrzygnąć, czy sam dysponuje odpowiednimi materiałami wyjściowymi (np. pozwalającymi spożytkować dostępne opracowania, zawierające aktualne wskaźniki cenowe), czy też przygotowanie programu inwestycji, a w tym obliczenie WKI, zleci jednostce zewnętrznej. Dla uzyskania rzeczowych podstaw obliczenia WKI niezbędne jest sporządzenie założeń i danych wyjściowych podlegających obliczeniom [6].

Na potrzeby inwestycji publicznych oblicza się:

- koszty przygotowania inwestycji i robót budowlanych (składniki kosztów w kalkulacji WKI) dla określenia budżetu, ustalanego na etapie przygotowania inwestycji,
- planowane koszty usług projektowych i robót budowlanych dla określenia wartości zamówienia publicznego (zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych) na etapie zamówienia na projekt i wykonanie robót [7],
- wartość kosztorysową robót budowlanych (kosztorys inwestorski), pozwalającą określić wartość zamówienia na wykonanie robót budowlanych; jest to etap, w którym należy zweryfikować WKI obliczone wstępnie na etapie przygotowania inwestycji.

Każdy z powyższych szacunków dotyczy kosztów tego samego zakresu rzeczowego, ale zdefiniowanego mniej lub bardziej szczegółowo, i powinien prezentować zbliżone wartości tych kosztów.

Jednostki PSP finansują koszty swojego funkcjonowania dzięki środkom z budżetu państwa (bezpośrednio lub przez dotację celową dla powiatu). Głównym lub jedynym źródłem finansowania wydatków inwestycyjnych dla tych jednostek na początku prawdopodobnie zawsze będzie budżet państwa [8].

W związku z art. 134 ustawy o finansach publicznych, normującym limit środków z budżetu państwa na finansowanie inwestycji, tworząc WKI, proponuję ujmować „rezerwę budżetową" na wydatki związane z przyszłymi, nieprzewidzianymi sytuacjami, które mogą mieć wpływ na zmianę umowy. Podstawę tego można znaleźć w samej ustawie o finansach publicznych. Art. 44 ust. 4 stanowi, że „jednostki sektora finansów publicznych zawierają umowy, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane, na zasadach określonych **w przepisach o zamówieniach publicznych**". Ustawa PZP w art. 455 dopuszcza zmianę umowy na warunkach szczególnych, a także na podstawie art. 436 i 439 wymusza, w określonych przypadkach, zmianę wynagrodzenia wykonawcy i stosowanie klauzul waloryzacyjnych.

INWESTYCJE „NIEPRODUKCYJNE" W PSP

Ocena efektywności inwestycji, w tym ekonomicznej efektywności, jest niezbędnym elementem programu inwestycji zgodnie z par. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c rozporządzenia inwestycyjnego. Jest typowym rodzajem analizy inwestycyjnej, która ma pomóc ocenić, czy przedsięwzięcie przyniesie oczekiwane rezultaty i czy jest opłacalne z perspektywy ekonomicznej. W ekonomii istnieje kilkanaście wskaźników i metod, które mogą być stosowane do oceny efektywności inwestycji. Najczęściej, a może prawie zawsze, spotkamy się ze wskaźnikami uwzględniającymi typowy rachunek ekonomiczny, porównujący ze sobą szeroko rozumiane nakłady i uzyskane efekty.

Co zrobić z tymi inwestycjami publicznymi, które nigdy nie przyniosą wymiernych efektów w postaci korzyści finansowych, a które nazywam inwestycjami „nieprodukcyjnymi"?

W tym miejscu pozwolę sobie na małą dygresję. Samo słowo **inwestycja** jest według mnie w tym przypadku pewnym osobliwym kluczem. Definicja inwestycji została określona w ustawie o rachunkowości, w art. 3 pkt 17. Przez to pojęcie rozumie się „aktywa, posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych (…) oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które

nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści" [9]. Zatem celem nabycia inwestycji są wyłącznie korzyści ekonomiczne osiągane wprost przez dany aktyw (bezpośredni przyrost jego wartości lub przez osiąganie korzyści poza podstawową działalnością operacyjną jednostki). Inwestycjami, zgodnie z ustawą o rachunkowości, nie będą aktywa użytkowane przez jednostkę i służące jej do realizacji działalności podstawowej (np. jednostka, która zarządza budynkiem w całości przeznaczonym na wynajem, zarządza inwestycją, a nie środkiem trwałym).

Nasze inwestycje we wspomnianej ustawie o rachunkowości zostały zdefiniowane jako **środki trwałe w budowie** (art. 3 pkt. 17) – „zaliczane do aktywów trwałych środki trwałe, w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego".

Podstawowym celem istnienia jednostek PSP jest realizacja określonych w ustawach zadań publicznych, które nie mają charakteru zarobkowego i przysporzenia majątku. Budujemy środki trwałe jako inwestycje „nieprodukcyjne" – czyli takie, które przynoszą wyłącznie efekt użytkowy (nie produkcyjny i nie kasowy). Stąd ocena ekonomiczna naszych inwestycji napotyka trudności zachowania jednolitej miary oceny nakładów i kosztów (mierzonych w pieniądzu) do efektów (tu posłużenie się miarą pieniężną jest prawie niemożliwe).

W przypadku naszych jednostek jedną z metod oceny opłacalności inwestycji „nieprodukcyjnej" może okazać się zastosowanie innych niż finansowe, specyficznych miar, wyrażonych za pomocą jednostek naturalnych i obliczanie efektywności kosztowej. Dla przykładu można zestawić nakłady i koszty poniesione w cyklu życia obiektu z korzyściami w postaci liczby użytkowników, którym poprawiono lub utworzono warunki pracy i służby. Metoda efektywności kosztowej może dotyczyć także porównania różnych wariantów realizacji określonej inwestycji i znalezienia wariantu o najniższych kosztach.

Wielkie wyzwanie – wznieść nowy budynek od fundamentów aż po dach. Jednostka ratowniczo-gaśnicza PSP z bazą szkoleniową w Tyńcu Małym

fot. Tomasz Mieszała / KW PSP we Wrocławiu

IDENTYFIKACJA INWESTYCJI

Zgodnie z art. 35a ustawy o finansach publicznych „podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych są obowiązane do podejmowania działań informacyjnych, dotyczących tego finansowania lub dofinansowania, przy wykorzystaniu różnych form i metod komunikacji" (tablice informacyjne, plakaty informacyjne, informacja na stronie internetowej, profile w internetowych mediach społecznościowych).

W rozporządzeniu w sprawie określenia działań informacyjnych w par. 2 określono adresata aktu normatywnego jako „podmiot realizujący zadanie" [10]. Z powodu tak nieostrego wskazania odbiorcy obowiązku informacyjnego powstała wątpliwość, czy podmioty publiczne są zobowiązane do stosowania tej normy prawnej [11]. Szukałem właściwej wykładni tego rozporządzenia. W portalach prawniczych (komentarze, orzeczenia, glosy) brakowało jakichkolwiek oficjalnych interpretacji, jednak w ścieżce legislacyjnej przepisu znalazłem dość ciekawe informacje [12].

W „Ocenie skutków regulacji" przepisu przeczytamy, że celem wspomnianego rozporządzenia jest ułatwianie obywatelom dostępu do informacji o zadaniach finansowanych ze środków państwowych. Dalej, w pkt 4, określono, że podmiotami, których dotyczy projektowany przepis, są „podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych, **w tym jednostki samorządu terytorialnego**". Zatem regulacje miałyby odnosić się do sektora samorządowego, a nie państwowego. Potwierdzono to w „Uzasadnieniu do projektu rozporządzenia" [13], w którym stwierdzono, że „wypełnienie obowiązku informacyjnego **nie dotyczy** także **państwowych jednostek budżetowych** – finansowanych w całości z budżetu państwa, w zakresie ich bieżącej działalności – w zakresie wykazywania tego finansowania".

Jeśli przenieść powyższe rozważania na grunt PSP, nasuwa się pytanie: czy komendy powiatowe lub miejskie są objęte przedmiotowym obowiązkiem informacyjnym? Odpowiadając na to pytanie, warto przyjrzeć się ustrojowi tych jednostek. Właściwie bez tego nie da się jednoznacznie określić ich statusu. Jestem świadomy, że ten artykuł to za mało, żeby odnieść się do tak obszernego zagadnienia i jednoznacznie stwierdzić, czy komendy powiatowe należy traktować jako jednostki np. samorządowe i objąć obowiązkiem informacyjnym? Wyjaśniając tę ważną kwestię, według mnie należy skupić się na trzech aspektach organizacyjnych, tj.: powołaniu, zespoleniu administracyjnym i źródłach finansowania.

Powołanie jednostki

Ustawa o samorządzie powiatowym w art. 33a stwierdza, że komendy powiatowe (miejskie) są powiatowymi jednostkami budżetowymi, **powoływanymi przez wojewodów** [14]. Analiza ustawy o PSP oraz ustawy o finansach publicznych prowadzi do przeciwnego wniosku. W art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy o PSP czytamy, że są one **jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej** [15]. Natomiast w art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o finansach publicznych stwierdzono, że jednostki budżetowe są jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej, finansowanymi bezpośrednio z budżetu, a te tworzone przez **wojewodów** są **państwowymi jednostkami budżetowymi**. Samorząd ustanawia własne samorządowe jednostki budżetowe (art. 12 ust. 1 pkt 2). Jeśli mowa o innych kwestiach, odniósłbym się jeszcze do organizacji komend, która została uregulowana w rozporządzeniu resortowym, a nie w uchwale samorządu.

Zespolenie administracyjne

Według mojej wiedzy można wyróżnić trzy rodzaje zespolenia administracyjnego: kompetencyjne, osobowe i finansowe.

Mimo że komendy powiatowe lub miejskie działają pod zwierzchnictwem starosty (art. 35 ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym), to zgłosiłbym pewne wątpliwości do charakteru tego zwierzchnictwa. Przede wszystkim są one jednostkami organizacyjnymi PSP, których kierownicy – komendanci mają odrębne kompetencje oparte na ustawach, a nie kompetencje starosty (art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy o PSP). To organy administracji rządowej kształtują politykę w zakresie walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi, miejscowymi zagrożeniami, a nie władza samorządowa (art. 9 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy

o PSP). Zespolenie kompetencyjne jest tu dość pozorne.

Powołanie komendanta powiatowego lub miejskiego spośród oficerów PSP dokonywane jest wprawdzie w porozumieniu ze starostą, ale starosta nie ma prawa do powołania i odwołania komendanta ani nie pełni zwierzchnictwa służbowego – osobowego (art. 13 ustawy o PSP w związku z art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy o samorządzie powiatowym). Z kolei funkcjonariusze i pracownicy cywilni komend powiatowych lub miejskich nie są pracownikami samorządowymi, a należą do kadry administracji państwowej. To komendant główny PSP jest przełożonym funkcjonariuszy PSP (art. 10 ustawy o PSP). W sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencji PSP organ właściwy stanowi komendant powiatowy lub miejski, a organ odwoławczy – komendant wojewódzki. Zespolenie osobowe również jest pozorne.

Źródło finansowania i majątek

Zgodnie z art. 19a ustawy o PSP „koszty związane z funkcjonowaniem PSP są pokrywane z budżetu państwa, a koszty funkcjonowania PSP na obszarze powiatu, są pokrywane z dotacji celowej budżetu państwa". Należy przyjąć, że w przytoczonym przepisie jest mowa o wszelkich kosztach związanych z funkcjonowaniem komend powiatowych lub miejskich, które **w całości** ma pokryć budżet państwa. W innym przypadku treść kolejnych artykułów z rozdziału „Zasady finansowania Państwowej Straży Pożarnej" ustawy o PSP musiałaby brzmieć inaczej. Ustawodawca bowiem dopuścił udział samorządu lub organizatorów imprez masowych w pokrywaniu kosztów funkcjonowania PSP (art. 19b), ale wyłącznie **w części**.

Kolejne potwierdzenie powyższej tezy możemy znaleźć w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W art. 49 ust. 2 stwierdzono, że „na realizację zadań wykonywanych przez straże i inspekcje, powiat otrzymuje dotacje celowe **z budżetu państwa, w wysokości zapewniającej ich realizację przez te straże** i inspekcje". Wynika z tego, że politykę bezpieczeństwa w zakresie ochrony przeciwpożarowej wykonują organy administracji rządowej, które dysponują instrumentami realizacji tej polityki, między innymi przez określenie wysokości środków finansowych przekazanych na zadania PSP, także na terenie powiatu, w formie dotacji celowej [17].

Fakt, że komendy powiatowe lub miejskie są finansowane na zasadzie określonej w art. 11 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, czyli z budżetu samorządu, nie przesądza jeszcze o zakwalifikowaniu tych jednostek jako powiatowych – samorządowych. Czy samo zespolenie finansowe, przy praktycznym braku zespolenia organizacyjnego, powinno decydować o statusie tych jednostek i stawianiu ich w jednym rzędzie z jednostkami organizacyjnymi utworzonymi przez powiat? Jak wspomniałem wyżej, koszty funkcjonowania komend powiatowych lub miejskich pokrywane są z dotacji celowej budżetu państwa, a to wyraźnie odróżnia finansowanie jednostek PSP od finansowania innych jednostek budżetowych powiatu. Wynika z tego, że dotacja celowa dla powiatu na sfinansowanie zadań komend jest wyłącznie technicznym transferem środków państwowych.

Ponadto w art. 51 ustawy o gospodarce nieruchomościami ustawodawca stwierdził, że państwowa jednostka organizacyjna, z dniem jej utworzenia **jest wyposażana w nieruchomości** niezbędne do jej działalności przez ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, **organ założycielski lub przez organ nadzorujący** [18]. Komendy powiatowe lub miejskie dysponują majątkiem państwowym, a wydatkując środki samorządowe (z dotacji celowej budżetu państwa) utrzymują i budują **majątek Skarbu Państwa** (nie jednostki samorządu terytorialnego).

Celem rozporządzenia w sprawie określenia działań informacyjnych jest ułatwienie obywatelom dostępu do informacji o zadaniach inwestycyjnych finansowanych ze środków państwowych. Według mnie komendy powiatowe lub miejskie PSP, które dysponują mieniem Skarbu Państwa finansowanym z dotacji celowej budżetu państwa, należy potraktować jak jednostki państwowe, które są zwolnione ze wspomnianego obowiązku informacyjnego. ■

PRZYPISY

[1] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (DzU nr 238 poz. 1579).

[2] Według ogólnodostępnych publikatorów o cenach w budownictwie przykładem kosztów przygotowania inwestycji jest zlecenie wykonania opracowań wstępnych, takich jak program inwestycji.

[3] W myśl par. 6 ust. 2 rozporządzenia inwestycyjnego WKI określa się *za pomocą wskaźników cenowych* lub na podstawie kosztorysów inwestorskich w układzie określonych grup kosztów.

[4] Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. DzU z 2022 r. poz. 1634). Normę tę powtórzono w par. 5 rozporządzenia inwestycyjnego.

[5] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (DzU nr 120, poz. 831).

[6] Zobacz: ogólnodostępne publikatory o cenach w budownictwie lub „Środowiskowe zasady obliczania wartości kosztorysowej inwestycji budowlanych", Izba Projektowania Budowlanego, Stowarzyszenie Kosztorysantów Budowlanych i Zrzeszenie Biur Kosztorysowania Budowlanego, Warszawa 2003.

[7] Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. DzU z 2022 r. poz. 1710).

[8] Zobacz: art. 19a z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t.j. DzU z 2022 r. poz. 1969).

[9] Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. DzU z 2019 r. poz. 351).

[10] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (DzU z 2021 r. poz. 953).

[11] Na stronie informacyjnej KPRM pojawiło się pytanie świadczące o wątpliwościach odbiorców: czy obowiązek informacyjny dotyczy państwowych jednostek budżetowych?

[12] Rządowe Centrum Legislacji: https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12345408.

[13] Na podstawie pisma ministra finansów i polityki regionalnej, znak BP11.021.1.2021 z 12 lutego 2021 r.

[14] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. DzU z 2022 r. poz. 1526).

[15] Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t.j. DzU z 2022 r. poz. 1969).

[16] Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. DzU z 2022 r. poz. 2267).

[17] Zobacz: Mirosław Paczocha, „Finansowanie Państwowej Straży Pożarnej z budżetu powiatu. Glosa do wyroku WSA z dnia 28 lutego 2012 r.", I SA/Rz 35/12.

[18] Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. DzU z 2023 r. poz. 344).

st. bryg. **KRZYSZTOF TOMCZAK** jest naczelnikiem Wydziału Infrastruktury Biura Logistyki Komendy Głównej PSP

Fundusze Europejskie

ADAM GONTARZ
MATEUSZ ŁYŚ

Zakupy odpowiedniego wyposażenia i specjalistycznego sprzętu dla Państwowej Straży Pożarnej nie byłyby możliwe, gdyby nie istniały odpowiednie źródła finansowania. Jednym z głównych źródeł jest budżet państwa, a niezwykle istotnym – Fundusze Europejskie.

Koszty związane z funkcjonowaniem PSP, w tym finansowanie zakupu sprzętu i wyposażenia na potrzeby jednostek ratowniczo-gaśniczych, są pokrywane z państwowego funduszu celowego – Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej.

W pokrywaniu części kosztów funkcjonowania PSP, w tym zakupu sprzętu i wyposażenia, może uczestniczyć gmina, powiat, samorząd województwa lub np. organizator imprez masowych.

Inne źródła finansowania jednostek organizacyjnych PSP, dzięki którym możliwy jest zakup sprzętu i nowoczesnego wyposażenia, stanowią Fundusze Europejskie, wspierające realizację projektów służących osiągnięciu unijnych celów, m.in. z zakresu ochrony środowiska oraz transportu kolejowego i drogowego.

ŚRODKI Z UE DLA PSP

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej jako państwowa jednostka budżetowa jest beneficjentem czterech projektów współfinansowanych przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

- **DAR** – „Zwiększenie skuteczności prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych" – w jego ramach zakupiono sprzęt do działań ratowniczych oraz zabezpieczenia logistycznego jednostek prowadzących długotrwałe akcje ratownicze. Sprzęt dostarczany był do jednostek organizacyjnych PSP w latach 2017-2021;
- **KOLEJ** – „Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I" – jego podstawowym celem była poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie kolejowym dzięki usprawnieniu likwidacji skutków powstałych zagrożeń dla życia i zdrowia oraz środowiska naturalnego. Sprzęt dostarczany był do jednostek organizacyjnych PSP w latach 2017-2022;
- **DROGI IV** – „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap IV" – miał za zadanie poprawić stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym m.in. dzięki usprawnieniu ewakuacji osób poszkodowanych w wypadkach na drogach, a także likwidacji skutków powstałych zagrożeń dla życia i zdrowia oraz środowiska naturalnego. Sprzęt dostarczany był do jednostek organizacyjnych PSP w latach 2019-2023;
- **DROGI V** – „Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V"; kontynuacja projektu Drogi IV. Umowę o dofinansowanie podpisano w czerwcu 2022 r., natomiast pierwsze odbiory sprzętu odbyły się już w październiku tego samego roku. Pozostały sprzęt, zgodnie z podpisanymi umowami z wykonawcami, zostanie odebrany do końca listopada 2023 r.

Głównym celem opisanych projektów są jak najszerzej zakrojone zakupy nowoczesnego, skompletowanego sprzętu, który usprawni i zwiększy skuteczność działań ratowniczych. Projekty mają zasięg ogólnokrajowy, co oznacza, że sprzęt ten trafia do każdego województwa, na podstawie zgłoszonych wcześniej potrzeb komend wojewódzkich PSP i szkół PSP.

PROCEDURA PROJEKTÓW

Aby realizacja projektów była możliwa, Komenda Główna PSP zawarła ze wszystkimi komendami wojewódzkimi PSP porozumienia, na mocy których mogły one przeprowadzić postępowania o udzielenie zamówienia publicznego oraz zawrzeć umowy z wykonawcami. Zakupów dokonano, opierając się na zatwierdzonych przez komendanta głównego PSP oddzielnie dla każdego projektu rozdzielnikach pozycji sprzętowych. Poziom dofinansowania ze środków Unii Europejskiej wyniósł

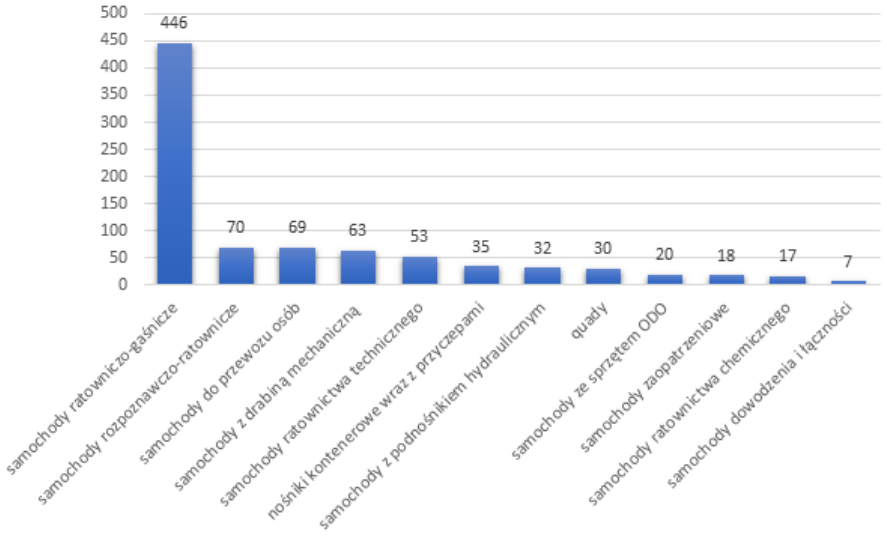

Średni samochód ratowniczo-gaśniczy z systemem piany sprężonej (DROGI V)

fot. arch. CS PSP w Częstochowie

85%, 15% stanowiły środki pochodzące z budżetu państwa.

Przyjęta procedura realizacji projektów, zgodnie z którą dana komenda wojewódzka realizuje konkretne zadanie (np. zakup dużej liczby samochodów typu GBA dla wszystkich województw), daje wiele korzyści – w tym niewątpliwie uzyskanie oszczędności ze względu na dużą konkurencję wśród wykonawców oraz fakt, że zawierając kilkuletni kontrakt, mogą oni zaoferować niższą cenę. Przy nabyciu dużej liczby samochodów z takim samym wyposażeniem potrzebne jest uzyskanie tylko jednego świadectwa dopuszczenia CNBOP-PIB, co również pozwala na oszczędności. Nie byłoby ich, gdyby każda komenda wojewódzka realizowała politykę zakupową na własne potrzeby. Rozwiązanie to ma jednak tę wadę, że jeśli w jednym sprzęcie podczas eksploatacji zostanie stwierdzona ukryta wada techniczna, w następstwie z podziału bojowego mogą zostać wycofane pozostałe egzemplarze.

Szczegółowy wykaz sprzętu zakupionego w latach 2016-2023 w ramach projektów: KOLEJ, DAR, DROGI IV i DROGI V

opr. własne

Majątek wytworzony w ramach projektów, tzn. każdy jednostkowy przedmiot umowy, do którego należy zaliczyć również wyposażenie, stanowi własność Skarbu Państwa. Sprzęt ten zgodnie z umowami użyczenia lub na podstawie dokumentów potwierdzających przejęcie lub zdanie środka trwałego (OT, PT) trafia na stan majątkowy danej jednostki organizacyjnej PSP. Przyjęcie środków trwałych odbywa się zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości oraz wszystkimi obowiązującymi rozporządzeniami wykonawczymi, do których stosowania zobowiązani są uczestnicy projektów (odbiorcy i użytkownicy końcowi). Komendy wojewódzkie PSP przekazują część zakupionego sprzętu za pomocą umowy użyczenia do komend powiatowych lub miejskich PSP na terenie swojego województwa oraz do ośrodków szkolenia, natomiast sprzęt odebrany przez Komendę Główną PSP przekazywany jest do szkół PSP. Koszty związane z eksploatacją i utrzymaniem sprzętu przechodzą na użytkowników końcowych i pokrywane są z budżetu państwa, analogicznie do pozostałych kosztów funkcjonowania PSP w ramach wydatków danej jednostki.

SPRZĘT NAJWYŻSZEJ KLASY

W ramach realizowanych od 2016 r. przez Państwową Straż Pożarną projektów z Funduszu Spójności, nadzorowanych przez KG PSP, do 30 czerwca 2023 r. zakupiono i odebrano łącznie 1085 szt. jednostek sprzętowych. Do końca 2023 r. według zatwierdzonych rozdzielników pozycji sprzętowych odebranych łącznie zostanie 1205 szt. jednostek sprzętowych. Za jednostkę sprzętową uznaje się zarówno samochód pożarniczy wraz z wyposażeniem, jak i zakupiony oddzielnie zestaw sprzętu specjalistycznego, np. hydraulicznych narzędzi ratowniczych, urządzeń do oświetlenia terenu akcji czy trenażer składający się z kilku elementów i wyposażenia niezbędnego do prowadzenia ćwiczeń.

Średnie i ciężkie samochody ratowniczo-gaśnicze zakupione w ramach projektów UE w latach 2016-2022 stanowiły 43,85% wszystkich nabytych w tym okresie przez jednostki PSP pojazdów tego typu, natomiast w przypadku pozostałych samochodów specjalnych zakupy unijne stanowiły 52,25% ogólnej liczby zakupionych samochodów specjalnych (bez samochodów operacyjnych). Rok 2023 nie był uwzględniony przy obliczeniu średniej z uwagi na brak danych w odniesieniu do liczby samochodów, które zostaną zakupione przez jednostki organizacyjne PSP z innych źródeł finansowania.

Dla zobrazowania wielkości projektów można podać, że łączna liczba samochodów pożarniczych nabytych w latach 2016-2023 (włącznie z planowanymi do odbioru w drugiej połowie tego roku) w ramach projektów pozwoliła na wymianę ok. 17% samochodów (bez operacyjnych) użytkowanych przez wszystkie jednostki organizacyjne PSP. Oznacza to, że wyłączając samochody operacyjne, co szósty samochód eksploatowany w PSP został zakupiony w ramach projektów KOLEJ, DAR, DROGI IV lub DROGI V.

Zakupy sprzętu realizowały wszystkie komendy wojewódzkie PSP, Szkoła Aspirantów PSP w Poznaniu oraz Komenda Główna PSP, wytypowane do przeprowadzenia postępowań przetargowych dla danej grupy asortymentu. Przeprowadzono łącznie ponad 100 postępowań przetargowych.

Rodzaj i ilość sprzętu planowanego do zakupu w poszczególnych projektach określono na podstawie rzeczywistych potrzeb, wynikających z:

- konieczności wymiany wyeksploatowanego i przestarzałego technicznie sprzętu,
- uzupełnienia braków w stosunku do przyjętych normatywów,
- nowych zadań wynikających z zagrożeń związanych z rozwojem cywilizacyjnym i technologicznym,
- nasilenia zdarzeń losowych, takich jak np. burze, powodzie, huragany, trąby powietrzne.

Sprzęt zakupiony w ramach projektów jest kompletny, co oznacza, że do jednostek PSP trafia gotowy do użycia, nie wymaga doposażenia. W przypadku sprzętu transportowego, w szczególności samochodów ratowniczo-gaśniczych, samochodów ratownictwa technicznego oraz kontenerów wymiennych, w większości przypadków wyposażenie odpowiada przyjętym

Zestaw hydraulicznych narzędzi ratowniczych (KOLEJ)

fot. arch. Biura Logistyki KG PSP

standardom minimalnego wyposażenia, zgodnie z „Wytycznymi standaryzacji wyposażenia pojazdów pożarniczych i innych środków transportu Państwowej Straży Pożarnej". Samochody ratowniczo-gaśnicze ze zwiększonym potencjałem ratownictwa drogowego lub kolejowego są wyposażone w dodatkowy sprzęt, wynikający ze specyfiki działań ratowniczych podczas wypadków na drogach lub kolei.

Z uwagi na stale zwiększający się zakres zadań PSP, m.in. związanych z zagrożeniami czynnikiem biologicznym, zakupiony sprzęt w znacznej części stanowi wyposażenie specjalistycznych grup ratownictwa chemiczno-ekologicznego. Przykładem są samochody do dekontaminacji (ratowników, osób poszkodowanych i sprzętu) podczas zagrożeń CBRNE, pojazdy laboratorium wyposażone w sprzęt do przeprowadzenia wstępnego rozpoznania i pełnej identyfikacji zagrożeń chemicznych, biologicznych i radiacyjnych.

Realizacja projektów w latach 2016-2022 umożliwiła również uzupełnienie i unowocześnienie sprzętu w systemie kontenerowym funkcjonującym w PSP. Zakupiono 13 nośników kontenerowych, 22 przyczepy do transportu kontenerów wymiennych oraz 16 kontenerów. Stosowanie systemu kontenerowego przynosi wiele korzyści, zapewniając m.in. szybkie dostarczenie sprzętu i środków gaśniczych na miejsce akcji, bardzo dobry dostęp do urządzeń i sprzętu stanowiącego wyposażenie kontenerów, logistyczne zabezpieczenie długotrwałych akcji lub ćwiczeń, ekonomiczne wykorzystanie pojazdu (nośnika). Kontenery są szczególnie użyteczne podczas operacji mających na celu likwidację skutków dużych katastrof naturalnych, takich jak np. powodzie, wymagających prowadzenia długotrwałych akcji w terenie, oraz przy likwidacji skutków zdarzeń zagrażających środowisku.

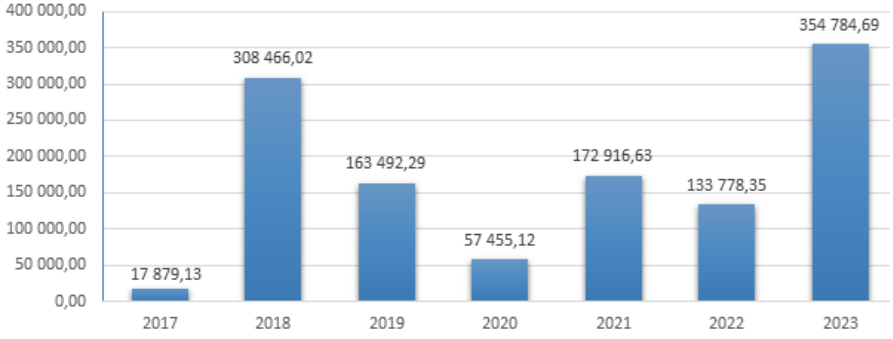
Wymiana sprzętu transportowego w PSP na nowy ma bezpośredni wpływ na wartość przyjętego miernika „średni wiek samochodów", wpływającego na zwiększenie sprawności interwencji ratowniczych jednostek ochrony przeciwpożarowych. Przykładowo w 2017 r. wartość tego miernika wynosiła 8,7, a w 2022 r. 7,0.

Znaczącą część dostaw w ramach projektów stanowiło wyposażenie szkół i ośrodków szkolenia w sprzęt ratowniczo-gaśniczy do szkolenia w zakresie ratowania życia, zdrowia, mienia oraz usuwania skutków katastrof naturalnych, a także wywołanych działalnością człowieka. Do szkół PSP dostarczono m.in. trenażery prowadzenia akcji ratowniczej podczas katastrofy kolejowej, składające się z pociągów elektrycznych, cysterny kolejowej, samochodu osobowego i samochodu ciężarowego. Pozwalają one na prowadzenie ćwiczeń z wykorzystaniem realistycznej infrastruktury kolejowej, np. podczas działań związanych z wykolejeniem pociągu, uwolnieniem materiału niebezpiecznego, pożarem czy zderzeniem pociągu z pojazdami drogowymi na przejeździe.

W czasie realizacji czterech opisanych w artykule projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej na zakup sprzętu przeznaczono łącznie 1 208 772,23 tys. zł (wkład Funduszu Spójności – 85%, wkład budżetu państwa – 15%). Kwoty w rozbiciu na poszczególne lata przedstawia poniższy wykres.

Projekty mają istotne znaczenie dla rozwoju PSP, osiągnięcia wysokiego poziomu wyposażenia jednostek w nowoczesny sprzęt specjalistyczny i odnowienia sprzętu transportowego. Pozyskane środki finansowe umożliwiły wprowadzenie do użytkowania sprzętu ratowniczego nowej generacji, zwiększającego bezpieczeństwo ratowników oraz przystosowanego do realizacji nowych zadań. Konstrukcje pojazdów i wyposażenia ratowniczego powstałe z wykorzystaniem nowych technologii i materiałów pozwalają na spełnianie coraz wyższych oczekiwań użytkowników. ■

st. bryg. **ADAM GONTARZ**
i st. kpt. **MATEUSZ ŁYŚ** pełnią służbę w Wydziale Techniki i Planowania w Biurze Logistyki KG PSP

Wydatkowanie środków finansowych w poszczególnych latach na zakup sprzętu w ramach projektów UE (KOLEJ, DAR, DROGI IV i DROGI V) [tys. zł]

opr. własne

Przegląd opinii

Zachęcamy Czytelników do przesyłania zdjęć strażackich do naszej rubryki na adres: pp@kg.straz.gov.pl. Czekamy na fotki nietypowe, również żartobliwe, absurdalne, z akcji, a nawet takie, z których powieje grozą.

Obrońcy zwierząt

Na łamach „Gazety Policyjnej" od czterech numerów gości cykl poświęcony ochronie zwierząt. W części czwartej mowa głównie o ich złym traktowaniu. Tematyka może zainteresować strażaków, wszak wielu z nich to właściciele zwierząt lub opiekunowie psów ratowniczych i są wrażliwi na ich niedolę. Mec. Magdalena Będziejewska-Michalska zwraca uwagę na sytuacje, w których dochodzi do znęcania się nad naszymi braćmi mniejszymi. Dzieje się tak podczas transportu zwierząt hodowlanych i rzeźnych w warunkach powodujących ich zbędne cierpienie lub stres. Zwierzęta pozostające w zależności od człowieka muszą mieć zapewnione odpowiednie warunki bytowe – z dostępem do wody i pokarmu. Po dokładniejsze informacje warto sięgnąć do artykułu. **MG**

Magdalena Będziejewska-Michalska, *Ochrona zwierząt w Polsce, czyli ryby mają głos, cz. 4*, „Gazeta Policyjna" 2023, nr 7, s. 44-45

Sposób na oszusta

Niejednokrotnie już media informowały o próbach (niestety często udanych) wyłudzenia pieniędzy, np. słynnych oszustwach na wnuczka. Bardzo często ofiarami oszustów są osoby starsze, postrzegane przez nich jako słabsze i łatwiejsze cele. Tymczasem bywa, że trafią na kogoś młodszego, a traf sprawił, że i na funkcjonariusza Służby Więziennej. Gdy zadzwonili, szybko zorientował się, że coś nie gra. Ciągnął rozmowę, udając, że daje się nabrać. Ta historia jest pełna szczegółów i najlepiej sięgnąć do niej w FSW, niemniej jednak dodam, że złapanie oszustów nie jest łatwe, nie wystarczy potakiwać. Mówiąc krótko – trzeba się napracować, kombinować, zwłaszcza gdy z drugiej strony słuchawki jest człowiek całkiem nieźle do oszustwa przygotowany i dmuchający na zimne. Na szczęście historia pokazuje, że da się. Warto przeczytać „Pułapkę", by odpowiednio zareagować, gdy przyjdzie nam się znaleźć w podobnej sytuacji. **MG**

Anna Krawczyńska, *Pułapka*, „Forum Służby Więziennej" 2023, nr 7, s. 28-29

Ochrona dróg oddechowych

Do pożarów na przestrzeniach otwartych zalicza się pożary lasów i nieużytków rolnych. To szczególnie niebezpieczne klęski, które najczęściej zdarzają się wiosną i latem, z różnych przyczyn, lecz zazwyczaj z winy człowieka. Pytaniem, dlaczego wybucha taki pożar, można się zająć, gdy już jest bezpiecznie. Wcześniej do akcji ruszają strażacy i ważne, aby byli do działań odpowiednio przygotowani – sprzętowo i pod względem umiejętności, ale i należycie zabezpieczeni. Kluczowa jest tu właściwa ochrona dróg oddechowych. Służy temu maska do pożarów w przestrzeniach otwartych, która chroni przed działaniem wysokiej temperatury, dymem, gazami pożarowymi i pyłem. Więcej o maskach ochronnych tego typu w artykule Krzysztofa Datty. **MG**

Krzysztof Datta, *Maska do przestrzeni otwartych*, „Strażak" 2023, nr 7, s. 56-57

Ocalmy dzieci od patotreści

Nazwa „patotreść" dość jasno wskazuje, że chodzi o wszelkie treści, które na podstawie przyjętych norm społecznych uznajemy za patologiczne. Będą to np. zdjęcia i filmy ukazujące przemoc, obrażenia fizyczne (ofiary wypadków) i śmierć. To także treści, które nawołują do szkodliwych zachowań dla zdrowia własnego, np. do samookaleczania i pokazują je. To treści promujące wrogość i dyskryminację, pornograficzne, fake newsy czy patostreamy (np. relacja na żywo z libacji alkoholowej). Patotreści niosą szereg niebezpieczeństw – trudne emocje, niezdrowe pobudzenie lub obniżenie nastroju, wypaczają przekonania o zasadach i relacjach międzyludzkich, demoralizują. Co gorsza, dla nadawcy często są źródłem dochodu, sposobem na zdobycie popularności czy po prostu zabicie nudy. Niestety w świecie cyfryzacji i wszechobecnego Internetu młodzi ludzie są narażeni na kontakt z patotreściami. Przekaz artykułu Kariny Pohoskiej jest prosty: rodzicu, reaguj! **MG**

Karina Pohoska, *Patrotreści. To się w głowie nie mieści*, „Stołeczny Magazyn Policyjny" 2023, nr 7, s. 31-33

Strażacka migawka

Dalekosiężna współpraca – GFFFV Poland w Grecji, 2023

fot. Krzysztof Pisz / KG PSP

Przetarg na mundur

W październiku 2021 r. weszło w życie rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 29 września 2021 r. w sprawie umundurowania strażaków Państwowej Straży Pożarnej, które wprowadza opracowane przez zespół komendanta głównego nowe umundurowanie służbowe. Jak szczegółowo wygląda proces zakupu przedmiotów ubioru dla strażaków PSP? Jakie kryteria obowiązują w ramach procedury przetargowej?

MATEUSZ WÓJT
AGNIESZKA TKACZ

Nowe umundurowanie służbowe zastępuje używane dotychczas umundurowanie: służbowe (tzw. olimpijkę), koszarowe oraz dowódczo-sztabowe. Celem wprowadzonych zmian jest ujednolicenie umundurowania z zachowaniem najwyższej jakości wyrobów oraz optymalizacja kosztów, jakie ponoszą komendy, aby wyposażyć strażaka w umundurowanie.

Proces wymiany umundurowania służbowego strażaków Państwowej Straży Pożarnej w całym kraju przewidziany przez ustawodawcę wynosi 12 lat od daty wejścia w życie rozporządzenia, tj. do 2033 r. Oznacza to, że przez ten czas dopuszczone jest do użytkowania dotychczasowe umundurowanie służbowe, koszarowe oraz dowódczo-sztabowe. Ponadto przez okres 6 lat, tj. do 2027 r., dopuszczony jest zakup dotychczasowego umundurowania

Ustawą z dnia 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025" z budżetu państwa przyznano na modernizację umundurowania służbowego funkcjonariuszy PSP środki w łącznej kwocie 100 mln zł, które zostały rozdzielone na komendy wojewódzkie oraz szkoły PSP. Wysokość kwot przeznaczonych na nowe wzory umundurowania służbowego w programie w poszczególnych latach wynosi:

2022 r. – 30 000 000 zł,
2023 r. – 25 000 000 zł,
2024 r. – 25 000 000 zł,
2025 r. – 20 000 000 zł.

Skłoniło to kierownictwo PSP do podjęcia decyzji o przeprowadzeniu centralnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę nowych wzorów przedmiotów umundurowania służbowego strażaków PSP.

Przetarg podzielono na siedem części:
A – bluza służbowa, spodnie służbowe, spodnie służbowe krótki, czapka służbowa letnia,

Koszula służbowa z krótkim rękawem, przód

fot. Tomasz Banaczkowski / Wydział Prasowy KG PSP

B – koszula służbowa z długim rękawem, koszula służbowa z krótkim rękawem,
C – bluza służbowa przeciwdeszczowa, spodnie służbowe przeciwdeszczowe,
D – bluza służbowa typu polar,
E – koszulka t-shirt,
F – pasek tekstylny,
G – czapka służbowa zimowa.

PRZEBIEG REALIZACJI UMÓW W 2023 R.

1. W terminie 7 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy wykonawca przedstawia zamawiającemu harmonogram realizacji przedmiotu umowy z uwzględnieniem maksymalnych terminów dla:

- przekazania materiału użytego do produkcji umundurowania z akredytowanego laboratorium,
- przekazania wzorcowego egzemplarza umundurowania służbowego, którego dotyczy umowa, oraz wyników badań materiałów w celu weryfikacji zgodności wizualnej odszytych wzorów oraz kart technicznych,
- posiadania przez wykonawcę 60% gotowych przedmiotów umundurowania zamówienia podstawowego i pobrania próbek do badań w akredytowanym laboratorium,
- przekazania wyników badań pobranych próbek,
- przedstawienia umundurowania służbowego do odbioru końcowego.

2. W terminie 7 dni roboczych od dnia zawarcia umowy zamawiający zobowiązany jest przekazać wykonawcy tabelę z rozmiarami dotyczącymi przedmiotu umowy.

3. W terminie miesiąca od dnia podpisania umowy wykonawca przekaże wyniki badań materiałów oraz specyfikację techniczną dodatków użytych do produkcji przedmiotu umowy wraz z odszytymi wzorami do akceptacji przez zamawiającego.

4. Zamawiający sprawdza zgodność wyników badań, parametry jakościowe oraz porównuje wzorcowy egzemplarz ze wzorem dostarczonym przez wykonawcę. Pozytywny wynik oceny dokonanej przez zamawiającego jest warunkiem przystąpienia do rozpoczęcia produkcji umundurowania.

5. Wykonawca informuje o wyprodukowaniu ilości 60% każdego z poszczególnych przedmiotów umundurowania oraz zapewnia zamawiającemu możliwość pobrania próbek gotowego wyrobu, a także wykonania losowej kontroli produkcyjnej zgromadzonego asortymentu pod kątem zgodności z opisem przedmiotu zamówienia w zakładzie produkcyjnym lub magazynie na terenie Polski.

6. Zamawiający w terminie i miejscu ustalonym z wykonawcą pobiera próbki gotowego wyrobu, które zostaną następnie przekazane do wybranego przez wykonawcę akredytowanego laboratorium w celu weryfikacji ich parametrów jakościowych. Wykonawca ponosi wszelkie koszty związane z przeprowadzeniem badań przez akredytowane laboratorium.

7. Wykonawca zobowiązany jest przesłać wyniki badań gotowego przedmiotu umowy do zamawiającego najpóźniej przed zgłoszeniem przedmiotu umowy do odbioru.

8. Wykonawca zawiadomi pisemnie zamawiającego o gotowości przedmiotu umowy do odbioru z wyprzedzeniem co najmniej 7 dni kalendarzowych. Zamawiający zastrzega sobie prawo do przeprowadzenia odbioru w terminie 14 dni w stosunku do terminu proponowanego przez Wykonawcę.

9. Poszczególni odbiorcy przystąpią do odbioru przedmiotu umowy po pozytywnym zatwierdzeniu przez zamawiającego wyników badań oraz zrealizowaniu przez Wykonawcę całej części zamówienia przypadającego na danego odbiorcę. Nie dopuszcza się odbiorów w transzach. Odbiór przedmiotu umowy odbędzie się w uzgodnionym między zamawiającym i wykonawcą miejscu, podzielonym na partie przeznaczone dla poszczególnych odbiorców. Przedstawiciele poszczególnych odbiorców przy udziale przedstawiciela wykonawcy dokonają kontroli ilościowej asortymentu i wypełnią protokół odbioru przedmiotu umowy.

10. Wykonawca przekaże każdemu z odbiorców dokumentację techniczno-technologiczną przedmiotów umowy w formie papierowej oraz w formie elektronicznej. Ponadto zostaną przeprowadzone następujące czynności sprawdzające:

- zgodność asortymentu w zakresie ilości przeznaczonej dla poszczególnych odbiorców;
- zgodność asortymentu w zakresie rozmiarów podanych przez poszczególnych odbiorców za pośrednictwem zamawiającego.

W przypadku stwierdzenia w trakcie odbioru wad asortymentu zostanie sporządzony protokół niezgodności stwierdzający zaistniałe wady. Podpisują go upoważnieni przedstawiciele poszczególnych odbiorców biorący udział w odbiorze. Stwierdzenie wad skutkuje przerwaniem odbioru do czasu usunięcia wad przez wykonawcę lub wymiany wadliwego asortymentu na nowy wolny od wad, na koszt wykonawcy. Termin wznowienia odbioru wykonawca uzgodni z odbiorcą i powiadomi pisemnie zamawiającego.

PRAWO OPCJI

Odbiorcy zastrzegają sobie prawo do nabycia w ramach prawa opcji określonej w ustawie o Prawie zamówień u wykonawcy dodatkowej ilości, maksymalnie do 50% przedmiotu umowy w stosunku do zamówienia podstawowego z zaokrągleniem w górę do pełnej liczby sztuk asortymentu, o parametrach określonych w ofercie wykonawcy i na warunkach określonych w umowie. Skorzystanie z prawa opcji może nastąpić w terminie miesiąca od dnia zawarcia umowy. Realizacja prawa opcji, w tym odbiór asortymentu dostarczanego w ramach prawa opcji, będzie odbywać się razem z zamówieniem podstawowym na warunkach określonych w umowie.

WYMIANA PRZEDMIOTU UMOWY

Wykonawca w terminie 3 miesięcy od dnia odbioru przedmiotu umowy zobowiązuje się w ramach otrzymanego wynagrodzenia na pisemny wniosek odbiorcy wymienić nieużywany asortyment na nowy o innych rozmiarach wskazanych przez odbiorcę. Wymiana może dotyczyć maksymalnie 5% ilości asortymentu przeznaczonego dla danego odbiorcy. Wymiana nastąpi na koszt wykonawcy w terminie do 30 dni kalendarzowych od otrzymania przez wykonawcę wniosku.

GWARANCJA I WARUNKI REKLAMACJI

Wykonawca udziela gwarancji na okres 24 miesięcy, liczący się od dnia odbioru. Każdy z odbiorców poinformuje wykonawcę o wystąpieniu wady za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres wskazany przez wykonawcę, a następnie prześle do siedziby wykonawcy lub do siedziby innego wskazanego przez niego podmiotu wadliwy asortyment. Wykonawca rozpatrzy reklamację w ciągu 7 dni kalendarzowych, licząc od daty jej otrzymania. Brak informacji o wyniku rozpatrzenia reklamacji we wskazanym terminie zostanie potraktowany jako uznanie reklamacji i podstawa do wymiany wadliwego asortymentu na wolny od wad. Usługi gwarancyjne, w tym obejmujące odbiór wadliwego asortymentu, jego wymianę oraz dostarczenie nowego przedmiotu ubioru do zamawiającego, odbywać się będzie na koszt wykonawcy. Czas usuwania wady nie może być dłuższy niż 30 dni kalendarzowych, licząc od dnia otrzymania reklamacji.

Komenda Główna PSP w celu zachowania najwyższej jakości wyrobów planuje kontrole jakościowe u producentów, a także kontrole wyrobów dostępnych u sprzedawców, którzy uzyskali pisemną zgodę komendanta głównego na wprowadzanie na rynek przedmiotów ubioru służbowego strażaków PSP. Sprzedaż przedmiotów ubioru służbowego bez zgody może skutkować wystąpieniem na drogę prawną.

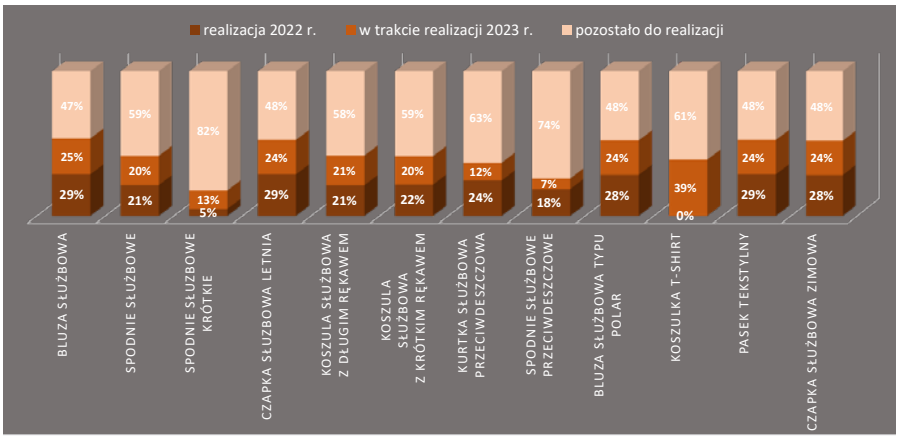
Dotychczas zgodę na produkcję oraz wprowadzanie na rynek przedmiotów ubioru służbowego strażaków PSP uzyskały cztery firmy. Każdy z producentów otrzymał zgodę jedynie na te przedmioty umundurowania, o które wnioskował, a które zarazem spełniają wymogi dokumentacji techniczno-technologicznej.

Zachęca się również kwatermistrzów, aby dokonywali kontroli zakupionych przedmiotów umundurowania.

UMUNDUROWANIE SŁUŻBOWE W LICZBACH

Na przełomie lat 2022 i 2023 poszczególni odbiorcy, tj. komendy wojewódzkie, szkoły oraz Komenda Główna PSP, odebrali pierwszą partię nowych przedmiotów umundurowania służbowego.

Zapotrzebowanie na nowy wzór umundurowania służbowego to łącznie 520 483 przedmioty według pierwszego wydania na podstawie rozporządzenia w sprawie umundurowania strażaków.

Realizacja norm umundurowania należnych elementów ubioru służbowego strażaków PSP

opr. własne

ZASTRZEŻONY WZÓR

Aby zapewnić jak najwyższą jakość wykonania umundurowania służbowego, w maju 2022 r. Komenda Główna PSP zastrzegła 14 wzorów umundurowania oraz dwa wzory oznak w Urzędzie Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej. Europejskie wzory są chronione (zastrzeżone) na obszarze całej UE. Jest to ważny krok w zapewnieniu ochrony praw autorskich oraz zapobieganiu nieuprawnionemu wykorzystywaniu wzorów.

Do produkowania i sprzedawania przedmiotów umundurowania służbowego niezbędne jest uzyskanie pisemnej zgody komendanta głównego PSP.

Zgoda wydawana będzie po spełnieniu łącznie wszystkich z poniższych wymogów:

- wystąpienie do komendanta głównego PSP z pisemnym wnioskiem o wyrażenie zgody na produkcję i sprzedaż przedmiotów umundurowania służbowego,
- dostarczenie odszytego wzorca w celu weryfikacji poszczególnych wymiarów i zgodności odszycia z dokumentacją techniczno-technologiczną,
- dostarczenie oryginałów aktualnych (nie starszych niż rok) wyników badań w akredytowanym laboratorium materiału zasadniczego wraz z badaniami gotowego wyrobu według wymagań jakościowych określonych w dokumentacji techniczno-technologicznej przedmiotu ubioru,
- dostarczenie specyfikacji technicznej wytwórcy materiałów użytych do produkcji dodatków zgodnej z parametrami dokumentacji techniczno-technologicznej.

Dokumentacja techniczno-technologiczna umundurowania służbowego strażaków PSP dostępna jest na stronie KG PSP, w zakładce *Gospodarka mundurowa*.

Umożliwia to każdemu z funkcjonariuszy PSP wgląd w dokumentację w celu sprawdzenia zgodności wykonania przedmiotów umundurowania, szczególnie w zakresie wymiarowania. Można też skorzystać z tabel rozmiarowych oraz odpowiadających im poszczególnych wymiarów w celu dobrania właściwego rozmiaru.

Komenda Główna PSP stale udoskonala dokumentację dotyczącą ubioru służbowego, tak aby nowe umundurowanie zapewniało jak największą ergonomię i komfort użytkowania.

a) oznaka orła pożarniczego zgodna z dokumentacją KG PSP

b) oznaka orła pożarniczego niezgodna z dokumentacją KG PSP

fot. Agnieszka Tkacz / KG PSP

a) emblemat z logo PSP zgodny z dokumentacją KG PSP

b) i c) emblemat z logo PSP niezgodny z dokumentacją KG PSP

fot. Agnieszka Tkacz / KG PSP

ZASADY JEDNOSTKOWEGO ZAKUPU UMUNDUROWANIA SŁUŻBOWEGO NOWEGO WZORU

Obecnie zakup umundurowania służbowego prowadzony jest na poziomie centralnym. Z tego tytułu jednostkowy zakup przedmiotów umundurowania służbowego może być dokonywany jedynie przez jednostki organizacyjne PSP, tj. Komendę Główną, komendy wojewódzkie, komendy powiatowe/miejskie oraz szkoły pożarnicze PSP. Nie ma obecnie możliwości zakupu przedmiotów ubioru służbowego przez osoby fizyczne, lecz w przyszłości te regulacje ulegną zmianie.

IDEA BIELIZNY TERMOAKTYWNEJ TRUDNOPALNEJ

Strażacy pracujący w systemie zmianowym również otrzymają nowy ubiór służbowy. Różnica polegała będzie jedynie na tym, że w czasie wyjazdu do akcji ratowniczo-gaśniczych strażak pod odzież specjalną będzie zakładał bieliznę trudnopalną, a nie jak dotychczas umundurowanie koszarowe.

Bielizna termoaktywna trudnopalna, która został ujęta w omawianym rozporządzeniu, będzie, a w niektórych jednostkach już jest, stosowana pod ubranie specjalne, zapewni komfort cieplny oraz ergonomię działania podczas akcji ratowniczo-gaśniczych. Przyczyni się to również do poszerzenia profilaktyki nowotworowej w straży pożarnej.

OZNAKI IDENTYFIKACYJNE

Jedną z zastrzeżonych oznak identyfikacyjnych jest emblemat z logo PSP. W nowym emblemacie określona została kolorystyka oraz dodany biały otok okalający napis „Państwowa Straż Pożarna".

Każda z komend na podstawie zarządzenia komendanta wojewódzkiego bądź komendanta powiatowego wprowadza własny emblemat, który stanie się oznaką rozpoznawczą danej komendy. Najczęściej jest to herb powiatu lub określony wzór. Możemy spotkać emblematy w kształcie koła lub prostokąta. Emblemat przeznaczony jest do noszenia na prawym rękawie kurtki służbowej przeciwdeszczowej, bluzy służbowej typu polar oraz bluzy służbowej.

Ponadto opracowana została dokumentacja techniczno-technologiczna dla emblematu kompanii reprezentacyjnej Komendy Głównej PSP, który nosi się na prawym rękawie munduru reprezentacyjnego oraz płaszcza sukiennego. Emblemat kompani reprezentacyjnej może być ustalany według wzoru poszczególnych komend wojewódzkich.

PLANY NA PRZYSZŁOŚĆ

W trakcie opracowywania jest także szczegółowa dokumentacja techniczno-technologiczna do ubioru wyjściowego oraz reprezentacyjnego, by ujednolicić m.in. jakość wykonania mundurów wyjściowych, a w szczególności ich kolorystykę, podobnie jak ma to miejsce w przypadku umundurowania służbowego.

W trakcie dopracowywania jest również aplikacja na platformie WEBCON, służąca do zamawiania przedmiotów umundurowania w centralnych postępowaniach o udzielenie zamówienia na dostawę przedmiotów umundurowania służbowego. Aplikacja ma na celu m.in. usprawnienie procesu tworzenia tabel rozmiarowych potrzebnych do uruchomienia poszczególnych części zamówień oraz zarządzania nimi i dystrybucji umundurowania we wszystkich jednostkach PSP. Szczególnie przydatna będzie w komórkach logistycznych. ■

mł asp. **MATEUSZ WÓJT**
i st. str. **AGNIESZKA TKACZ** pełnią służbę w Biurze Logistyki Komendy Głównej PSP

Sprawy mieszkaniowe

DOMINIK KABAT

Kwestie związane z realizacją postanowień rozdziału 8 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (DzU z 2022 r. poz. 1969 ze zm.) stanowią istotny przejaw funkcjonowania każdej komórki kwatermistrzowskiej. Podstawowym założeniem ustawodawcy jest zagwarantowanie funkcjonariuszom PSP prawa do lokalu mieszkalnego.

Istnienie regulacji związanych z prawem do lokalu to cecha właściwa większości służb mundurowych w Polsce. Jest to założenie realizowane w drodze indywidualnych aktów stosowania prawa, tj. decyzji administracyjnych wydawanych przez określony organ, w stosunku do określonych podmiotów. Dla skutecznej realizacji tego prawa niezbędne jest zaistnienie kilku elementów. Musi istnieć osoba uprawniona do przydziału takiego lokalu oraz przesłanka kompetencji, tzn. w odniesieniu do danej osoby istnieje organ administracji (właściwy rzeczowo, miejscowo i kompetencyjnie) uprawniony do wydania decyzji o przydziale. Najważniejsze jest jednak posiadanie w dyspozycji lokalu mieszkalnego, który może stanowić przedmiot takiego przydziału. Dyspozycję rozumiemy jako możność do wskazania w drodze decyzji administracyjnej osoby uprawnionej do objęcia przydzielonego lokalu mieszkalnego w posiadanie i zawarcia umowy najmu takiego lokalu z podmiotem nim administrującym.

Ustawodawca miał jednak świadomość, że z wielu powodów, z których najważniejszym są trudności z pozyskaniem lokalu mieszkalnego w dyspozycję, prawo do lokalu mieszkalnego nie zawsze będzie mogło być realizowane w sposób opisany powyżej. Ze względu na to bywa ono określane jako prawo o blankietowym charakterze. Warto jednak pamiętać, że prawo do lokalu jest tu prawem o charakterze podstawowym względem kilku instytucji prawnych o charakterze wobec niego pochodnym. Mowa tu o równoważnikach za remont i brak lokalu mieszkalnego oraz o pomocy finansowej na uzyskanie lokalu lub domu.

RÓWNOWAŻNIKI

Czym jest równoważnik? Stanem równowagi lub dążeniem do stanu równowagi. Synonimami są takie wyrażenia, jak ekwiwalent, korelat. Równoważniki za remont i brak lokalu ustawodawca ustanowił odpowiednio za pomocą art. 77 i 78 ustawy o PSP. Postępowanie w przedmiocie ustalenia uprawnienia do ww. równoważników jest postępowaniem prowadzonym na wniosek. Rolę wniosku pełni tu oświadczenie mieszkaniowe wypełnione w części I (równoważnik za remont lokalu) lub w części II (równoważnik za brak lokalu). Ważne jest wypełnienie części wspólnej oraz odpowiedniej części oświadczenia. Wypełnienie dwóch części oświadczenia naraz spowoduje konieczność ustalenia przez organ, jakiego równoważnika dotyczy wniosek i wydłuży postępowanie.

Przepis art. 77 ustawy u PSP stanowi, że strażakowi mianowanemu na stałe oraz strażakowi w służbie przygotowawczej przysługuje równoważnik pieniężny za remont lokalu mieszkalnego lub domu zajmowanego na podstawie przysługującego mu tytułu prawnego, z uwzględnieniem norm zaludnienia przysługujących strażakowi oraz członkom jego rodziny.

Art. 78 ustawy o PSP w ust. 1 stanowi zaś, że strażakowi mianowanemu na stałe przysługuje równoważnik pieniężny, jeżeli on sam lub członkowie jego rodziny, o których mowa w art. 75 ustawy o PSP, nie posiadają w miejscu pełnienia służby albo w miejscowości pobliskiej lokalu mieszkalnego lub domu na podstawie przysługującego im tytułu prawnego, ustanawiając przesłanki otrzymania równoważnika za brak lokalu mieszkalnego. Poza ww. przepisami ustawodawca uzupełnił materię o wydane na podstawie art. 79 ust. 6 ustawy o PSP rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 18 listopada 2005 r. w sprawie trybu przyznawania strażakowi Państwowej Straży Pożarnej równoważników pieniężnych za remont albo za brak lokalu mieszkalnego (DzU nr 241 poz. 2033 ze zm.). Zawiera ono rozwiązania stanowiące rozwinięcie norm ustawowych, precyzuje kwestie proceduralne i reguluje takie sprawy, jak sposób obliczania stawek i ustalania ich wysokości.

Pomimo że przedmiotowe równoważniki cechują pewne różnice, mają one szereg cech wspólnych, którym warto się bliżej przyjrzeć. Są to:

1) tryb ustalania uprawnień (tryb administracyjny),
2) ścisłe powiązanie wymiaru uprawnienia z sytuacją rodzinną strażaka,
3) sposób równoważenia (przy pomocy pieniądza).

Omawiane równoważniki są równoważnikami pieniężnymi. Stawka równoważnika za remont lokalu wynosi 99,51 zł za każdą normę zaludnienia przysługującą strażakowi. Wysokość stawki równoważnika za brak lokalu była w ostatnim czasie przedmiotem prac legislacyjnych. Zasadniczą ideę nowelizacji stanowi podwyższenie stawki dziennej równoważnika za brak lokalu mieszkalnego oraz wprowadzenie mechanizmu waloryzacji stawki. Efektem prac legislacyjnych jest rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie trybu przyznawania strażakowi Państwowej Straży Pożarnej równoważników pieniężnych za remont albo za brak lokalu mieszkalnego (DzU poz. 1372). Dotychczasowe stawki w wysokości 5,19 zł dla strażaka samotnego i 10,39 zł dla strażaka z rodziną (obowiązujące od 2005 r.) zostały zastąpione stawkami w wysokości odpowiednio 8,60 zł i 16,50 zł. Mechanizm korygujący w postaci waloryzacji jest stosowany w analogicznych regulacjach w Policji i SG. Polega on na corocznym zwiększaniu wysokości stawki o prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Oznacza to, że proces waloryzacji następuje co roku. Podobnie w przypadku Policji i SG nie istnieją szczegółowe pragmatyki o charakterze technicznym, wskazujące, jak ma odbywać się proces waloryzacji. Bardzo możliwe,

że jest to kwestią zakresu delegacji ustawowych. Waloryzacja wymusza aktywny udział w planowaniu budżetu.

Należy jednak pamiętać, że w styczniu wypłacamy równoważnik za grudzień zeszłego roku (w styczniu płacimy równoważnik w stawkach grudniowych). Warto w tym miejscu nadmienić, że ustawa budżetowa obowiązuje zawsze od dnia 1 stycznia (często z mocą wsteczną). Oznacza to, że ewentualne nieprawidłowości powstałe przy waloryzacji stawki, gdy ustawa na dany rok jeszcze nie obowiązuje, mogą zostać łatwo naprawione po jej wejściu w życie.

Wypłata równoważnika za remont lokalu odbywa się raz w roku, na mocy indywidualnych ostatecznych decyzji administracyjnych ustalających to uprawnienie. Wypłata równoważnika za brak lokalu następuje cyklicznie, co miesiąc, do 10. dnia każdego miesiąca, lecz należy pamiętać, że u podstaw tej czynności leżą przepisy rozporządzenia oraz ostateczne decyzje w przedmiocie przyznania równoważników. Średnio w skali roku równoważnik za brak lokalu pobiera ok. 11 tys. osób.

Równoważnik za remont lokalu równoważy wydatki poniesione na remont lokalu jednorazowo (raz do roku), a kwestia jego wysokości jest decyzją ustawodawcy, który ustanowił tu pewien standard utrzymania równowagi. Odmiennie wygląda ta kwestia w przypadku równoważnika za brak lokalu. Równoważy on stan braku lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Prawo do równoważnika istnieje tak długo, jak długo istnieje stan leżący u podstaw decyzji ustalającej uprawnienie do niego. Wypłata ustaje z chwilą uzyskania tytułu prawnego do lokalu, lecz sam równoważnik nie jest zamiennikiem lokalu, a jedynie równoważy stan braku lokalu. W założeniach ustawodawcy to instytucja pomocy finansowej, o której mowa w art. 80 ustawy o PSP, stanowi ekwiwalent lokalu mieszkalnego.

POMOC FINANSOWA

Kolejnym świadczeniem o charakterze pochodnym względem prawa do lokalu jest prawo do pomocy finansowej. Odnieśmy się w tym miejscu do dyspozycji art. 80 ust. 1 ustawy o PSP, przepisu o podstawowym znaczeniu dla instytucji pomocy finansowej. Co do zasady strażakowi mianowanemu na stałe, który nie otrzymał lokalu na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu, zwana dalej „pomocą finansową", chyba że strażak nie spełnia warunków do otrzymania lokalu na podstawie decyzji administracyjnej.

W uzasadnieniu do wyroku NSA z dnia 30 listopada 2001 r. (sygn. akt. I SA 1108/00) czytamy, że warunkiem realizacji uprawnienia wynikającego z art. 80 ust. 1 ustawy o PSP jest pozytywne ustalenie przesłanki określonej jako brak przydziału lokalu mieszkalnego. Ten sam sąd w wyroku wydanym w dniu 16 stycznia 2003 r. (sygn. akt I SA 1285/01) stwierdza, że tylko ten strażak, który nie ma zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych, może skorzystać bądź z prawa przydziału lokalu mieszkalnego (art. 74 ustawy), bądź też z pomocy finansowej na jego uzyskanie. Widzimy tu ewolucję stanowiska sądu. Z powyższego jasno wynika, że pomoc finansowa jest surogatem prawa do lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 74 ustawy o PSP. To inna forma realizacji tego prawa. Nie można zgodzić się ze stanowiskiem, że jest to rekompensata za jego niezrealizowanie.

Pomoc finansowa przysługuje strażakom mianowanym na stałe. Widzimy tu silne związanie tej instytucji z prawem do lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 74 ust. 1 ustawy o PSP, gdyż to uprawnienie również przysługuje strażakom mianowanym na stałe. Należy tu zaakcentować, że dotyczy to tych z mianowanych na stałe strażaków, którym organy PSP nie zrealizowały uprawnienia do lokalu mieszkalnego w drodze decyzji administracyjnej w przedmiocie przydziału lokalu mieszkalnego. Bardzo istotnym elementem jest spełnianie przez strażaka (wobec którego tego uprawnienia jeszcze nie zrealizowano) warunków do otrzymania takiego lokalu w drodze decyzji o przydziale. Zważywszy że postępowanie w przedmiocie przyznania (lub też odmowy przyznania) pomocy finansowej wszczynane jest na wniosek – co daje strażakowi uprawnionemu wybór pomiędzy świadczeniem rzeczowym, jakim jest przydział lokalu mieszkalnego, a świadczeniem pieniężnym, jakim jest pomoc finansowa – można przychylić się do stanowiska odnoszącego się do substytucyjnego względem prawa do lokalu charakteru instytucji pomocy finansowej.

Właściwość organów jako podmiotów uprawnionych do wydawania decyzji w omawianych sprawach jest identyczna, jak w przypadku równoważników. Postępowanie w przedmiocie ustalenia uprawnienia do pomocy finansowej stanowi postępowanie inicjowane na wniosek strażaka.

Przykładowe rozstrzygnięcie decyzji administracyjnej przyznającej równoważnik za brak lokalu:

Postanawiam przyznać z dniem ..... r. (stopień, imię i nazwisko), **pełniącemu (-ej) służbę w** (nazwa jednostki organizacyjnej – miejsce pełnienia służby jest jedną z podstawowych przesłanek właściwości), **równoważnik za brak lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby w wysokości przewidzianej dla strażaka posiadającego członków rodziny/nieposiadającego członków rodziny.**

Organ prowadzący postępowanie przed wydaniem decyzji obowiązany jest zbadać, czy strona postępowania spełnia przesłanki do otrzymania lokalu w drodze decyzji administracyjnej. Innymi słowy organ bada, czy w sprawie nie zachodzą przesłanki negatywne, które uniemożliwiałyby wydanie decyzji w przedmiocie przydziału lokalu mieszkalnego. Przemawia za tym brzmienie końcowej części art. 80 ust. 1 ustawy o PSP. Warunkiem koniecznym otrzymania lokalu na podstawie decyzji jest nieposiadanie (przez strażaka lub jego małżonka) w miejscowości, w której strażak pełni służbę, lub też w miejscowości pobliskiej lokalu lub domu. Ustawodawca stanowi tu wprost, że odnosi się to do takiego lokalu, który odpowiada co najmniej przysługującej strażakowi powierzchni mieszkalnej (liczonej jako powierzchnia pokoi). Obliczamy ją, odnosząc się do przysługujących strażakowi norm zaludnienia. Na jedną normę zaludnienia przypada przedział od 7 do 10 m^2 powierzchni mieszkalnej. Jeżeli strażak posiada lokal o parametrach powierzchni mieszkalnej mniejszych niż założone dla niego przez ustawodawcę – jest uprawniony do pomocy finansowej albo lokalu mieszkalnego (oraz równoważnika za brak lokalu mieszkalnego).

Lokalu mieszkalnego nie przydziela się strażakowi także w razie skorzystania z pomocy finansowej oraz w razie zbycia przez niego lub jego małżonka własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego albo domu stanowiącego odrębną nieruchomość, o parametrach powierzchni mieszkalnej odpowiadających należnym normom zaludnienia.

Świadczenie przyznawane jest na wniosek strażaka. Wniosek jest dostępny jako

załącznik do rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 18 listopada 2005 r. w sprawie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej (DzU nr 241 poz. 2034 ze zm.). Stosownie do dyspozycji § 2 ust. 1 przywołanego wyżej rozporządzenia do wniosku strażak powinien dołączyć dokumenty potwierdzające fakt ubiegania się przez niego lub jego małżonka (co ważne – pozostającego ze strażakiem w ustroju wspólności majątkowej) o lokal mieszkalny lub też dom w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej. Katalog ten jest otwarty i dopuszcza inne dowody, co wpisuje się w koncepcję dowodu w postępowaniu administracyjnym. W myśl definicji zawartej w art. 75 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (DzU z 2022 r. poz. 2000) – dalej k.p.a. – jako dowód w sprawie należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. Ustawodawca podkreśla jednak, że dotyczy to w szczególności dokumentów, co znajduje odzwierciedlenie w przepisach rozporządzenia. Zagadnienie dokumentu jest kwestią na tyle istotną, że wymaga ona szerszego omówienia. K.p.a. określa dokumenty urzędowe jako sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy, zgodnie z ich zakresem działania (właściwością), stanowiące dowód tego, co zostało w nich urzędowo stwierdzone. Obok dokumentów urzędowych funkcjonują jeszcze tzw. dokumenty prywatne. To środek dowodowy pochodzący od osoby prywatnej (strony postępowania), przy czym jego przedmiot (treść) nie jest niczym ograniczony. Należy jednak pamiętać, że dokument prywatny poświadcza jedynie to, iż osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte.

Uznanie umowy przedwstępnej za dowód przez organ generuje pewne ryzyko. Może bowiem dojść do sytuacji, że już po pozytywnym rozpatrzeniu sprawy i przyznaniu pomocy finansowej umowa przedwstępna zostanie zerwana. Pomoc może zostać wtedy potraktowana jako nienależnie pobrana, co skutkuje koniecznością jej zwrócenia. Ratunkiem dla organu jest tu oczekiwanie z wypłatą pomocy przez okres 6 miesięcy od dnia wydania decyzji, co jest dopuszczalne na podstawie § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie pomocy finansowej. W postępowaniu dowodowym to organ dokonuje oceny dowodów i to do niego należy uznanie danej okoliczności za udowodnioną. Nie może to nastąpić w sposób i za pomocą środków sprzecznych z literą prawa. Dla porządku wypada jeszcze nadmienić, że poza dokumentami w postępowaniu administracyjnym dowodem są także zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

Rozstrzygnięcie następuje w drodze decyzji. Sama wypłata może nastąpić jednorazowo lub w ratach, a wysokość i liczbę rat oraz terminy wypłat ustala organ w decyzji przyznającej. Algorytm ustalania wysokości pomocy finansowej określony jest w przepisie wykonawczym. Wysokość stawki pomocy finansowej stanowiła również przedmiot zabiegów legislacyjnych i została za sprawą rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lipca 2023 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej (DzU poz. 1359) zwiększona z 2980 zł do 6081 zł za każdą normę zaludnienia przysługującą strażakowi na dzień złożenia wniosku. Podobnie jak w przypadku równoważników wprowadza się tu mechanizm korekcji wysokości stawki działający identycznie jak w przypadku równoważników. Podobne rozwiązania znają ustawodawstwa innych służb mundurowych.

Opisywana pomoc przyznawana jest raz w toku całej służby strażaka. Należy zatem pozytywnie ocenić dążenie do zwiększenia wymiaru tego świadczenia, zwłaszcza jeżeli zważymy na jego substytucyjny względem prawa do lokalu charakter.

Pamiętajmy, że zarówno w przypadku pomocy finansowej, jak i równoważnika za brak lokalu zasięg przestrzenny świadczeń obejmuje miejsce pełnienia służby i miejscowość pobliską. Zważywszy że status miejscowości pobliskiej ustalany jest w oparciu o czas dojazdu z danej miejscowości do miejsca pełnienia służby, wielu strażaków traktuje go jako równoważnik za dojazdy, co nie jest zgodne z prawdą, lecz z drugiej strony stanowi przykład tego, że odbiór charakteru świadczenia przez środowisko jest zbliżony do roli, jaką świadczeniu temu przypisał sam ustawodawca, tj. równoważenia uciążliwości związanych z brakiem lokalu w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej.

Wspomniane wyżej prace legislacyjne skupione były na zrównaniu stawek równoważnika za brak lokalu i pomocy finansowej w PSP ze stawkami obowiązującymi w Policji i SG. W przypadku równoważnika za brak lokalu wysokość stawek wzrosła o około 1/3, natomiast wzrost stawki pomocy finansowej wynosi ponad 100%. Ponadto wprowadza się mechanizm korekcyjny wysokości równoważnika i pomocy w postaci corocznej waloryzacji stawek o prognozowany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych. Zapobiegnie to pozostaniu stawek na jednym, niezmienianym poziomie. Równoważnik za remont lokalu pozostaje bez zmian. Ze względu na specyficzny mechanizm finansowania PSP środki finansowe przewidziane na pokrycie skutków wejścia w życie będą podzielone pomiędzy cz. 85 i cz. 42 budżetu państwa. Nowelizacja rozporządzenia w sprawie równoważników niesie ze sobą szereg implikacji dla procesu stosowania prawa. Funkcjonariusze z ustalonymi uprawnieniami będą otrzymywali równoważnik za brak lokalu w nowej wysokości. W związku z tym zasadne jest przygotowywanie rozstrzygnięć decyzji administracyjnych w ten sposób, że wysokość równoważnika będzie mogła zostać ustalona pośrednio, tj. bez wskazywania konkretnych wartości pieniężnych w rozstrzygnięciu decyzji. Proponuje się konstruowanie meritum rozstrzygnięcia na bazie tego, czy odnosi się do strażaka z rodziną, czy bez. ■

Strażakowi przysługuje równoważnik pieniężny za remont jego lokalu mieszkalnego lub domu

fot. Pexels

st. kpt. **DOMINIK KABAT** pełni służbę w Biurze Logistyki Komendy Głównej PSP

Logistyka długotrwałych akcji w PSP

DOMINIK KABAT
MICHAŁ CHMIEL

Skuteczne prowadzenie długotrwałych działań ratowniczo-gaśniczych wymaga zapewnienia zabezpieczenia logistycznego jednostek PSP, które działa też na rzecz innych podmiotów ratowniczych zaangażowanych w te działania. Składa się na to dostawa środków zaopatrzenia i usług logistycznych.

Wyposażenie techniczne służące do zabezpieczenia niektórych socjalno-bytowych aspektów działań o charakterze długotrwałym, agregaty i namioty oraz najaśnice (maszty oświetleniowe)

fot. Grzegorz Borowiec / KG PSP

Jest to możliwe przez wykorzystanie zasobów własnych PSP oraz tzw. zasobów terenowych definiowanych jako określone zdolności wykonawcze tkwiące w potencjale ludzkim, zasobach zaopatrzeniowych oraz w zasobach usługowych (logistycznych i medycznych) poza jednostką prowadzącą działania.

Zagwarantowanie odpowiedniego zabezpieczenia logistycznego umożliwia również ratownikom sprawne i szybkie usuwanie skutków zdarzenia podczas długotrwałych działań ratowniczych.

LOGISTYKA A DŁUGOTRWAŁE DZIAŁANIA

Logistyka jako dziedzina wiedzy i praktyki wywodzi się z wojskowości i jest rozwijana od wieków. To dziedzina interdyscyplinarna, często wymagająca niestandardowych działań. Należy do tych dziedzin nauki (i praktyki), na której realia codzienności wymuszają nieustanny rozwój, dzięki czemu musi w sposób ciągły odpowiadać na wyzwania i potrzeby, a jednocześnie nieustannie śledzić pojawiające się nowe możliwości w zakresie form działania. W wojsku zwykło się nawet mawiać, że logistyka sama jeszcze nie wygrała żadnej z wojen, ale wiele przez nią przegrano. Konsekwencje słabości systemu logistycznego dały się łatwo zauważyć w pierwszej fazie wojny w Ukrainie, kiedy rosyjskie wojska pancerne zatrzymały się z powodu ustania dostaw paliwa. Im lepszy system logistyczny, tym większe prawdopodobieństwo, że procedowane przedsięwzięcie zakończy się sukcesem. Zjawiskiem, które stanowi wyzwanie dla systemu decyzyjnego i logistycznego Państwowej Straży Pożarnej, są długotrwałe akcje ratowniczo-gaśnicze. Jednostki PSP prowadzące je generują szeroką gamę różnego rodzaju potrzeb logistycznych i medycznych. Jednak akcje te zdarzają się relatywnie rzadko (stanowią od 5% do 10% wszystkich akcji ratowniczych prowadzonych w Polsce przez jednostki PSP). Wobec tego, ze względów ekonomicznych, potencjał logistyczny i medyczny jednostek PSP przystosowany jest do realizacji zadań głównie w akcjach krótkotrwałych, czyli trwających nie dłużej niż 6 godz. Długotrwałe akcje są prowadzone podczas katastrof naturalnych spowodowanych przez siły natury, a zwłaszcza podczas powodzi czy pożarów, oraz podczas likwidacji zagrożeń spowodowanych przez człowieka, w tym podczas awarii technicznych. Niemniej jednak, bazując na doświadczeniu polskich służb ratowniczych, można wskazać, że skuteczność i prawidłowość prowadzonych działań w znacznym stopniu zależy od sposobu i jakości ich zabezpieczenia logistycznego. Pod pojęciem akcji ratowniczej aktualny ustawodawca rozumie działania organizowane i kierowane przez Państwową Straż Pożarną. Długotrwałe akcje ratowniczo-gaśnicze są jednak autonomicznym pojęciem, mającym własną definicję legalną, aczkolwiek połączoną w swym rdzeniu z akcją ratowniczą. Definicja niegdyś umieszczona w przepisach rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 11 grudnia 1997 r. w sprawie długotrwałych akcji ratowniczych, szczegółowych norm, zasad i warunków otrzymywania wyżywienia w czasie tych akcji oraz ćwiczeń lub szkolenia przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej lub inne osoby biorące w nich udział, a także przypadków, w których wypłaca się równoważnik pieniężny w zamian za przysługujące wyżywienie, sposobu ustalania jego wysokości oraz szczegółowych zasad wypłacania (DzU nr 160 poz. 1098, DzU z 2019 r. poz. 2565) została przeniesiona do ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (t.j. DzU z 2022 r. poz. 1969 ze zm.), przywoływanej dalej jako „ustawa o PSP". Stosownie do art. 62 ust. 2 pkt 2 ustawy o PSP za długotrwałe akcje ratowniczo-gaśnicze uważa się:

- każde działanie ratownicze organizowane lub kierowane przez Państwową Straż Pożarną trwające co najmniej 6 godz., liczonych od chwili przyjęcia informacji o zdarzeniu,

- pomocnicze specjalistyczne czynności ratownicze wykonywane przez Państwową Straż Pożarną w ramach pomocy udzielanej innym służbom ratowniczym trwające co najmniej 6 godz.,
- inne działania Państwowej Straży Pożarnej wymagające zgrupowania strażaków przez okres co najmniej 6 godz. w czasie podwyższonej gotowości operacyjnej lub w celu współdziałania z innymi służbami,
- akcje ratownictwa podwodnego prowadzone przez Państwową Straż Pożarną wymagające wykonania co najmniej jednego cyklu nurkowania.

Długotrwała akcja ratowniczo-gaśnicza jest więc szczególnym rodzajem akcji ratowniczej. Bardzo ważny czynnik przedstawia tu ustanowienie momentu początkowego, od którego liczy się czas długotrwałej akcji.

W obiegu prawnym istnieje szereg norm prawnych odnoszących się do zagadnień związanych z funkcjonowaniem jednostek PSP i innych podmiotów, w tym ochotniczych straży pożarnych, w warunkach długotrwałych akcji ratowniczo-gaśniczych. Długotrwałe akcje prowadzi się zwykle w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG). Podstawowym komponentem KSRG, mającym rozwinięte zdolności logistyczne wystarczające do zabezpieczenia działań o charakterze długotrwałym, jest właśnie PSP, z ukształtowaną i utrwaloną infrastrukturą logistyczną i magazynową, opartą na magazynach jednostek organizacyjnych, krajowych bazach sprzętu specjalistycznego i środków gaśniczych oraz magazynie centralnym komendanta głównego PSP.

Wspomniane wyżej regulacje są podstawą do określania kręgu uprawnień i obowiązków dla jednostek PSP w ich funkcjonowaniu w sytuacjach kryzysowych. Wskazują, co wolno, czego nie wolno, jednakże z ich treści nie wynika jasno, jak można wpłynąć na skuteczność realizacji zadań ratowniczych i logistycznych, a przede wszystkim jak należy (można) wykorzystać zasoby terenowe do zabezpieczenia logistycznego jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczo-gaśniczych. Wynika to z faktu, że potencjał zaopatrzeniowy wykorzystywany w takich akcjach to zasoby własne jednostek PSP oraz środki zaopatrzenia pozyskiwane z zasobów infrastruktury terenowej.

Potrzeby materiałowe jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych podyktowane są względami bytowymi i fizjologicznymi stanów osobowych jednostek ratowniczych, na które wpływają również czynniki sanitarno-higieniczne, klimatyczne, przeciwepidemiczne oraz – w przypadku specjalistycznych potrzeb materiałowych – rodzaj stosowanych technik ratowniczych i użytego sprzętu technicznego. Własny potencjał zaopatrzeniowy to etatowe środki zaopatrzenia, którymi dysponują jednostki PSP uczestniczące w długotrwałej akcji ratowniczej. Są to środki podstawowe (np. artykuły żywnościowe) oraz środki specjalistyczne (zależą one od rodzaju prowadzonej akcji ratowniczej oraz rodzaju udzielanej pomocy).

POTRZEBY PODCZAS AKCJI

Potrzeby generowane w związku z zabezpieczeniem działań długotrwałych da się podzielić na stałe i zmienne potrzeby logistyczne. Potrzeby stałe obejmują dostawy: wody pitnej i wody do celów gospodarczych, artykułów żywnościowych i organizacji żywienia stanów osobowych, artykułów powszechnego użytku, paliw płynnych, olejów i smarów, części zamiennych oraz procedowanie czynności remontowych (w zakresie, w jakim nie są one realizowane przez uprawnione podmioty), prowadzenie spraw kwaterunkowych i transportowych. Potrzeby zmienne obejmują natomiast: specjalistyczne środki zaopatrzenia oraz specjalistyczne usługi logistyczne, których rodzaj bądź zakres zależą od rodzaju prowadzonych akcji i stosowanych technik ratowniczych lub stosowanej taktyki. Szczególnie szeroki asortyment zaopatrzenia jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych stanowią artykuły powszechnego użytku. Zwykle są to środki ochrony i higieny osobistej, środki czystości, sprzęt gospodarstwa domowego, indywidualne środki do dezynfekcji i odkażania, zastępcze źródła światła. W przypadku organizacji tymczasowych miejsc odpoczynku realizowane są dostawy sprzętu kwaterunkowego. Nie można również wykluczyć dostaw takich przedmiotów, jak narty lub sanki (podczas akcji prowadzonych zimą), pontonów i łódek (w akcjach powodziowych), dodatkowych narzędzi ręcznych (np. łopat) itp. Działania o charakterze transportowym prowadzone na rzecz jednostek PSP i innych podmiotów podczas długotrwałych akcji ratowniczych związane są z dostawami środków zaopatrzenia, przewozem stanów osobowych (np. kolejnych zmian prowadzących akcję ratowniczą) oraz ewakuacją. Dostawy środków zaopatrzenia związane są z dowozem środków zaspokajających potrzeby stałe (MPiS) oraz dostawami części zamiennych, dostawami wyposażenia kwaterunkowego do baz noclegowych, dystrybucją posiłków itp. Usługi transportowe związane z ewakuacją to m.in. przewóz (holowanie) uszkodzonych pojazdów samochodowych i sprzętu technicznego do warsztatów remontowych, przewóz (wywóz) zbędnego mienia (wyposażenia) jednostek PSP, wywóz odpadów i śmieci z baz noclegowych itp. Działaniom transportowym towarzyszą zawsze czynności przeładunkowe. Współcześnie podczas przewozu środków zaopatrzenia powszechnie stosowane są jednostki ładunkowe (palety, kontenery wymienne). Widzimy tu wyraźnie zarysowane dwie, zawsze obecne

PODSTAWOWE ŚRODKI ZAOPATRZENIA
woda do picia
woda do celów gospodarczych
artykuły żywnościowe
artykuły powszechnego użytku
paliwa płynne
oleje, smary

SPECJALISTYCZNE ŚRODKI ZAOPATRZENIA
PODCZAS GASZENIA POŻARÓW: woda i piasek gaśniczy, środki pianotwórcze i inne
PODCZAS POWODZI: piasek, worki i inne środki do uszczelniania wałów przeciwpowodziowych
W RATOWNICTWIE TECHNICZNYM: specjalistyczny ciężki sprzęt oraz specjalistyczne środki techniczne
W RATOWNICTWIE CHEMICZNO-EKOLOGICZNYM: specjalistyczne środki sorpcyjne i neutralizujące
W RATOWNICTWIE MEDYCZNYM: sprzęt do ewakuacji rannych i chorych oraz wyposażenie i środki medyczne do udzielenia pierwszej pomocy i kwalifikowanej pierwszej pomocy

Ryc. 1. Podstawowe i specjalistyczne środki zaopatrzenia

sfery zabezpieczenia logistycznego. Pierwsza dotyczy dostarczenia na miejsce akcji materiałów i zasobów niezbędnych do prowadzenia różnego rodzaju działań i ma przełożenie na skuteczność ich prowadzenia. Druga to zabezpieczenie sfery socjalno-bytowej, obejmujące zakwaterowanie i wyżywienie. Obok nich istotnym czynnikiem jest prawidłowa realizacja zadań transportowych (transport sił i środków oraz przedmiotów zabezpieczenia logistycznego).

ZASOBY TERENOWE

Zabezpieczenie logistyczne jest w całości związane z zaspokajaniem potrzeb stałych i potrzeb zmiennych jednostek PSP do zwalczania wszelkiego rodzaju zagrożenia. Przy dużych akcjach jego specyfika w strefie zagrożenia polega na tym, aby organizowane dostawy zaopatrzenia i świadczone usługi uwzględniały specyfikę prowadzonej akcji. Zasoby terenowe to określone zdolności wykonawcze tkwiące w potencjale ludzkim, zasobach zaopatrzeniowych oraz w zasobach usługowych (logistycznych i medycznych), które można wykorzystać m.in. do zabezpieczenia logistycznego akcji ratowniczych. Zasoby terenowe rozumiane są również jako część potencjału logistycznego w długotrwałych akcjach ratowniczych. Potencjał usługowy może tkwić w zakresie usług logistycznych i usług medycznych, które można pozyskiwać w oparciu o wcześniej zawarte umowy i porozumienia w rejonach (na obszarach lub w ich pobliżu) prowadzenia akcji ratowniczych. Zasoby terenowe mogą być wykorzystywane do zaspokojenia zarówno stałych, jak i zmiennych potrzeb logistycznych i medycznych jednostek PSP. Wspomniane zasoby są również często pozyskiwane na potrzeby organizacji zabezpieczenia logistycznego i medycznego poszkodowanej ludności, ratowania obiektów infrastruktury krytycznej, zasobów dziedzictwa kulturowego oraz ochrony środowiska naturalnego.

Każdy, nawet dobrze zorganizowany system ma pewną bezwładność. Powoduje to, że na jego pełne uruchomienie potrzebna jest odpowiedni czas. Doświadczenia z organizacji zabezpieczenia logistycznego i medycznego jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych prowadzonych w ostatnich dziesięcioleciach w Polsce wskazują, że dotyczy to także pozyskiwania zasobów terenowych. Okazuje się, że środki zaopatrzenia i usługi logistyczne docierają do jednostek PSP prowadzących działania ratownicze nie wcześniej niż w drugim dniu tych działań. Do tego czasu muszą korzystać z własnych zasobów logistycznych. Konieczne jest więc zapewnienie im niezbędnej autonomiczności logistycznej i medycznej.

Skuteczne pozyskiwanie terenowych zasobów logistycznych i medycznych to problem, który musi być rozwiązany jeszcze w okresie planowania i zawierania umów cywilnoprawnych z podmiotami gospodarczymi – dostawcami tych zasobów. Nie trzeba nikogo przekonywać, że należy zawierać umowy z wiarygodnymi dostawcami, gwarantując im jednocześnie stałą współpracę. Według opinii autorów czynnikiem determinującym należytą skuteczność jest jednak właściwa motywacja dostawców zasobów logistycznych do współpracy z organami kierowania PSP.

Sprawą dodatkową, dopełniającą powyższą problematykę, jest zapewnienie skutecznego gospodarowania środkami zaopatrzenia oraz usługami logistycznymi i medycznymi pozyskiwanymi od terenowych podmiotów gospodarczych. Wymagane jest posiadanie przez KDR odpowiednio wyszkolonych i sprawnie działających komponentów logistycznych, wchodzących w skład dostępnych sił, które zapewnią ich wykorzystanie zgodnie z obowiązującymi normami zabezpieczenia logistycznego i medycznego jednostek PSP i wspierających je innych jednostek ratowniczych. W opinii autorów wskazane jest sprofilowane szkolenie specjalistów logistyki PSP (np. w ramach studiów podyplomowych) przygotowujące ich do organizacji zabezpieczenia logistycznego i medycznego jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych.

WIELOPODMIOTOWOŚĆ AKCJI

Zastosowana przez ustawodawcę definicja długotrwałej akcji (nawet w jej najszerszym ujęciu) wskazuje na pewien istotny element. Akcje takie mogą być przez PSP nie tylko organizowane, ale także kierowane, co wskazuje na ich wielopodmiotowość. Ten aspekt ma istotne znaczenie. Wielopodmiotowość to wielość komponentów biorących udział w akcji. Warto nadmienić, że już udział w jednej akcji sił różnych jednostek PSP generuje wyzwanie o charakterze logistycznym (koordynowanie zabezpieczenia dwóch podmiotów). Akcje o charakterze długotrwałym zdarzają się dość rzadko, lecz prawie każdy rodzaj działań może się w taką akcję przeistoczyć (np. poszukiwania osób zaginionych). Ponadto różny może być skład komponentów taktycznych. Poza jednostkami z terenu objętego akcją mogą znaleźć się tam również pododdziały odwodowe, mające swoje własne regulacje w zakresie zaopatrzenia. Ustawodawca nie wprowadził definicji krótkotrwałej akcji ratowniczo-gaśniczej. Do prowadzenia długotrwałych akcji ratowniczych kierowane są jednostki PSP ze szczebla powiatowego (miejskiego), wojewódzkiego oraz

Chorzów, 2021. Katastrofa budowlana mogła zagrażać mieszkańcom kamienicy z naprzeciwka, trzeba było ich ewakuować

fot. Mariusz Strózik / KM PSP w Chorzowie

Katastrofy budowlane angażują liczne siły i środki podmiotów ratowniczych przez długi czas. Bardzo często (jak i w tym przypadku) są to działania o charakterze długotrwałym

fot. Mariusz Strózik / KM PSP w Chorzowie

centralnego (krajowego). Na szczeblu powiatowym są to siły jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP wchodzących w skład komend powiatowych albo miejskich PSP oraz innych jednostek ochrony przeciwpożarowej (zazwyczaj OSP). Na szczeblu wojewódzkim (gdy skala działań przekracza możliwości sił i środków będących w dyspozycji powiatu) – kompanie gaśnicze i specjalne oraz specjalistyczne grupy wchodzące w skład wojewódzkich sił odwodowych, a na szczeblu centralnym – oddziały i pododdziały COO. Jednostki PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych są wspomagane przez jednostki OSP oraz inne służby, inspekcje, straże i instytucje wchodzące w skład KSRG.

Wielopodmiotowość akcji długotrwałych i związana z tym potrzeba koordynowania zabezpieczenia działań wielu podmiotów została dostrzeżona przez ustawodawcę, który poświęca sporo uwagi przede wszystkim kwestii zabezpieczenia dostaw wyżywienia. Kształt zabezpieczenia logistycznego dla jednostek PSP prowadzących długotrwałe, wielopodmiotowe działania wynika z obowiązku przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (służby), a także z potrzeby zapewnienia wysokiej skuteczności prowadzenia tych akcji.

Zabezpieczenie logistyczne realizowane jest siłami własnymi oraz zlecane usługodawcom zewnętrznym (w ramach outsourcingu). Usługi zewnętrzne świadczone jednostkom PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych najczęściej dotyczą dostaw gotowanych posiłków (np. w ramach cateringu), tankowania pojazdów samochodowych i sprzętu technicznego, napraw (remontu) uszkodzonych pojazdów i sprzętu technicznego, usług kwaterunkowych oraz pomocy medycznej.

Za sprawą przeprowadzonych na przestrzeni ostatnich lat nowelizacji ustawy o PSP dokonano częściowego podziału kompetencji pomiędzy organy PSP i organy samorządu terytorialnego w kwestii zabezpieczenia wyżywienia w warunkach długotrwałych akcji. Z uwagi na wielopodmiotowość długotrwałych akcji ratowniczych wiodąca jednostka ratownicza, będąca w dyspozycji dowodzącego, zazwyczaj jednostka organizacyjna Państwowej Straży Pożarnej właściwa ze względu na miejsce prowadzenia działań, powinna pełnić funkcję „wiodącego podmiotu logistycznego". Taki podmiot logistyczny powinien udzielać pomocy logistycznej (dostarczać środki materiałowe oraz świadczyć usługi logistyczne i pomoc medyczną) podmiotom ratowniczym, które nie mają autonomiczności logistycznej.

NAJWAŻNIEJSZE JEST WYŻYWIENIE

W literaturze podkreśla się konieczność większej korelacji dokumentów planistycznych służb ratowniczych z planami zarządzania kryzysowego oraz wypracowanie zintegrowanego systemu zabezpieczenia logistycznego wielopodmiotowych, długotrwałych działań ratowniczych. Proces ten postępuje powoli, aczkolwiek ustawodawca dostrzega konieczność budowy zintegrowanego systemu. Widać to szczególnie w sferze zapewnienia wyżywienia. Przy dużych akcjach specyfika zabezpieczenia logistycznego polega na tym, aby organizowane dostawy zaopatrzenia i świadczone usługi uwzględniały specyfikę akcji. Kierownik jednostki organizacyjnej PSP właściwy miejscowo ze względu na miejsce prowadzenia długotrwałej akcji, ćwiczeń, manewrów lub szkoleń zapewnia wyżywienie i napoje podległym mu strażakom oraz innym osobom w przypadkach, o których mowa w art. 62 ust. 6 ustawy o PSP, przy czym w tym (zwłaszcza w odniesieniu do OSP) jest to możność zapewnienia wyżywienia w trakcie długotrwałych akcji. Priorytet stanowią siły własne i odwodowe (jeżeli przekroczyły już czas autonomiczności logistycznej w tym zakresie). Siły odwodów operacyjnych prowadzą działania bez dodatkowego wyżywienia przez czas określony w tych przepisach. Po wykorzystaniu przez nie posiadanego wyżywienia obowiązek zapewnienia wyżywienia przybyłym siłom odwodowym przechodzi na właściwego miejscowo kierownika jednostki organizacyjnej PSP. Przyjmuje się, że zabezpieczenie wyżywienia stanów osobowych (organizacja wyżywienia stanów jednostek KSRG) jest jednym z najbardziej absorbujących przedsięwzięć zabezpieczenia logistycznego akcji ratowniczej, gdyż poza komponentami odwodów operacyjnych (dysponującymi ograniczoną czasowo niezależnością logistyczną w tej dziedzinie) wyżywieniem należy objąć szereg podmiotów innych niż PSP. Wśród wielu przyczyn utrudniających w tym przypadku organizację żywienia ludzi jako najważniejsze należy wymienić brak możliwości dokładnego ustalenia liczby żywionych osób (napływ nowych sił, niewiedza co do tego, jakie siły jeszcze i czy wezmą udział w działaniach) oraz częste zmiany liczby zastępów działających na poszczególnych odcinkach bojowych (co powoduje zamieszanie przy ustalaniu, kogo należy żywić w jakiej kolejności).

Dlatego właśnie istotnym czynnikiem jest moment ustalenia czasu, tj. chwili, od której liczymy 6 godz., po których przekroczeniu akcja zyskuje przymiot długotrwałej i możemy uruchomić procedury zapewnienia wyżywienia. Skupiliśmy się tu na czasie trwania akcji, a nie czasie, jaki poszczególny strażak czy pododdział jest w akcji. Szczegóły dotyczące wyżywienia, w tym rodzaje norm wyżywienia oraz ich wartość pieniężną, średnie wartości energetyczne i odżywcze produktów żywnościowych objętych poszczególnymi normami, przypadki przyznawania poszczególnych norm wyżywienia, przypadki, w których normy wyżywienia mogą zostać uzupełnione oraz wartość pieniężną uzupełnienia określono w akcie wykonawczym wydanym na podstawie art. 62 ust. 10 ustawy o PSP, tj. w rozporządzeniu ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wyżywienia w Państwowej Straży Pożarnej (DzU poz. 1675).

PODSUMOWANIE

Zabezpieczenie logistyczne jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych jest częścią składową zabezpieczenia logistycznego działań ratowniczych. Jednostki ratownicze prowadzące długotrwałe akcje ratownicze organizowane i kierowane w całości przez organy PSP generują różnego rodzaju potrzeby logistyczne i medyczne. Potrzeby te obejmują szeroki asortyment środków zaopatrzenia oraz usług logistycznych.

Stałe i zmienne potrzeby logistyczne jednostek PSP w długotrwałych akcjach ratowniczych zaspokajane są przy wykorzystaniu etatowego potencjału logistycznego PSP (zasobów zaopatrzeniowego i usługowego) oraz zasobów terenowych. ■

Literatura dostępna u autorów

st. kpt. **DOMINIK KABAT** pełni służbę w Biurze Logistyki Komendy Głównej PSP
dr inż. **MICHAŁ CHMIEL** jest kierownikiem Jednostki Certyfikującej CNBOP-PIB, autorem i współautorem wielu publikacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej i bezpieczeństwa

Wsparcie finansowe dla PSP

HANNA CIEŚLEWSKA

Obecnie, gdy mamy do czynienia z coraz większą liczbą zagrożeń, nowoczesne wyposażenie Państwowej Straży Pożarnej odgrywa kluczową rolę. Dlatego tak ważne jest, by dysponowała odpowiednimi zasobami finansowymi, które pozwolą jej działać efektywnie. Koszty funkcjonowania PSP pokrywane są z budżetu państwa, jednak poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania ma duże znaczenie. Należą do nich ogólna i celowa rezerwa budżetowa państwa oraz programy i porozumienia, będące również wynikiem aktualnych wydarzeń w kraju i na świecie.

To przede wszystkim od państwa pochodzą środki, z których na co dzień korzysta PSP. Rząd przeznacza na inwestycje w straż pożarną znaczne kwoty, finansują one zakup nowoczesnego sprzętu gaśniczego, specjalistycznych pojazdów, środków ochrony indywidualnej, a także sprzętu ratowniczego i komunikacyjnego. Dotacje państwowe wspierają również rozwój działań prewencyjnych, takich jak kampanie edukacyjne czy budowa systemów ostrzegania przed zagrożeniami. Wsparcie finansowe ze strony instytucji rządowych jest niezwykle istotne dla zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania PSP.

PROGRAM MODERNIZACJI

Kolejne źródło finansowania PSP w 2023 r. gwarantuje ustawa z 17 grudnia 2021 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa w latach 2022-2025" oraz o zmianie ustawy o Policji i niektórych innych ustaw (DzU poz. 2448), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2022 r. To kolejny program zapewniający modernizację formacji w zakresie wyposażenia technicznego i potencjału ludzkiego. Jego strategicznym celem jest stworzenie optymalnych warunków do realizacji ustawowych zadań oraz istotna poprawa sprawności i skuteczności, co pozwoli na zwiększenie bezpieczeństwa państwa i obywateli.

Największym przedsięwzięciem rzeczowym zaplanowanym w tym obszarze na 2023 r. jest budowa nowych i modernizacja użytkowanych już obiektów oraz poprawa infrastruktury drogowej i polepszenie stanu placów manewrowych – łącznie 70 inwestycji budowlanych. Ustawa zakłada jego wsparcie w wysokości 131,9 mln zł. Głównym celem jest dostosowanie budynków do aktualnych wymogów służby (w tym technicznych, bezpieczeństwa i higieny) oraz warunków technicznych przechowywania pojazdów i sprzętu.

Program modernizacji przewiduje również dofinansowanie zakupu i wymiany sprzętu transportowego o wartości 34,5 mln zł, m.in. 11 samochodów z drabiną mechaniczną. Jest to niezbędne do utrzymania odpowiedniej gotowości operacyjnej formacji. Realizacja tego zadania pozwoli na doposażenie jednostek w specjalistyczny sprzęt najnowszej generacji i wymianę wyeksploatowanego.

W czasie realizacji programu zaplanowana jest również wymiana umundurowania służbowego strażaków na nowy wzór, będzie ona dotyczyła każdego funkcjonariusza. Zakupione zostaną także inne przedmioty wyposażenia osobistego i ochronnego (w tym płaszcze, bielizna termoaktywna trudnopalna czy rękawice techniczne). Na ten cel w 2023 r. zaplanowano 25 mln zł.

POROZUMIENIE DLA OCHRONY ŚRODOWISKA

Porozumienie w sprawie współfinansowania w obszarze zwalczania zagrożeń dla środowiska zawarte 23 lutego 2021 r. w Warszawie pomiędzy ministrem spraw wewnętrznych i administracji a ministrem klimatu i środowiska tworzy kolejną podstawę dodatkowego finansowania PSP w 2023 r. Jest to kontynuacja współpracy w kwestii dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej prowadzonej od 2006 r. Stanowi ono od lat wsparcie techniczne krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego. Wsparcie finansowe przeznaczone jest na zapewnienie warunków niezbędnych do realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska i klimatu przez jednostki organizacyjne PSP (m.in. zakup specjalistycznego sprzętu do zapobiegania skutkom zdarzeń naturalnych lub usuwania ich, a także do efektywnego prowadzenia akcji ratowniczych i likwidowania skutków poważnych awarii).

Dofinansowanie może wynieść do 50% kosztów kwalifikowanych w kwocie nie mniejszej niż 100 tys. zł dla wnioskowanego zadania, a zatem wartość całkowita zadania musi wynieść minimum 200 tys. zł. Współfinansowanie przewiduje w 2023 r. zakup 128 samochodów pożarniczych do działań z zakresu zwalczania zagrożeń dla środowiska, w tym również zakup specjalistycznego sprzętu. Kwota dofinansowania wyniesie 79,65 mln zł, natomiast wartość wszystkich zadań jest szacowana na prawie 160 mln zł. Możliwe będzie uzupełnienie braków sprzętowych i wymiana wyeksploatowanych pojazdów. Planowane zakupy samochodów dla jednostek PSP pozwolą również zwiększyć liczbę używanych pojazdów przekazywanych do jednostek ochotniczych straży pożarnych w trybie określonym w przepisach.

Ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy dofinansowany ze środków NFOŚiGW w 2022 r.

fot. Paweł Leszczyński / KM PSP w Łomży

PRZECIWDZIAŁANIE KLĘSKOM ŻYWIOŁOWYM I USUWANIE ICH SKUTKÓW

W 2023 r. 56 jednostek ochotniczych straży pożarnych i 17 jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP otrzyma sprzęt pływający wraz z wyposażeniem odpowiednim dla specyfiki każdej z nich. Przyznane uchwałą Rady Ministrów środki finansowe w wysokości 14 mln zł przeznaczone zostaną na zakup 73 łodzi ratowniczych z silnikiem zaburtowym i niezbędnym osprzętem, które wzmocnią gotowość jednostek do przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych i ich usuwania.

Szczególnie istotne jest wzmocnienie potencjału do prowadzenia długotrwałych działań z zakresu ratownictwa chemicznego i ekologicznego. Zakupiony sprzęt nie tylko uzupełnia standard wyposażenia jednostki pływającej przeznaczonej do ratownictwa wodnego, ale też będzie wykorzystywany do zadań patrolowych związanych z likwidacją skażeń, tzw. proekologicznych, takich jak pobieranie i badanie próbek z rzeki oraz ujęć wody pitnej (powierzchniowych i głębinowych). Umożliwi on efektywniejsze likwidowanie lub ograniczanie nagłych zagrożeń wywoływanych przez substancje niebezpieczne lub inne czynniki szkodliwe dla środowiska oraz skażeń ekologicznych wynikających z wtórnych zagrożeń po katastrofie lub zapobieganie ich wystąpieniu. Mając na uwadze ubiegłoroczne zaangażowanie strażaków w działania ratownicze związane z usuwaniem skutków katastrofy ekologicznej na Odrze, środki przyznano na doposażenie jednostek znajdujących się w zlewni tej rzeki w pięciu województwach: dolnośląskim, lubuskim, opolskim, śląskim i zachodniopomorskim.

FUNDUSZ NA POMOC UKRAINIE

Mając na uwadze realizację zadań jednostek organizacyjnych PSP na rzecz Ukrainy, w myśl art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w ramach utworzonego Funduszu Pomocy w Banku Gospodarstwa Krajowego w 2023 r. zagwarantowane jest dofinansowanie dla PSP do wysokości 88,887 mln zł. Wydatki dokonywane mogą być według potrzeb na działania pomocowe na rzecz Ukrainy, w szczególności jej obywateli dotkniętych konfliktem zbrojnym – realizowane na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej, jak i poza nim. Szczególnie istotne jest zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom Ukrainy przybyłym na terytorium naszego kraju w związku z akcją humanitarną prowadzoną na terenach przygranicznych i w całej Polsce. Dostępne środki uruchamiane są adekwatnie do sytuacji i bieżących potrzeb. Mogą być wykorzystane na:

- zapewnienie zakwaterowania i całodziennego wyżywienia zbiorowego, w tym pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem i obsługą punktów recepcyjnych oraz punktów medycznych działających przy punktach recepcyjnych,
- zapewnienie transportu do miejsc zakwaterowania, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy (…), między nimi lub do ośrodków prowadzonych przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP lub miejsc, w których obywatelom Ukrainy udzielana jest opieka medyczna,
- zapewnienie środków czystości i higieny osobistej oraz innych produktów,
- zapewnienie bezpieczeństwa osób, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy, na podstawie art. 14 ust. 6a (…), w tym zakwaterowanie i wyżywienie funkcjonariuszy, usługi transportowe, paliwo, sprzęt, wyposażenie i części zamienne, naprawy i remonty,
- wypłatę rekompensat pieniężnych funkcjonariuszom za czas służby przekraczający ustawowo określoną normę czasu służby (art. 65 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy (…).

FUNDUSZE NA BEZPIECZEŃSTWO

Strażacy otrzymują coraz to nowe zadania w nowych obszarach odpowiedzialności. Ich pełna i profesjonalna realizacja wymaga zarówno intensywnego szkolenia, jak i ciągłego unowocześniania sprzętu ratowniczo-gaśniczego. Odpowiednie wyposażenie w nowoczesny sprzęt i umundurowanie pozwala ratownikom bezpiecznie realizować podstawowe i specjalistyczne czynności ratownicze w systemie całodobowym i całorocznym w niezwykle trudnym środowisku pracy. Sprzęt, którym obecnie dysponuje Państwowa Straż Pożarna, nie ustępuje wykorzystywanemu przez strażaków w krajach Europy Zachodniej. Środki finansowe przeznaczone przez państwo na ochronę przeciwpożarową uzupełniane są w praktyce przez kierowników jednostek w drodze ich własnej inicjatywy. Wysoka skuteczność funkcjonowania systemu jest wynikiem ich przedsięwzięć i osobistego zaangażowania w podejmowanie skutecznych działań w zakresie poprawy wyposażenia sprzętowego, zaplecza technicznego oraz ochrony osobistej ratowników, a także wykonywania zadań przy pełnym wykorzystaniu dostępnych możliwości.

Dodatkowe środki dla PSP stanowią istotne źródło finansowania, umożliwiające inwestycje w sprzęt, infrastrukturę oraz szkolenia. Dzięki wsparciu finansowemu ze strony państwa, samorządów lokalnych i Unii Europejskiej PSP może skutecznie chronić obywateli i mienie publiczne. Niektóre jednostki mają możliwość pozyskania dodatkowych środków z programów unijnych, np. w związku z usytuowaniem przygranicznym.

Warto pamiętać, że odpowiednie zasoby finansowe są kluczowe dla zapewnienia wysokiej jakości realizacji zadań służbowych oraz szybkiej reakcji w przypadku zagrożenia. Stanowią zatem fundament rozwoju efektywnego i nowoczesnego systemu ochrony przeciwpożarowej w Polsce. ■

kpt. **HANNA CIEŚLEWSKA** pełni służbę w Wydziale Infrastruktury w Biurze Logistyki Komendy Głównej PSP

Samochody dla OSP

KLAUDIA PIKUS

Samochód OSP w Jaraczowie, kupiony w 2023 r.

fot. Przemysław Leńczuk / KP PSP w Tomaszowie Lubelskim

Jednostki ochotniczych straży pożarnych znacząco wspomagają działania Państwowej Straży Pożarnej. Aby mogły wykonywać swoje zadania w pełni, muszą dysponować odpowiednim wyposażeniem, przede wszystkim samochodami ratowniczo-gaśniczymi. Jednak zakup takich pojazdów może stanowić duże wyzwanie dla jednostek OSP, przede wszystkim ze względów finansowych. Dlatego aby wesprzeć OSP, wykorzystywane są różne formy dofinansowania zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych.

Procedura zakupu pojazdów dla jednostek OSP jest złożona i często wymaga połączenia środków finansowych z wielu źródeł, w tym:

- budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
- budżetu państwa – środki przekazywane są komendantowi głównemu PSP w postaci dotacji pod nazwą „Zapewnienie gotowości bojowej jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego" oraz „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych"),
- instytucji ubezpieczeniowych – fundusze z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (DzU z 2022 r. poz. 2057) rozdzielane są według zasad określonych w rozporządzeniu ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie sposobu i trybu rozdziału środków finansowych przeznaczonych wyłącznie na cele ochrony przeciwpożarowej (DzU poz. 2732),
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej / Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW/WFOŚiGW) w ramach porozumienia ministra spraw wewnętrznych i administracji oraz ministra klimatu i środowiska w sprawie współdziałania zwalczania zagrożeń dla środowiska z dnia 23 lutego 2021 r.,
- środków jednostek OSP (wkład własny) lub darczyńców czy innych źródeł.

Aby móc skorzystać z dofinansowania na zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego ze źródeł, o których mowa powyżej, należy złożyć formalny wniosek za pośrednictwem właściwego terytorialnie komendanta powiatowego/miejskiego PSP. Do wniosku należy dołączyć deklarację władz samorządowych o zabezpieczeniu na ten cel odpowiednich środków finansowych w budżecie gminy.

Nabór wniosków jednostek OSP ubiegających się w danym roku o dofinansowanie rozpoczyna się po przeprowadzeniu analizy rynku, dzięki której zostają określone zbilansowane koszty zakupu pojazdów pożarniczych (lekkich, średnich, ciężkich) o minimalnych wymaganiach techniczno-użytkowych, które umożliwiają podjęcie samodzielnych działań ratowniczo-gaśniczych oraz zapewniają zachowanie bezpieczeństwa pracy strażaków. Umożliwia to wyposażenie większej liczby jednostek OSP w odpowiednie pojazdy.

Komendanci wojewódzcy PSP po przeprowadzeniu analizy operacyjnej na swoim terenie rozpatrują otrzymane wnioski, po czym tworzą listy jednostek OSP najpilniej potrzebujących wsparcia finansowego. Hierarchię jednostek przewidzianych do dofinansowania określają komendanci wojewódzcy PSP według ustalonych przez siebie kryteriów. Ostatecznej weryfikacji i akceptacji dokonuje minister spraw wewnętrznych i administracji przez zatwierdzenie ostatecznych list jednostek, którym przyznano dofinansowanie na zakup nowych samochodów pożarniczych.

Niestety ze względu na ograniczone środki finansowe dofinansowanie do zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych mogą otrzymać jedynie te jednostki, które najpilniej wymagają doposażenia w tego typu sprzęt.

DOFINANSOWANIE ZAKUPÓW SAMOCHODÓW RATOWNICZO-GAŚNICZYCH W LATACH 2021-2023

Na przestrzeni ostatnich lat dokonano znaczących inwestycji w zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP. W latach 2021-2023 suma dofinansowań na ten cel znacznie wzrosła. Poniżej zostaną omówione dane liczbowe z tego okresu.

Rok 2021

W 2021 r. zakupiono 217 samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP – 224 pojazdy trafiły do jednostek należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, a 93 do jednostek spoza systemu. Najwięcej pojazdów znalazło się w województwie mazowieckim (37) oraz wielkopolskim (32).

Ze względu na rodzaj pojazdów dofinansowanie w 2021 r. kształtowało się następująco:

- samochody ciężkie (GCBA) – 36,
- samochody średnie (GBA) – 250,
- samochody lekkie (GLBA) – 31.

Rok 2022

W 2022 r. liczba zakupionych samochodów ratowniczo-gaśniczych wzrosła o przeszło 66% i wyniosła 527 (337 pojazdów trafiło do jednostek należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, 189 do jednostek spoza systemu). Najwięcej pojazdów przypadało na województwo małopolskie (54) oraz wielkopolskie (50).

Ze względu na rodzaj pojazdów dofinansowanie w 2022 r. kształtowało się następująco:

- samochody ciężkie (GCBA) – 82,
- samochody średnie (GBA) – 343,
- samochody lekkie (GLBA) – 102.

Rok 2023

W 2023 r. liczba samochodów ratowniczo-gaśniczych, na których zakup zostało przyznane dofinansowanie, nadal rosła – do 677, co stanowi wzrost o przeszło 28% względem poprzedniego roku oraz o ponad 113% w stosunku do 2021 r. Dotacje zostały przyznane na zakup 439 pojazdów dla jednostek należących do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz 238 pojazdów dla jednostek spoza systemu.

Najwięcej pojazdów przypadało na województwo mazowieckie (72) i lubelskie (63).

Ze względu na rodzaj pojazdów dofinansowanie w 2023 r. kształtowało się następująco:

- samochody ciężkie (GCBA) – 85,
- samochody średnie (GBA) – 410,
- samochody lekkie (GLBA) – 182.

Jak widać, zarówno w 2021 r., jak i w latach 2022 i 2023 dofinansowanie w całym kraju objęło przede wszystkim zakup średnich samochodów ratowniczo-gaśniczych. Jest to najbardziej wszechstronny typ pojazdu, radzący sobie w różnych sytuacjach awaryjnych.

Znacznie mniejszym zainteresowaniem cieszyły się lekkie samochody ratowniczo-gaśnicze, przydatne przede wszystkim w trudno dostępnych miejscach i przy mniejszych pożarach, oraz ciężkie samochody ratowniczo-gaśnicze, niezbędne do skutecznego radzenia sobie głównie z dużymi pożarami.

ZRÓŻNICOWANIE W OBRĘBIE WOJEWÓDZTW

Co roku inwestycje w postaci zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych dla jednostek OSP realizowane były na dużą skalę – nadal jednak liczba nabywanych pojazdów rośnie. Wzrost nie jest jednolity we wszystkich województwach, gdyż mają na niego wpływ inne czynniki: wielkość województwa oraz jego nasycenie jednostkami OSP. Nie zmienia to faktu, że w każdym województwie można zauważyć tendencję do zwiększania tego rodzaju inwestycji, co jest pozytywnym sygnałem dla rozwoju i modernizacji ochotniczych straży pożarnych w Polsce.

Przedstawiony wykres obrazuje znaczący wzrost liczby dofinansowanych samochodów dla ochotniczych straży pożarnych w każdym województwie. Warto przekonać się, jak wygląda ta kwestia w przykładowych województwach.

Województwo dolnośląskie

- 2021: dofinansowano zakup 20 pojazdów
- 2022: liczba dofinansowanych zakupów samochodów wzrosła do 39 (wzrost o 95%)
- 2023: dofinansowano zakup 46 samochodów (wzrost o 130% w porównaniu do 2021 r.)

Województwo kujawsko-pomorskie

- 2021: dofinansowano zakup 13 pojazdów
- 2022: liczba dofinansowanych zakupów samochodów wzrosła do 26 (wzrost o 100%)
- 2023: dofinansowano zakup 31 samochodów (wzrost o 138% w porównaniu do 2021 r.).

Województwo lubelskie

- 2021: dofinansowano zakup 21 pojazdów.
- 2022: liczba dofinansowanych zakupów samochodów wzrosła do 47 (wzrost o 124%)
- 2023: dofinansowano zakup 63 samochodów (wzrost o 200% w porównaniu do 2021 r.)

Województwo małopolskie

- 2021: dofinansowano zakup 25 pojazdów.
- 2022: liczba dofinansowanych zakupów samochodów wzrosła do 54 (wzrost o 116%)
- 2023: dofinansowano zakup 63 samochodów (wzrost o 148% w porównaniu do 2021 r.)

Województwo podkarpackie

- 2021: dofinansowano zakup 19 pojazdów
- 2022: liczba dofinansowanych zakupów samochodów wzrosła do 42 (wzrost o 121%)
- 2023: dofinansowano zakup 52 samochodów (wzrost o 174% w porównaniu do 2021 r.)

Warto zauważyć, że sytuacja gospodarcza w Polsce i na świecie spowodowała znaczny wzrost cen pojazdów pożarniczych. W 2021 r. ceny samochodów ratowniczo-gaśniczych wynosiły:

- lekki (GLBA) – 300 tys. zł,
- średni (GBA) – 782 tys. zł,
- ciężki (GCBA) – 983 tys. zł,

natomiast w 2023 r. kształtują się na poziomie:

- lekki (GLBA) – 400 tys. zł,
- średni (GBA) – 950 tys. zł,
- ciężki (GCBA) – 1,25 mln zł.

Istotne jest, że mimo wzrostu cen samochodów ratowniczo-gaśniczych ilość środków przeznaczonych na dofinansowania zakupów tych pojazdów również stale się zwiększa, a tym samym większa liczba jednostek OSP może uzyskać odpowiedni sprzęt.

PODSUMOWANIE

Bez wątpienia dobre wyposażenie jednostek OSP przekłada się na bezpieczeństwo każdego z nas. To strażacy ochotnicy często są pierwsi na miejscu zdarzenia, zawsze gotowi do pomocy. Poświęcają swój wolny czas, nierzadko ryzykując utratą zdrowia i życia. Jednak ich ogromne zaangażowanie często nie wystarczy, aby mogli skutecznie działać w dogodnych i bezpiecznych warunkach, potrzebują odpowiedniego sprzętu. Środki finansowe przeznaczane co roku na wyposażenie jednostek ochotniczych straży pożarnych są gwarancją podwyższenia poziomu bezpieczeństwa w kraju.

Wzrost liczby przyznanych dofinansowań na zakupy samochodów ratowniczo-gaśniczych w ciągu ostatnich 3 lat – o przeszło 113% – świadczy o ogromnym docenieniu działalności jednostek OSP. Bez wątpienia nowe pojazdy wchodzące w skład ich wyposażenia przyczyniły się do poprawy efektywności i skuteczności działań ratowniczych w całym kraju. ■

mł. kpt. **KLAUDIA PIKUS** pełni służbę w Wydziale Techniki i Planowania Biura Logistyki Komendy Głównej PSP

Gospodarka transportowa w logistyce

DOMINIK KABAT
MATEUSZ ŁYŚ

Charakter wykonywanych przez Państwową Straż Pożarną zadań oraz jej usytuowanie w systemie bezpieczeństwa państwa ma bardzo duży wpływ na prowadzenie gospodarki transportowej w PSP, a zarazem na rozwiązania prawne stanowiące instrumenty w jej ramach stosowane. Dlaczego transport jest tak ważny w logistyce?

Obecnie zauważalna jest tendencja wzrostu intensywności wykonywanych działań, ale też zwiększa się ich różnorodność. Niemniej jednak rdzeń zadań i związany z tym sposób postępowania i wykorzystania sprzętu transportowego pozostają co do zasady niezmienne. Stąd i niezmienna pozostaje pewna część regulacji.

TRANSPORT A PRAWO

Podstawowym aktem prawnym regulującym szeroko rozumiane kwestie transportu w PSP jest każdorazowo akt w randze zarządzenia, oparty na podstawie prawnej z art. 8 ust. 5 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej (DzU z 2022 r. poz. 1969 ze zm.). Obecnie jest to zarządzenie nr 1 komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 stycznia 2021 r. w sprawie gospodarki transportowej w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (DzUrz KG PSP poz. 3 ze zm.), przywoływane dalej jako „zarządzenie transportowe". Gospodarka transportowa została na jego gruncie zdefiniowana jako działania związane z planowaniem, nabywaniem, eksploatacją, obsługą, naprawą i zbywaniem sprzętu transportowego oraz zaopatrzeniem i rozliczaniem zużycia paliw i materiałów eksploatacyjnych (§ 2 pkt 1 zarządzenia transportowego). Obok niego funkcjonuje szereg przepisów skupionych wokół ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (DzU z 2023 r. poz. 1047). Dotyczy to w szczególności warunków technicznych. Nie bez znaczenia są też przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (DzU 2022 r. poz. 2201 ze zm.) – w szczególności w zakresie, w jakim odnosi się ona do kwestii związanych z tzw. niezarobkowym przewozem drogowym, oraz nowe rozwiązania prawne zawarte w ustawie z dnia 14 kwietnia 2013 r. o systemach homologacji pojazdów oraz ich wyposażenia (DzU poz. 919).

Obecnie obowiązujące zarządzenie transportowe bazuje w dużej mierze na rozwiązaniach konstrukcyjnych aktów je poprzedzających, korzystając z doświadczeń zdobytych podczas ich stosowania. Zarządzenie zdało egzamin we wszystkich aspektach w realiach generowanych przez pośrednie skutki toczącej się za naszą wschodnią granicą wojny. Jak dotychczas zmieniane było za sprawą trzech aktów w randze zarządzenia.

Zadania transportowe stanowią istotny czynnik powodzenia każdej operacji. Zawsze wymagane jest przetransportowanie sił albo środków w rejon objęty działaniami. Dlatego właśnie gospodarka transportowa jest tak ważna w funkcjonowaniu formacji.

W PRAKTYCE

Stosowanie przepisów zarządzenia transportowego odbywa się na płaszczyznach mikro- i makroadministracyjnej. Kierownicy jednostek organizacyjnych są organami administracji i w tym charakterze stanowią podmioty stosujące prawo. Płaszczyzna mikroadministracyjna obejmuje zależność przełożony – podwładny, a głównym instrumentem oddziaływania wewnątrz tego układu jest polecenie służbowe. Płaszczyzna makroadministracyjna obejmuje relacje pomiędzy organami różnego szczebla. Wiążące rozstrzygnięcia nie mają formy decyzji administracyjnych i nie podlegają kontroli sądowo-administracyjnej. W dużej mierze rozstrzygnięcia dokonywane są w ramach tzw. władzy dyskrecjonalnej, tzn. organ je podejmujący ma alternatywę w postaci wyrażenia zgody albo odmowy i czyni to, kierując się zasadami racjonalności, celowości, gospodarności i zasadności.

Zarządzenie to zawiera kilka rodzajów przepisów, w tym merytoryczne (materialne) – kto w jaki sposób, w jakich okolicznościach powinien się zachować, proceduralne – rodzaje podejmowanych rozstrzygnięć i sposobów postępowania, ustrojowe (najtrwalsze) – zadania i kompetencje (właściwości) organów.

Załadunek naczep ciągników siodłowych. Przygotowania do transportu. Wykorzystanie naczep do ciągników siodłowych w operacjach przewozowych przynosi dobre efekty w porównaniu z możliwościami załadunkowymi samochodów Skw w klasycznym skrzyniowym układzie

fot. Piotr Zmarz / KW PSP Lublin

Najczęstszym zmianom legislacyjnym podlegają przepisy merytoryczne. Dobrą ilustracją tego zjawiska są przepisy regulujące kwestię obowiązku zgłaszania wyjazdów. Da się tu zauważyć ich liberalizacja, np. w zakresie wyjazdów w obrębie granic administracyjnych miast stanowiących siedziby jednostek PSP, jeżeli są to wyjazdy inne niż do zdarzeń. Zarządzenie nie reguluje formy zgłaszania wyjazdów, można więc tego dokonać w dowolny sposób, np. przy użyciu radiotelefonów.

Przykładem przepisów proceduralnych są te dotyczące uznawania pojazdu za zbędny, w których mowa o powołaniu specjalnej komisji i określeniu trybu jej działania. Oczywiście istnieją tu także przepisy stricte merytoryczne.

Ostatnia nowelizacja – zarządzenie nr 22 komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej z dnia 25 listopada 2022 r. (DzUrz KG PSP poz. 30) – wprowadziła możliwość udzielenia (w miarę posiadanych sił i środków oraz za zgodą komendanta głównego PSP) wsparcia inicjatyw transportowych naczelnych organów władzy państwowej (prezydent, premier itp.) związanych z ochroną przeciwpożarową, o której mowa w § 15 ust. 1 pkt 4 lit. aa zarządzenia transportowego. Przepisy zarządzenia (§ 15) dają możliwość wspierania różnych inicjatyw transportowych w zakresie nieodpłatnego użycia pojazdu oraz określają organy właściwe do udzielenia tych zgód.

Do niedawna można było skutecznie i zgodnie z prawem użyczać jedynie pojazdów. Nowelizacja rozszerzyła stronę przedmiotową o wszystkie grupy sprzętowe objęte definicją sprzętu transportowego, zmieniając jednocześnie sam wzór umowy. Rozszerzyła także pojęcie sprzętu transportowego o kontenery oraz uszczegółowiła pojęcie jednostki pływającej. Nieznacznym modyfikacjom ulegają przepisy dotyczące wykorzystania pojazdów do przejazdów niektórych osób na trasie miejsce zamieszkania – miejsce pełnienia służby.

Stabilnym elementem konstrukcyjnym systemu przepisów transportowych są przepisy określające strukturę, zależności, zadania i właściwość organów w ramach gospodarki transportowej (przepisy ustrojowe). Wzmocnieniu ulega rola komendanta głównego PSP jako koordynatora działań kierowników jednostek na różnych poziomach organizacyjnych. Instytucję koordynacji wprowadzono do przepisów transportowych już dawno, lecz jej definicja legalna pojawiła się dopiero za sprawą zarządzenia nr 3 komendanta głównego PSP z dnia 9 marca 2021 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie gospodarki transportowej w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej (DzUrz KG PSP poz. 4). Skupiono się na ujednoliceniu metod i sposobów działania podmiotów koordynowanych. Występują tu zatem podmiot koordynujący i podmioty koordynowane. Przykładowo komendant główny PSP koordynuje działania komendantów wojewódzkich, natomiast ci koordynują działania komendantów powiatowych (miejskich) PSP w sferze gospodarki transportowej.

Stabilnością odznaczają się też przepisy z zakresu gospodarowania zbędnym sprzętem transportowym. Zmianie ulegają jedynie takie kwestie, jak np. okres eksploatacji, po którym sprzęt można uznać za zbędny, pośrednio także (za sprawą innych przepisów) zawartość standardów wyposażenia (tabel wyposażenia). Na uwagę zasługuje ugruntowana już w 2012 r. zasada, zgodnie z którą w pierwszej kolejności dążymy do zagospodarowania zbędnych jednostek sprzętowych na potrzeby innych jednostek organizacyjnych PSP. Dopiero potem sprzęt podlega przepisom art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (DzU z 2022 r. poz. 2057). Przesłanki uznania za zbędny są zawsze zdefiniowane, a formuła działania organu określona. Po uznaniu sprzętu za zbędny trafia on do zasobu sprzętowego, który pozostaje w dyspozycji organu PSP. Z jednej strony swoboda organu jest ograniczona nałożonym w zarządzeniu transportowym obowiązkiem uwzględnienia przy wskazaniu miejsca dalszej eksploatacji sprzętu w pierwszej kolejności potrzeb jednostek organizacyjnych PSP. Z drugiej wskazuje się braki w normatywach wyposażenia jako punkt odniesienia do wypracowania decyzji wskazującej miejsce dalszej eksploatacji sprzętu.

ZBĘDNY I CO DALEJ

Oddziaływanie gospodarki transportowej nie jest ograniczone do samej PSP. Za sprawą aktów prawnych regulujących funkcjonowanie KSRG, przepisów dotyczących długotrwałych akcji ratowniczo-gaśniczych czy też przepisów epizodycznych, dotyczących przekazywania sprzętu na terytorium objętej wojną Ukrainy, gospodarka transportowa jest zjawiskiem wykraczającym poza klasyczne pojęcie usług transportowych.

Nieodpłatne przekazanie to nie darowizna. Przekazanie stanowi czynność cywilnoprawną, służącą wykonywaniu zadań administracji publicznej. Istotą przekazania, podobnie jak darowizny, jest nieodpłatność tej czynności. Nieodpłatne przekazanie następuje jednak, w odróżnieniu od darowizny, na czas oznaczony lub nieoznaczony.

Sprawny sprzęt transportowy zbędny w jednostkach organizacyjnych PSP powinien zostać w myśl art. 31 ust. 1 ustawy

Koncentracja zbędnego sprzętu transportowego przed przekazaniem go Ukrainie

fot. Tomasz Stachyra / KW PSP Lublin

Zgromadzone na europaletach agregaty prądotwórcze, które mają zostać przekazane Ukrainie, przed załadunkiem

fot. Piotr Zmarz / KW PSP Lublin

z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (DzU z 2022 r. poz. 2057) przekazany na rzecz OSP, funkcjonujących w oparciu o ustawę z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (DzU z 2023 r. poz. 194). Należy jednakże pamiętać, żeby przekazywane pojazdy dysponowały wszystkimi dokumentami umożliwiającymi ich użytkowanie w ochronie przeciwpożarowej, w tym tzw. świadectwem dopuszczenia lub dokumentem równoważnym. Jednocześnie, na podstawie art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (DzU z 2023 r. poz. 103), obowiązującej od dnia 24 lutego 2022 r., kierownicy jednostek organizacyjnych PSP mogą, za zgodą komendanta głównego PSP, przekazywać nieodpłatnie sprawny technicznie sprzęt, pojazdy i urządzenia na rzecz Państwowej Służby Ukrainy do spraw Sytuacji Nadzwyczajnych. Ponadto na podstawie ust. 3 przywołanego wyżej przepisu PSP jest upoważniona do organizowania oraz przekazywania sprzętu. Przedmiotem tych czynności jest w założeniu ustawodawcy wyposażenie techniczne stanowiące mienie należące m.in. do jednostek organizacyjnych samej PSP, OSP, jednostek organizacyjnych Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, zakładowych straży pożarnych, zakładowych służb ratowniczych, gminnych zawodowych straży pożarnych, powiatowych (miejskich) zawodowych straży pożarnych, terenowych służb ratownictwa, innych jednostek ratowniczych, a także innych darczyńców z terenu kraju. Jednostki ochrony przeciwpożarowej i darczyńcy udzielają kierownikowi jednostki organizacyjnej PSP pisemnego upoważnienia do przekazania sprzętu, pojazdów i urządzeń do Ukrainy.

Kierownik przekazujący sprzęt objęty zarządzeniem transportowym postępuje zgodnie z przepisami rozdziału nr 6 tego przepisu, tzn. w pierwszej kolejności sprzęt ten uznawany jest za zbędny. Przesłankę uznania sprzętu transportowego za zbędny stanowi jego stan techniczny oraz przydatność do dalszego użytkowania (§ 27). Przekazywany sprzęt musi być sprawny technicznie. Zatem właściwą przesłanką są przyczyny organizacyjne (liczba jednostek sprzętowych przekracza liczbę ustaloną normatywem wyposażenia) lub eksploatacyjne (sprzęt wypełnił normę eksploatacji, która przykładowo dla GBA wynosi 8 lat, a dla GCBA 10 lat).

Komendant główny PSP wydał jednostkom organizacyjnym PSP 34 zgody na nieodpłatne przekazanie sprzętu, pojazdów i urządzeń Ukrainie. Logistyka przedsięwzięcia polegała na zebraniu sprzętu z terenu całego województwa, z poszczególnych jednostek PSP, OSP oraz od innych darczyńców, i zlokalizowaniu go w jednym miejscu. Następnie sprzęt, pozbawiony numerów operacyjnych, był transportowany do dwóch wytypowanych jednostek PSP na terenie woj. lubelskiego i podkarpackiego, skąd dalej był już przekazywany stronie ukraińskiej.

W 2022 r. komendant główny PSP wydał zgody na przekazanie Ukrainie sprzętu w łącznej liczbie 9331 sztuk. Najwięcej przekazano sprzętu wysokościowego (trójnogi ratownicze, szelki bezpieczeństwa, liny, karabinki, przyrządy zjazdowe, uprzęże, kaski itp.) – 2413. W dużych ilościach przekazano także: rękawice nitrylowe (1600) i specjalne (399), pożarnicze węże tłoczne WP-52, WP-75 (1042). Ponadto: ubrania specjalne (778) i chemoodporne (460), hełmy strażackie (517), radiotelefony (390), kominiarki (232), sprzęt ochrony dróg oddechowych (213), motopompy (28) i pompy szlamowe (18), agregaty prądotwórcze (17), kamery termowizyjne (13) i wiele innych. Przekazano także pojazdy – ciężkie samochody ratownictwa drogowego SCRd (2), samochody z podnośnikiem hydraulicznym, typu SCH-68 (2) i lekki samochód ratowniczo-gaśniczy typu GLM.

Jeszcze w tym roku wydano zgody na przekazanie Ukrainie sprzętu w liczbie 12 720, w tym 10 autocystern, 10 pomp dużej wydajności do wody zanieczyszczonej na przyczepie, samochodu z drabiną mechaniczną typu SD oraz aż 12 297 zestawów środków medycznych (hydrożele, bandaże, szyny Kramera, nosze typu deska itp.).

Jednocześnie do 13 marca 2022 r. (w różnym trybie) przekazano za sprawą skoordynowanych operacji stronie ukraińskiej: 179 pojazdów pożarniczych, w tym samochody ratowniczo-gaśnicze, cysterny oraz inne pojazdy specjalne, 71 kamer termowizyjnych, 765 agregatów prądotwórczych, 29 782 węże pożarniczych, 131 agregatów pompowych z osprzętem, 10 049 armatur pożarniczych, 410 motopompy pożarnicze z osprzętem, 284 inne pompy pożarnicze, 23 662 komplety ubrania specjalnego, 17 864 pary rękawic specjalnych, 15 092 pary butów strażackich, 4577 kominiarek, 34 030 hełmów strażackich, 794 torby medyczne oraz 4755 innych sprzętów pożarniczych.

Widzimy tu wyraźnie nie tylko skalę udzielonej pomocy materialnej, ale także skalę przeprowadzonych operacji transportowych. Powyższe zdaje się potwierdzać tezę o kluczowej roli gospodarki transportowej w procesie zabezpieczenia logistycznego każdej de facto operacji. ■

st. kpt. **DOMINIK KABAT**
i st. kpt. **MATEUSZ ŁYŚ** pełnią służbę w Biurze Logistyki Komendy Głównej PSP

SOFU

MICHAŁ KACZMAREK

Czy technologia może przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa pożarowego? Jak digitalizacja wpływa na efektywność działania służb ratowniczych? Na te pytania odpowiada System Obsługi Funduszu Ubezpieczeniowego (SOFU) – nowoczesna aplikacja wspomagająca zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi na cele ochrony przeciwpożarowej.

Jak zarządzać środkami finansowymi na cele ochrony ppoż.? – SOFU

fot. Pexels

Według obowiązującego prawa firmy ubezpieczeniowe są zobowiązane do przekazywania 10% wpływów uzyskanych z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia do komendanta głównego Państwowej Straży Pożarnej. Z tych funduszy przeznacza on 50% na wsparcie jednostek ochotniczych straży pożarnych. Pozostała część jest dystrybuowana między różne jednostki służb ratowniczych, w tym jednostki organizacyjne PSP i Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, zakładowe straże pożarne, zakładowe służby ratownicze, straże pożarne na szczeblu gminnym, powiatowym i miejskim, lokalne służby ratownicze oraz inne jednostki ratownicze.

PROBLEM, NA KTÓRY ODPOWIADA APLIKACJA

Do niedawna dofinansowanie ze środków finansowych pochodzących z wpływów uzyskanych ze składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia od ognia, przekazywanych przez zakłady ubezpieczeń na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (DzU z 2022 r. poz. 2057) i rozdzielanych według zasad określonych w rozporządzeniu ministra spraw wewnętrznych i administracji z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie sposobu i trybu rozdziału środków finansowych przeznaczonych wyłącznie na cele ochrony przeciwpożarowej (DzU z 2022 r. poz. 2732), było obsługiwane przez wysyłanie wniosków w formie papierowej.

System ten niósł ze sobą wiele wyzwań. Proces przetwarzania i zatwierdzania wniosków był czasochłonny i narażony na błędy. Każdy wniosek musiał zostać ręcznie sprawdzony i wprowadzony do systemu, co generowało dodatkowe koszty. Ponadto system papierowy utrudniał dostęp do aktualnych danych i śledzenie procesu rozpatrywania wniosków.

JAK DZIAŁA APLIKACJA

Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom, stworzyliśmy SOFU – System Obsługi Funduszu Ubezpieczeniowego. To nowoczesna aplikacja, która umożliwia elektroniczne składanie i przetwarzanie wniosków o dofinansowanie. SOFU jest częścią platformy Systemów Centralnych Państwowej Straży Pożarnej, co zapewnia pełną integrację z innymi narzędziami używanymi przez PSP. Dostęp do aplikacji jest możliwy dzięki infrastrukturze teleinformatycznej będącej w dyspozycji PSP. Jej jednostki mogą normalnie wykorzystywać swoje komputery do składania i przeglądania stanu wniosków.

Przy tworzeniu SOFU zadbaliśmy o zapewnienie dostępu do systemu dla jak najszerszej grupy użytkowników. Przedstawiciele ochotniczych straży pożarnych mogą przeprowadzić proces wnioskowania w porozumieniu z funkcjonariuszami PSP, przekazując zdalnie odpowiednie dane. Alternatywnie mogą udać się do właściwego terytorialnie komendanta powiatowego/miejskiego PSP. W przypadku OSP podpisywanie wniosku odbywa się z wykorzystaniem profilu zaufanego.

Działanie aplikacji SOFU w procesie składania wniosków przez jednostki ochotniczych straży pożarnych

Składanie wniosku: Przedstawiciele jednostek OSP muszą zgłosić się do właściwej terenowo jednostki PSP lub skontaktować się z nią, aby rozpocząć proces wnioskowania. Wnioskodawcy muszą przesłać wszystkie niezbędne dane i dokumenty w celu złożenia wniosku o dofinansowanie.

Podpisanie wniosku za pomocą profilu zaufanego: To nowość w aplikacji SOFU. Przedstawiciele OSP mają opcję podpisania

wniosku na miejscu, w jednostce PSP, lub w porozumieniu z funkcjonariuszami PSP mogą go podpisać również w swoim domu. Profil zaufany jest powszechnie dostępny, oferowany przez płatności internetowe w wielu bankach. Założenie profilu zaufanego na platformach rządowych jest bezpłatne.

Następnie funkcjonariusze PSP wypełniają część wniosku, która dotyczy danych operacyjnych oraz uzupełniają opinię dotyczącą przedmiotowego przedsięwzięcia i jego zasadności. Ta część wniosku jest podpisywana przez komendanta powiatowego/miejskiego za pomocą podpisu elektronicznego.

Kolejny krok to przekazanie wniosku do komendy wojewódzkiej. Funkcjonariusze komendy wojewódzkiej również wypełniają opinię dotyczącą zasadności przedsięwzięcia, a komendant wojewódzki podpisuje wniosek podpisem elektronicznym.

Potem istnieje możliwość udzielenia promesy na przedsięwzięcie. Promesa również jest podpisywana przez komendanta głównego za pomocą podpisu elektronicznego. Elektroniczna forma promesy zostaje przekazana za pomocą platformy ePUAP do komend powiatowych/miejskich i wojewódzkich oraz na adres e-mail przekazany przez jednostkę OSP.

Po podpisaniu promesy następuje część procesu dotycząca uruchomienia środków finansowych. Warunki uruchomienia są opisane w treści promesy, a proces ten wiąże się z generowaniem wniosku o uruchomienie środków finansowych przez system SOFU oraz załączaniem zaakceptowanych faktur przez właściwego komendanta powiatowego/miejskiego PSP.

Wniosek o uruchomienie środków finansowych musi zostać złożony 14 dni przed wymagalnym terminem płatności faktury. Przedstawiciele OSP również podpisują ten wniosek za pomocą profilu zaufanego.

Po podpisaniu wniosku o uruchomienie pomijany jest szczebel komendy wojewódzkiej, a wniosek jest rozpatrywany bezpośrednio na poziomie Komendy Głównej. Cały ten proces ma na celu zmniejszenie biurokracji i ujednolicenie pracy jednostek organizacyjnych PSP.

Po weryfikacji poprawności wniosku o uruchomienie środków oraz załączonych faktur, następuje przekazanie środków finansowych. Proces ten odbywa się na podobnych zasadach, jak dotychczas. Środki są przekazywane bezpośrednio do komend wojewódzkich, a jednocześnie za pomocą platformy ePUAP trafia do nich pismo informujące o beneficjencie dofinansowania i konieczności przelania tych pieniędzy.

Wymóg złożenia wniosku o uruchomienie środków finansowych 14 dni przed wymagalnym terminem płatności umożliwia systematyczną pracę z wnioskami. Jednak dzięki uproszczeniu i ujednoliceniu procedury czas przelania środków finansowych może zostać skrócony w uzasadnionych przypadkach.

W systemie zostały również uwzględnione sytuacje, w których konieczne jest prolongowanie terminu ważności promesy, anulowanie części promesy lub całkowite anulowanie zabezpieczenia środków finansowych. Aby skorzystać z tych możliwości, należy złożyć odpowiedni wniosek w systemie SOFU, wygenerować go i podpisać za pomocą profilu zaufanego.

Wnioski są bezpośrednio rozpatrywane na poziomie Komendy Głównej, a informacje o podjętej decyzji są przekazywane komendom powiatowym, miejskim i wojewódzkim za pomocą platformy ePUAP. Ochotnicza straż pożarna otrzymuje również informacje na adres e-mail przekazany podczas składania wniosku.

Ważne jest, że nie ma możliwości zmiany asortymentu przedsięwzięcia. Jeśli ochotnicza straż pożarna zmieni zdanie i będzie chciała przeznaczyć zabezpieczone środki finansowe na inny cel, musi złożyć wniosek o anulowanie dotychczasowej promesy i złożyć nowy wniosek, dotyczący nowego przedsięwzięcia.

Działanie aplikacji SOFU w procesie składania wniosków przez komendy powiatowe/miejskie, wojewódzkie, szkoły PSP oraz CNBOP i CMP

Przedstawiciele komend powiatowych i komend miejskich PSP tworzą nowy wniosek, uzupełniając go o wszystkie niezbędne informacje dotyczące przedsięwzięcia wymagającego dofinansowania. Wniosek jest podpisywany przez komendanta powiatowego/miejskiego za pomocą podpisu elektronicznego, co daje jego autoryzację. Po podpisaniu zostaje przekazany do komendy wojewódzkiej PSP.

Tam wniosek jest oceniany i opiniowany przez funkcjonariuszy, którzy sprawdzają zasadność przedsięwzięcia i jego zgodność z obowiązującymi przepisami. Po ocenie przedsięwzięcia wniosek jest podpisywany przez komendanta wojewódzkiego PSP za pomocą podpisu elektronicznego. Wniosek wraz z opinią trafia do Komendy Głównej PSP do dalszego rozpatrzenia.

Wtedy jest poddawany szczegółowej analizie i ocenie. W przypadku spełnienia wszystkich kryteriów i zasadności przedsięwzięcia, może zostać przyznana promesa.

Jeśli tak się stanie, informacja o tym jest przekazywana komendzie wojewódzkiej, a następnie komendzie powiatowej/miejskiej PSP. Promesa jest przekazywana za pomocą systemu ePUAP.

Komenda powiatowa/miejska PSP po przyznaniu jej promesy na przedsięwzięcie przygotowuje wniosek o uruchomienie środków finansowych. Jest on tworzony w systemie SOFU i zawiera szczegółowe informacje dotyczące przeznaczenia środków.

Wniosek o uruchomienie środków finansowych podpisuje komendant powiatowy/miejski PSP za pomocą podpisu elektronicznego. Następnie trafia on do rozpatrzenia na poziomie Komendy Głównej PSP.

Tam jest analizowany i weryfikowany pod względem poprawności i zgodności z obowiązującymi przepisami. Po pozytywnej weryfikacji środki finansowe zostają uruchomione i przekazane bezpośrednio do komendy wojewódzkiej PSP. Jednocześnie za pomocą platformy ePUAP przekazywane jest pismo informujące komendy wojewódzkie o beneficjencie dofinansowania i konieczności przelania środków finansowych.

Komenda wojewódzka PSP otrzymuje przekazane środki finansowe i dokonuje dalszej ich alokacji zgodnie z przeznaczeniem określonym we wniosku o uruchomienie.

W przypadku konieczności prolongowania terminu ważności promesy komenda powiatowa/miejska PSP, która otrzymały promesę, może złożyć wniosek o prolongatę terminu.

Wniosek taki jest generowany w systemie SOFU i podpisywany za pomocą podpisu elektronicznego przez komendanta powiatowego/miejskiego PSP.

Wniosek o prolongację jest przekazywany do rozpatrzenia na poziomie Komendy Głównej PSP, a tam analizowany i oceniany pod względem uzasadnienia prolongacji terminu. Po pozytywnej decyzji informacja o prolongacji terminu zostaje przekazana komendzie powiatowej/miejskiej PSP za pomocą platformy ePUAP, a odpowiednie zmiany są dokonywane w systemie SOFU.

Jeśli zachodzi potrzeba anulowania częściowego lub całkowitego zabezpieczenia środków finansowych, komenda powiatowa/miejska PSP składa odpowiedni wniosek w systemie SOFU. Wniosek taki jest podpisywany za pomocą podpisu elektronicznego przez komendanta powiatowego/

miejskiego PSP. Wniosek o anulowanie częściowego lub całkowitego zabezpieczenia jest przekazywany do rozpatrzenia na poziomie Komendy Głównej PSP.

Tam wniosek jest analizowany i oceniany pod względem uzasadnienia anulowania zabezpieczenia. Po pozytywnej decyzji informacja o anulowaniu zabezpieczenia jest przekazywana komendzie powiatowej/miejskiej PSP za pomocą platformy ePUAP, a odpowiednie zmiany są dokonywane w systemie SOFU.

ZALETY I KORZYŚCI Z UŻYTKOWANIA APLIKACJI

Aplikacja SOFU przynosi wiele korzyści zarówno dla wnioskodawców, jak i dla organów przetwarzających wnioski. Przede wszystkim dzięki digitalizacji procesu możliwe jest znaczne skrócenie czasu potrzebnego na przetworzenie wniosku. Każda strona procesu ma teraz możliwość śledzenia statusu wniosku w czasie rzeczywistym, co zwiększa przejrzystość procesu i redukuje niepewność.

Ponadto eliminacja papierowych wniosków znacząco redukuje ryzyko błędów wynikających z ręcznego wprowadzania danych. Aplikacja SOFU zawiera wbudowane mechanizmy walidacji, które pomagają upewnić się, że wszystkie dane są wprowadzane poprawnie i kompletne. Dzięki temu wnioskodawcy mogą być pewni, że ich wnioski zostaną szybko i sprawnie przetworzone.

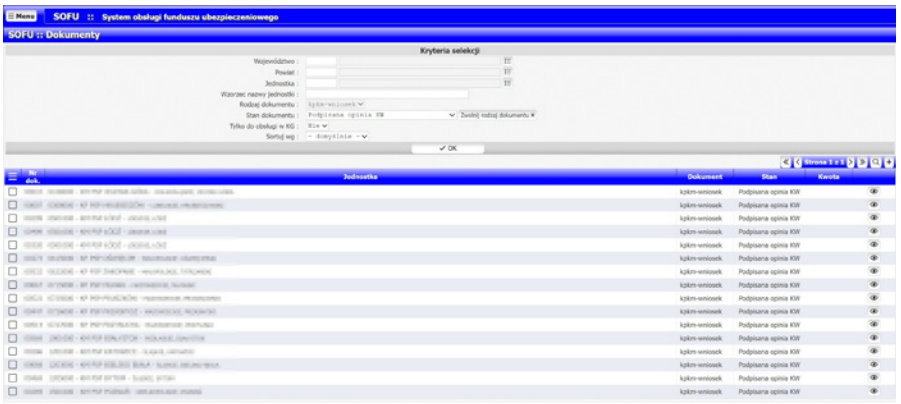
INFORMACJA O NIEPRZYZNANIU PROMESY DLA PSP I OSP

Komendant główny PSP ma prawo nie przyznać promesy zarówno jednostkom PSP, jak i OSP. W przypadku PSP informacja o takiej decyzji jest przekazywana elektronicznie za pośrednictwem systemu ePUAP i odpowiednio odnotowywana w systemie SOFU. Ochotnicze straże pożarne są informowane o decyzji przez wiadomość e-mail.

GENEROWANIE RAPORTÓW W APLIKACJI SOFU

Jedną z kluczowych funkcji aplikacji SOFU stanowi możliwość generowania różnorodnych raportów, w zależności od potrzeb użytkownika, dotyczących różnych aspektów procesu składania i realizacji wniosków.

Użytkownik może na przykład wygenerować raport zawierający informacje o wszystkich wnioskach złożonych w danym okresie wraz z ich aktualnym statusem, wartością wnioskowanego dofinansowania czy informacją o przyznanych promesach.

Podgląd na panel systemu SOFU

Raporty mogą także przedstawiać szczegółowe dane dotyczące pojedynczych wniosków – od informacji o wnioskodawcy przez szczegółowy opis przedsięwzięcia aż po historię zmian statusu wniosku.

Funkcjonalność generowania raportów jest szczególnie użyteczna dla osób zarządzających procesem składania i realizacji wniosków, które dzięki nim mogą łatwo monitorować postęp prac, planować dalsze działania oraz szybko reagować na ewentualne problemy. Raporty mogą być również wykorzystywane do audytu, umożliwiając łatwą weryfikację zgodności realizowanych działań z obowiązującymi procedurami i przepisami.

Wszystkie raporty są generowane w czasie rzeczywistym, co oznacza, że zawsze odzwierciedlają aktualny stan danych w systemie. Użytkownik może zdecydować, w jakim formacie chce otrzymać raport – do wyboru są najpopularniejsze formaty plików, takie jak CSV czy XLSX, które umożliwiają łatwą analizę i przechowywanie danych.

PRAKTYCZNE UŻYCIE

Nowa platforma, SOFU, daje już pierwsze konkretne rezultaty. Na dzień pisania tego artykułu „stare" procesy zostały zastąpione w 100% przez nowe, elektroniczne odpowiedniki.

Co więcej, automatyzacja tych procesów znacząco zmniejszyła liczbę błędów i niejasności we wnioskach. To pokazuje, że nowy system działa nie tylko szybciej, ale też jest dokładniejszy. Przekłada się to na oszczędność czasu i mniejszą liczbę pomyłek.

Kwestia szkoleń jest obecnie w fazie przygotowania. Na tym etapie wdrażania została jednak udostępniona „Instrukcja obsługi SOFU" do użytku służbowego. Dokument ten będzie na bieżąco aktualizowany i modyfikowany, w zależności od uwag i wniosków, które pojawiają się podczas codziennego funkcjonowania systemu.

Niemniej jednak to dopiero początek drogi. SOFU, podobnie jak każde nowoczesne rozwiązanie, będzie ewoluowało i dostosowywało się do zmieniających się potrzeb i oczekiwań. Przeprowadzone analizy już teraz potwierdzają pozytywne zmiany, ale przyszłość zapewne przyniesie jeszcze więcej ulepszeń. Cyfryzacja jest kluczowa dla poprawy wydajności pracy, a SOFU stanowi dowód na to, jak ogromne korzyści może przynieść taka transformacja.

PODSUMOWANIE

SOFU to przykład tego, jak technologia może przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa i efektywności działania służb ratowniczych. To narzędzie, które nie tylko upraszcza i przyspiesza proces składania wniosków o dofinansowanie, ale także zwiększa transparentność i redukuje ryzyko błędów. Mamy nadzieję, że dzięki niemu służby pożarnicze będą mogły jeszcze bardziej skupić się na tym, co najważniejsze – ochronie życia i mienia. ■

mł. bryg. **MICHAŁ KACZMAREK**
pełni służbę w Biurze Logistyki Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej

Ewidencjonować, ale jak?

MICHAŁ KĄDZIOŁKA
ANDRZEJ ŻBIK

Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa zobowiązane są do prowadzenia ewidencji składników majątku. Kierownik jednostki na mocy przepisów krajowych, zasad rachunkowości, regulaminów i instrukcji określa dokładny sposób oraz zasady ewidencjonowania i gospodarowania składnikami majątku. Zazwyczaj w Państwowej Straży Pożarnej ewidencją syntetyczną – na kontach księgowych – zajmują się działy księgowości, a ewidencją analityczną – na odpowiednich kartotekach – działy logistyczne.

Obowiązek prowadzenia ewidencji analitycznej w jednostkach budżetowych został nałożony przez rozporządzenie ministra rozwoju i finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (DzU poz. 1911). Zgodnie z załącznikiem nr 3 pt. „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych" jednostki budżetowe zobowiązane są prowadzić konta ewidencji syntetycznej zgodnie z wykazem kont. W opisie kont wskazano wymóg prowadzenia ewidencji oraz wymagania minimalne, które musi spełniać ewidencja szczegółowa (analityczna) poszczególnych kont.

Zdjęcie poglądowe mobilnego skanera RFID

fot. Andrzej Żbik / KG PSP

Dla konta 011 – *Środki trwałe* konieczne jest:

- ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych,
- ustalenie osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwałe,
- należyte obliczenie umorzenia i amortyzacji,
- ustalenie wartości gruntów stanowiących własność jednostki samorządu terytorialnego, przekazanych w użytkowanie wieczyste innym podmiotom.

W przypadku konta 013 – *Pozostałe środki trwałe* ewidencja szczegółowa powinna umożliwić ustalenie wartości początkowej środków trwałych przekazanych do użytku oraz osób lub komórek organizacyjnych, które użytkują środki trwałe.

W przypadku konta 020 – *Wartości niematerialne i prawne* na drodze ewidencji szczegółowej należy odpowiednio obliczyć umorzenie wartości niematerialnych i prawnych, podział według ich tytułów i osób odpowiedzialnych.

Na kontach 310 i 330 prowadzi się ewidencję zapasów, materiałów i towarów przyjętych do magazynu jednostki. Zgodnie z wymogami rozporządzenia ewidencja szczegółowa powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu zapasów według miejsc ich znajdowania się i osób, którym powierzono pieczę nad nimi, a w odniesieniu do zapasów materiałów i towarów objętych ewidencją ilościowo-wartościową – także według ich poszczególnych rodzajów i grup.

JAK TO ROBIMY W PSP

W przeszłości majątek rejestrowany był w formie tradycyjnej (papierowej) w formie ksiąg inwentarzowych. Wraz z rozwojem cyfryzacji na rynku pojawiły się różne narzędzia elektroniczne i programy komputerowe pozwalające na prowadzenie ewidencji za pomocą nowoczesnych systemów elektronicznych. Obecnie istnieje wiele firm proponujących swoje rozwiązania. Nie zdecydowano się na wybór jednego z nich dla wszystkich jednostek sektora budżetowego, poszczególne podmioty nabywają licencje programów samodzielnie – w związku z tym zobligowane są do stosowania jednolitych przepisów ogólnych.

W strukturach Państwowej Straży Pożarnej nie ma unifikacji stosowanych systemów ewidencji majątku, a także przepisów szczegółowych regulujących gospodarkę mieniem. Wyjątek stanowi gospodarka transportowa, jednolita we wszystkich jednostkach organizacyjnych PSP – reguluje zasady gospodarowania i zbywania sprzętu transportowego.

Mając na względzie różnorodność wybranych przez jednostki rozwiązań (od tradycyjnej formy papierowej przez arkusze kalkulacyjne czy stosowanie odpowiednich programów), należy podkreślić, że dobry system powinien zapewniać kompleksową ewidencję i zarządzanie majątkiem jednostki. Ważne, by zastosowane rozwiązania opierały się na jednolitych kartotekach, zawierających ewidencję analityczną środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz ewidencję pozabilansową. Kartoteki ewidencji analitycznej stanowią bowiem szczegółowy rejestr dla odpowiedników ich kont syntetycznych prowadzonych przez działy finansowe. System powinien mieć rozbudowaną funkcjonalność, w szczególności w zakresach:

- zarządzania majątkiem za pomocą w pełni definiowalnych dla potrzeb jednostki dokumentów, w szczególności:

OT, LT, PZ, ZM, pozwalających na określenie wszystkich operacji gospodarczych dotyczących majątku jednostki oraz zapisanie ich, a następnie dających możliwość prześledzenia tej historii, kontroli obiegu dokumentów przez system zatwierdzania operacji oraz kontroli dostępu za pomocą rozbudowanej funkcji systemu uprawnień,

- obszernego opisu pozycji majątku i jego składników, który w połączeniu z rozbudowaną funkcją raportów oraz eksportów danych pozwala na elastyczny dostęp do wszystkich dostępnych danych,
- indywidualnej ewidencji powierzonego mienia, dołączania dokumentów potwierdzających zakup oraz pobrania pozycji majątku, generowania zbiorczych potwierdzeń posiadania majątku,
- ewidencji pomieszczeń i majątku, który się w nich znajduje, możliwości generowania raportów wyposażenia (wywieszek) wraz z barkodem lokalizacji,
- prowadzenia inwentaryzacji za pomocą narzędzi przygotowujących arkusze spisowe, zestawienia różnic inwentaryzacyjnych, wyceny arkuszy, inwentaryzacji przygotowywanej ręcznie lub barkodowo z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych,
- naliczania amortyzacji za pomocą metod zdefiniowanych przez użytkownika.

Należy pamiętać, że stosowany w jednostce system ewidencji majątku powinien być prowadzony rzetelnie i przedstawiać stan faktyczny. Dobranie odpowiednich narzędzi zabezpiecza interes kierownika jednostki dzięki możliwości prowadzenia właściwego nadzoru nad będącym w użytkowaniu mieniem Skarbu Państwa.

Z DUCHEM CZASU

Większość programów komputerowych służących do kompleksowej ewidencji mienia zapewnia możliwość wygenerowania – poza numerem inwentarzowym – barkodu, unikalnego dla każdego składnika majątku. Jest to nic innego jak kod kreskowy, który może być odczytany za pomocą skanera. Ułatwia to codzienną pracę osób odpowiedzialnych za ewidencjonowanie majątku jednostki. Dzięki mobilnemu skanerowi można sczytać składniki majątku pozostawione w danej lokalizacji i porównać je ze stanem ewidencyjnym, co będzie pomocne przy zmianie miejsca przechowywania danego sprzętu z jednego pomieszczenia na drugie. Dodatkowo używając skanera, można ułatwić i przyśpieszyć prowadzoną w jednostce inwentaryzację.

Należy mieć jednak na względzie, że specyfika funkcjonowania PSP jest nieco inna niż pozostałych jednostek Skarbu Państwa. O ile zastosowanie kodów kreskowych sprawdza się w ewidencjonowaniu mienia użytkowanego w biurze, o tyle oklejenie sprzętu pożarniczego niesie ze sobą ryzyko szybkiego uszkodzenia, odklejenia i zgubienia naklejek z barkodem. W tym wypadku tradycyjne oznakowanie sprzętu przez naniesienie trwałą techniką numeru inwentarzowego (np. farbą czy markerem permanentnym) zdaje się być lepszym rozwiązaniem.

Nie da się ukryć, że jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej często rezygnują z dokładnego znakowania poszczególnych składników mienia stanowiącego wyposażenie np. pojazdów ratowniczo-gaśniczych, skupiając się na ujęciu całościowym (np. wykaz sprzętu w samochodzie). W omawianym przypadku sprzęt zainstalowany w pojeździe musi się zgadzać ilościowo, ale nie zawsze monitorowane są jego przesunięcia pomiędzy samochodami. Dla użytkownika dwa identyczne elementy armatury pożarniczej (np. dwie takie same prądownice) nie stanowią różnicy przy całościowym ujęciu wyposażenia. Analogiczna sytuacja będzie występowała przy zamianie identycznych krzeseł pomiędzy pomieszczeniami komendy. Jednak w przypadku ewidencji przedmioty te stanowią różne obiekty, mające unikalne numery inwentarzowe. Często trudności sprawia nadążenie z wprowadzeniem bieżących zmian lokalizacji wyposażenia w ewidencji oraz nieinformowanie przez użytkowników osób prowadzących ewidencję o dokonanych zmianach.

WIELE MOŻLIWOŚCI Z RFID

Naprzeciw potrzebom użytkowników i problemom ewidencji wychodzi technologia RFID (Radio-Frequency Identification). Wykorzystuje ona fale radiowe nadawane przez skaner (kolektor danych) do zasilenia anteny wbudowanej do tagu (chipu) z zapisanymi danymi, takimi jak np. numer inwentarzowy. Dzięki temu rozwiązaniu możliwy jest odczyt danych z odległości nawet kilku metrów (w zależności od mocy sygnału urządzenia i wielkości anteny). Chipy (anteny) bez wzbudzenia falą radiową o odpowiedniej częstotliwości są nieaktywne. Dzięki zastosowaniu odczytu zdalnego przeprowadzenie inwentaryzacji lub bieżąca kontrola majątku są jeszcze szybsze i pozwalają na wychwycenie niedostępnych składników majątku (np. laptop pracownika przebywającego na urlopie, który jest zamknięty w szufladzie biurka). Dodatkowo zastosowanie odczytu zdalnego ułatwia oznakowanie i ewidencjonowanie elementów narażonych na działanie czynników zewnętrznych, czyli tych wykorzystywanych podczas działań ratowniczo-gaśniczych. Tagi RFID nie mają ograniczeń geometrycznych i występują m.in. jako przeklejane etykiety z możliwością zadruku, przypinki, opaski

Zdjęcie poglądowe drukarki etykiet z możliwością programowania tagów RFID

fot. Michał Kądziołka / KG PSP

Zdjęcie poglądowe tagów RFID

fot. Michał Kądziołka / KG PSP

samozaciskowe, karty, breloki czy odporne na uszkodzenia mechaniczne i chemiczne tzw. hard-tagi. Zastosowanie technologii RFID pozwala na użytkowanie anteny w obudowie odpornej na działanie czynników zewnętrznych, jak również umiejscowienie samego chipa wewnątrz obudowy urządzeń (np. latarki przy akumulatorze).

Rozwój urządzeń mobilnych, technologii RFID, jak również programów ewidencjonujących majątek daje użytkownikom wiele możliwości prawidłowego nadzoru. Odpowiednio przygotowany program może zapewniać np. wgranie do kolektora danych wyposażenia, które stanowi ewidencję pomieszczenia. Wówczas osoba sprawdzająca majątek może na bieżąco wychwycić nieprawidłowości i zweryfikować fizyczny stan wyposażenia względem danych w ewidencji. Ponadto odczytane dane umożliwiają automatyczną integrację lokalizacji w systemie, pozwalając bardzo szybko skatalogować sprzęt według właściwych lokalizacji.

Należy zwrócić uwagę, że nieograniczone możliwości systemów informatycznych mogą służyć nie tylko weryfikacji ilościowej zgromadzonego mienia, lecz także dzięki funkcji alertu przypominać o zbliżającym się terminie wykonania przeglądu, legalizacji czy kalibracji urządzenia. Szczególnie przydatne może to być w przypadku sprzętu specjalistycznego, który nie jest wykorzystywany na co dzień, np. przy weryfikacji sprzętu drobnego zamkniętego w zaplombowanym pojemniku, kontenerze czy pojeździe ratownictwa chemicznego.

Testując różne środowiska programowe, natknęliśmy się na aplikacje pozwalające np. na wychwycenie wśród zaprogramowanych chipów jednego, który nas interesuje. Aplikacja po wcześniejszym zsynchronizowaniu z programem do ewidencji identyfikowała tylko chip, którego poszukiwaliśmy, i na zasadzie gry „ciepło – zimno" pozwalała na jego odnalezienie (im bliżej chipu znajdował się kolektor, tym większa była częstotliwość wydawanego przez niego dźwięku). Rozwiązanie takie może być pomocne w identyfikacji sprzętu, który trzeba np. poddać serwisowi. Wyobraźmy sobie sytuację, w której wiemy, że jedna z butli znajdujących się w pojeździe musi przejść legalizację w UDT. Bez odpowiedniego skatalogowania sprzętu należałoby weryfikować kolejno każdą z nich, a mając pecha, można by trafić nie tylko nie jako pierwszą, ale na ostatnią. Przy zastosowaniu takiej aplikacji wystarczy, że strażak ze skanerem przejdzie obok aparatów ochrony dróg oddechowych i bez trudu znajdzie akurat ten, którego szuka.

Ciekawostkę stanowi rozwiązanie stosowane w niektórych instytucjach. Ich budynki podzielone są za pomocą specjalnych stałych bramek będących skanerami RFID. Rozwiązanie to pozwala na rejestrowanie każdego przemieszczenia urządzenia wewnątrz stref w obiekcie. Tagi RFID są obecnie często wykorzystywane w szpitalach – tam za ich pomocą w łatwy sposób odczytywana jest ilość brudnej pościeli przekazywanej do pralni. A może warto byłoby zastanowić się nad możliwością wszycia takich chipów w ubrania specjalne strażaków, co dawałoby możliwość kontroli nad ich odpowiednią konserwacją? Dzięki tagom RFID można by również rejestrować wszystkie dane związane z cyklem prania i użytkowania odzieży specjalnej.

Niewątpliwie przed nami dalsze etapy rozwoju systemów służących ewidencji majątku. Cyfryzacja stosowanych rozwiązań prowadzi do oszczędności czasu i lepszego nadzoru nad mieniem Skarbu Państwa wykorzystywanym w instytucjach państwowych. Często to kierownicy jednostek, jako odpowiedzialni za prawidłowe gospodarowanie majątkiem, muszą zostać uświadomieni przez swoich pracowników realizujących czynności związane z ewidencją, że warto odejść już od tradycyjnych książek inwentarzowych czy ewidencji prowadzonej w arkuszu kalkulacyjnym na rzecz nowoczesnych rozwiązań. Rozwój stosowanych środowisk programowych uzależniony jest również od potrzeb jednostek. Programiści firm specjalizujących się w dostarczaniu odpowiedniego oprogramowania na życzenie klienta stworzą odpowiednie narzędzia i aplikacje ułatwiające monitorowanie majątku.

Technologia znakowania i identyfikacji składników majątku za pomocą RFID jest obecnie wprowadzona do użytku w Komendzie Głównej PSP. W niedługim czasie zostanie udostępniona jednostkom organizacyjnym PSP jako integralny element obecnie użytkowanego programu służącego do ewidencji analitycznej majątku. ■

bryg. **MICHAŁ KĄDZIOŁKA** jest naczelnikiem Wydziału Administracyjnego w Biurze Logistyki KG PSP, a kpt. **ANDRZEJ ŻBIK** – kierownikiem Sekcji Ewidencji Wydziału Administracyjnego w Biurze Logistyki KG PSP

Igrzyska nad Wisłą

FILIP CZYŻ
MARIUSZ DUMA

Jedną z form zabezpieczenia wydarzeń Igrzysk były patrole piesze strażaków-ratowników

fot. Marcin Muskała / KP PSP w Pajęcznie

Od 21 czerwca do 2 lipca Polska była organizatorem III edycji Igrzysk Europejskich. To wielonarodowa impreza sportowa o globalnym zasięgu, przeznaczona dla najlepszych zawodników Europy i promująca najcenniejsze wartości sportu i ruchu olimpijskiego. W igrzyskach w Krakowie oraz regionie Małopolski wzięło udział ok. 7 tys. zawodników z 48 krajów. Zadaniem funkcjonariuszy PSP było zadbanie o bezpieczeństwo zarówno ich, jak i widzów.

Większość konkurencji igrzysk została rozegrana w województwie małopolskim, pozostałe – w śląskim, podkarpackim i dolnośląskim. Organizowane były w randze mistrzostw Europy, a w przypadku niektórych dyscyplin stanowiły kwalifikacje do Igrzysk Olimpijskich w Paryżu w 2024 r.

Na terenie województwa małopolskiego rywalizacja odbywała się w 25 dyscyplinach sportowych. Wśród nich znalazły się zarówno te popularne i znane niemal każdemu, np. szermierka czy boks, jak i bardziej egzotyczne dla przeciętnego kibica – teqball czy padel.

W Małopolsce konkurencje rozgrywane były w dziewięciu miejscowościach w siedmiu powiatach:

- Kraków – 11 dyscyplin (kajakarstwo górskie, 3x3 koszykówka, tenis stołowy, łucznictwo, szermierka, pięciobój nowoczesny, rugby 7, teqball, triathlon, padel, kajaki sprint),
- Krzeszowice – jedna dyscyplina (rowery BMX freestyle),
- Nowy Sącz – jedna dyscyplina (breaking),
- Krynica Zdrój – trzy dyscypliny (rowerowy wyścig górski MTB, judo, taekwondo)
- Tarnów – cztery dyscypliny (badminton, plażowa piłka ręczna, plażowa piłka ręczna, wspinaczka sportowa),
- Myślenice – dwie dyscypliny (muay thai, kickboxing),
- Nowy Targ – jedna dyscyplina (boks),
- Oświęcim – jedna dyscyplina (pływanie artystyczne),
- Zakopane – jedna dyscyplina (skoki narciarskie).

CZYNNOŚCI KONTROLNO-ROZPOZNAWCZE

Wydarzenie to poprzedzało zaplanowanie i przeprowadzenie czynności kontrolno-rozpoznawczych – rozpoczęły się one już w styczniu 2022 r. i trwały aż do zakończenia przedsięwzięcia. Weryfikowano możliwość wykorzystania wytypowanych obiektów na potrzeby Igrzysk, sprawdzając ich stan pod kątem spełniania wymagań ochrony przeciwpożarowej. Czynności kontrolno-rozpoznawcze były prowadzone również w związku z oceną zgodności wykonania z projektem budowlanym obiektów nowo powstających lub modernizowanych, a także tymczasowych, objętych postanowieniami małopolskiego komendanta wojewódzkiego PSP w Krakowie.

Czynności kontrolno-rozpoznawcze przeprowadzone zostały w obiektach: hotelarskich, noclegowych – przeznaczonych dla zawodników oraz wolontariuszy, widowiskowo-sportowych, tymczasowych oraz innych obiektach towarzyszących. Ponadto rozpatrywano wnioski o wydanie opinii w sprawie organizacji imprez masowych, weryfikując poprawność rozwiązań zawartych w dokumentacji i jej kompletność, co kończyło się wydaniem opinii.

Funkcjonariusze PSP prowadzili również czynności kontrolno-rozpoznawcze mające zweryfikować zgodność sposobu organizacji imprez masowych z warunkami określonymi w opiniach wydanych przed ich rozpoczęciem. Ponadto uzgadniali sposób zabezpieczenia imprez odbywających się na zasadzie wykorzystania dróg w sposób szczególny oraz wydawali opinie dotyczące wymagań w obszarze ochrony przeciwpożarowej, by ustalić lokalizację przedsięwzięcia dla obiektów tymczasowych. Podjęte zostały również zintensyfikowane działania mające na celu wyegzekwowanie od właścicieli poszczególnych obiektów obowiązków wskazanych w decyzjach właściwych komendantów powiatowych lub miejskich.

Organizacja dużego przedsięwzięcia wiąże się z wieloma zmianami pierwotnie przyjętego planu – powoduje to utrudnienia w określeniu jej ostatecznego kształtu. Z tego względu konieczne jest przeprowadzenie dużej liczby kontroli w krótkim czasie.

ZABEZPIECZENIE OPERACYJNE

Od 18 czerwca do 4 lipca funkcjonariusze PSP realizowali operację wojewódzką pod kryptonimem IGRZYSKA 2023. Opierali się na opracowanym i zatwierdzonym przez małopolskiego komendanta wojewódzkiego PSP „Planie zabezpieczenia operacyjnego III Igrzysk Europejskich".

Dokonana została analiza zagrożeń mogących mieć znaczenie dla bezpiecznego przebiegu rozgrywek, zagrozić życiu lub zdrowiu dużej liczby osób oraz doprowadzić do sytuacji kryzysowej. Przeprowadzono także rozpoznanie operacyjne obiektów pod kątem możliwości prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych. Na tej podstawie opracowana została analiza zagrożeń i ocena ryzyka oraz karty charakterystyki obiektów i terenów.

Aby zapewnić właściwy poziom zabezpieczenia operacyjnego wydarzenia, ze szczególnym uwzględnieniem wymaganego czasu wejścia do działań ratowniczo-gaśniczych pierwszych zastępów, zorganizowano:

- 29 posterunków czasowych,
- trzy posterunki w siedzibie JRG,
- trzy posterunki specjalistyczne,
- patrole (łącznie w okresie zabezpieczenia funkcjonowało ich 105).

Zabezpieczeniem operacyjnym w ramach operacji wojewódzkiej IGRZYSKA 2023 zostały objęte:

- Obiekty główne – wszystkie budynki i tereny (łącznie 22), na których rozegrano konkurencje oraz zorganizowano ceremonię otwarcia i zamknięcia igrzysk. Zabezpieczenie realizowały siły i środki PSP i OSP dyslokowane do utworzonych w ramach podoperacji posterunków czasowych i specjalistycznych.
- Wioski zawodnicze, w tym:
  - główna wioska zawodnicza w Krakowie, na terenie miasteczka studenckiego AGH, dla zawodników startujących w konkurencjach zorganizowanych w Krakowie, Tarnowie oraz Myślenicach – na jej terenie funkcjonował tymczasowy obiekt gastronomiczny; wioskę zabezpieczały dodatkowo wyznaczone siły i środki PSP – znajdował się tam posterunek czasowy oraz działał patrol pieszy;
  - wioski zawodnicze wspomagające – zorganizowane na terenie obiektów hotelowych w Krynicy-Zdroju, Zakopanem oraz Oświęcimiu; jako że dla obiektów wiosek wspomagających czas wejścia do działań pierwszych zastępów wynosił maksymalnie 8 min, były one zabezpieczane przez wyznaczony zastęp ratowniczo-gaśniczy w ramach podoperacji „Hotele", stacjonujący w siedzibie JRG.
- Trasy przejazdu – zabezpieczenie tras prowadzących do miejsc rozgrywek sportowych (głównych wydarzeń) realizowane było przez zastępy z właściwych jednostek ratowniczo-gaśniczych oraz wyznaczonych wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych jednostek OSP KSRG, które w okresie zabezpieczenia wydarzenia utrzymywały zwiększoną gotowość operacyjną.
- Dworce kolejowe oraz autobusowe – te obiekty zabezpieczane były przez JRG PSP w ramach bieżącego zabezpieczenia obszaru chronionego powiatu. Kryterium czasowe wejścia do działań pierwszych sił i środków wynoszące 8 min zostało zapewnione.
- Międzynarodowy Port Lotniczy Kraków-Balice – zabezpieczenie realizowały siły i środki na zasadach i zgodnie z procedurami określonymi w „Planie działań w sytuacji zagrożenia dla MPL Kraków-Balice".

Aby zapewnić wsparcie sił i środków realizujących zabezpieczenie operacyjne III Igrzysk Europejskich, w czasie trwania operacji wojewódzkiej IGRZYSKA 2023 działał odwód operacyjny w składzie:

- Pluton Ratowniczo-Gaśniczy „Oświęcim" w wariancie przemysłowym oraz ratowniczo-gaśniczym,
- Pluton Ratowniczo-Gaśniczy „Bochnia" w wariancie przemysłowym oraz ratowniczo-gaśniczym,
- Pluton Ratowniczo-Gaśniczy „Miechów" w wariancie przemysłowym oraz ratowniczo-gaśniczym,
- specjalistyczne grupy ratownicze w najwyższym deklarowanym poziomie gotowości operacyjnej,
- Kompania Logistyczna „Watra".

Podczas realizacji zabezpieczenia nie korzystano z sił i środków wyznaczonego odwodu operacyjnego.

W okresie trwania operacji wojewódzkiej IGRZYSKA 2023 działały sztaby operacji powiatowych oraz sztab małopolskiego komendanta wojewódzkiego PSP, koordynujące i nadzorujące przebieg zabezpieczenia. Sztab małopolskiego komendanta wojewódzkiego PSP funkcjonował od 18 czerwca, godz. 7.30 do 4 lipca, godz. 14.00, kiedy zakończyła się operacja IGRZYSKA 2023. Od 21 czerwca (otwarcie turnieju) do 2 lipca (zamknięcie zawodów) realizował on zadania całodobowo w systemie dwuzmianowym 24/24.

Strażacy zabezpieczali m.in. zawody w skokach narciarskich w Zakopanem

fot. Krzysztof Leja / KP PSP w Zakopanem

Modyfikacje planu zabezpieczenia operacyjnego

Podczas operacji zabezpieczającej III Igrzyska Europejskie Kraków-Małopolska sztab małopolskiego komendanta wojewódzkiego PSP monitorował sytuację na miejscu podoperacji oraz poddawał analizie informacje otrzymywane z miejsca zabezpieczenia. Grupy operacyjne Komendy Wojewódzkiej PSP w Krakowie dysponowane przez sztab MKW PSP przeprowadziły łącznie kilkadziesiąt inspekcji realizowanych podoperacji. Dowódca operacji wojewódzkiej analizował informacje dotyczące poziomu zabezpieczenia medycznego, liczby osób przebywających na miejscu prowadzonej podoperacji oraz oceny istniejących tam zagrożeń zebrane od dowódców podoperacji, sztabów powiatowych i grup operacyjnych Komendy Wojewódzkiej PSP. W niektórych przypadkach zdecydował o ograniczeniu sił i środków JOP zaangażowanych w daną podoperację, dostosowując poziom zabezpieczenia do sytuacji panującej na miejscu. Jednak w każdym przypadku podczas zabezpieczania głównych obiektów na miejscu podoperacji został zapewniony co najmniej jeden zastęp ratowniczo-gaśniczy PSP w obsadzie nie mniejszej niż pięć osób. Zmiany w zakresie poziomu zabezpieczenia dotyczyły głównie ograniczenia liczby zastępów

OSP zaangażowanych w zabezpieczenie, patroli pieszych oraz zmniejszenia wielkości patrolu z czteroosobowego do dwuosobowego. Modyfikacje były wprowadzane stopniowo w całym okresie zabezpieczenia.

Zaangażowane siły i środki

Od 18 czerwca do 4 lipca w siedmiu powiatach na obszarze województwa małopolskiego przeprowadzono łącznie 157 podoperacji. W operację wojewódzką zaangażowanych było łącznie 275 zastępów i 1532 jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym:

- 191 zastępów (1045 strażaków PSP),
- 84 zastępy (479 strażaków OSP),
- 105 patroli pieszych tworzonych przez 233 ratowników.

W operację powiatową „Kraków" za zgodą komendanta głównego PSP oraz w porozumieniu z komendantem Szkoły Aspirantów PSP w Krakowie zaangażowanych zostało również 28 kadetów SA PSP w Krakowie, pracujących w systemie dwuzmianowym 24/24. Stanowili oni istotne wsparcie w realizacji zabezpieczenia na terenie Krakowa oraz powiatu krakowskiego – zniwelowało ono duże obciążenie kadrowe Komendy Miejskiej PSP w Krakowie.

Siły i środki zaangażowane w operację wojewódzką

Data	PSP		OSP w KSRG		OSP poza KSRG		OGÓŁEM ZAANGAŻOWANYCH	
	pojazdów	ratowników	pojazdów	ratowników	pojazdów	ratowników	pojazdów	ratowników
18.06.2023	2	9	0	0	0	0	**2**	**9**
19.06.2023	2	9	0	0	0	0	**2**	**9**
20.06.2023	6	31	1	5	0	6	**7**	**42**
21.06.2023	13	79	7	47	0	10	**20**	**136**
22.06.2023	12	65	7	36	0	3	**19**	**104**
23.06.2023	14	72	7	34	0	1	**21**	**107**
24.06.2023	14	73	7	35	1	7	**22**	**115**
25.06.2023	19	102	11	56	0	1	**30**	**159**
26.06.2023	16	86	6	31	1	6	**23**	**123**
27.06.2023	18	103	7	37	0	3	**25**	**143**
28.06.2023	14	81	6	32	0	3	**20**	**116**
29.06.2023	13	74	6	31	0	3	**19**	**108**
30.06.2023	13	73	5	28	0	3	**18**	**104**
01.07.2023	16	92	9	42	0	3	**25**	**137**
02.07.2023	13	69	2	10	1	6	**16**	**85**
03.07.2023	5	22	0	0	0	0	**5**	**22**
04.07.2023	1	5	0	0	0	0	**1**	**5**
RAZEM	**191**	**1045**	**81**	**424**	**3**	**55**	**275**	**1524**

Bilans sił i środków jednostek ochrony przeciwpożarowej zaangażowanych w operację wojewódzką IGRZYSKA 2023

Podjęte interwencje

Podczas operacji IGRZYSKA 2023 odnotowano 10 interwencji jednostek ochrony ppoż. biorących udział w zabezpieczeniu. Dotyczyły m.in. usunięcia gniazda owadów, przewróconego drzewa, wypompowania wody, poprawy banera zaczepionego przez wiatr na bramce do rugby, usunięcia zadymienia z urządzeń kuchennych i oświetleniowych, a także interwencji po alarmach z monitoringu pożarowego.

Rozwiązania cyfrowe

Całość planu zabezpieczenia operacyjnego, wraz z kartami operacji i podoperacji w wersji edytowalnej, została umieszczona w chmurze danych Komendy Wojewódzkiej PSP w Krakowie, co pozwalało na bieżąco aktualizować informacje o zmieniających się siłach i środkach. Dzięki temu dane mogły być natychmiastowo przekazywane do wszystkich zainteresowanych.

W trakcie wydarzenia testowano możliwość wykorzystania systemu ArcGIS Mission Manager i ArcGIS Mission Responder. Systemy GIS (Geographic Information Systems) stają się niezbędnym narzędziem w planowaniu i zarządzaniu różnymi typami operacji – ratowniczymi wojskowymi, logistycznymi i szeroko pojętymi operacjami bezpieczeństwa. Właśnie tak podczas operacji wojewódzkiej wykorzystano system ArcGIS Mission Manager i ArcGIS Mission Responder.

Użytkownicy systemu zostali podzieleni na trzy kategorie, zgodnie z uprawnieniami i możliwościami. Użytkownicy kategorii I (Mission Responder) działali jako mobilni użytkownicy terenowi, zbierający dane i realizujący zadania. Użytkownicy kategorii II (Mission Manager) pełnili rolę koordynatorów, przekazując zadania użytkownikom kategorii I i weryfikując przesyłane dane. Użytkownicy kategorii III, analitycy GIS tworzyli mapy, prognozy i analizy dla użytkowników kategorii I i II.

Użytkownicy poziomu I (dowódcy podoperacji) po rozpoczęciu zabezpieczenia wypełniali raport w aplikacji mobilnej, który stawał się natychmiast widoczny dla użytkowników poziomu II (wybrane sztaby komend powiatowych i sztab komendy wojewódzkiej). W przypadku podejmowania interwencji wypełniali krótki raport (czas sporządzenia – około minuty), dołączając zdjęcie z zaistniałego zdarzenia. Z raportów tworzona była syntetyczna informacja, tabelaryczna i mapowa, przedstawiająca aktualne zaangażowanie sił i środków we wszystkie podoperacje na terenie województwa.

Wykorzystanie systemu ArcGIS Mission Manager i ArcGIS Mission Responder stanowiło przełom w stosowaniu tego rodzaju narzędzi w operacjach bezpieczeństwa na taką skalę. Dzięki niemu zabezpieczenie III Igrzysk Europejskich w Małopolsce przebiegło sprawnie i skutecznie, a doświadczenia zdobyte podczas tej operacji będą służyły jako model dla przyszłych operacji tego typu. ■

mł. bryg. **FILIP CZYŻ** jest kierownikiem Sekcji Opiniowania Rozwiązań Przeciwpożarowych i Uzgadniania Rozwiązań Projektowych Wydziału Przeciwdziałania Zagrożeniom, a st. kpt. **MARIUSZ DUMA** kierownikiem Sekcji Analiz, Planowania i Organizacji KSRG Wydziału Planowania Operacyjnego Komendy Wojewódzkiej PSP w Krakowie

Atomowy poker

Kiedy jak co roku w sierpniu świat przypomina o pierwszym nuklearnym ataku na japońskie miasta Hiroszimę i Nagasaki, w Ukrainie trwają intensywne przygotowania do obrony przed możliwym zagrożeniem… nuklearnym.

LECH LEWANDOWSKI

Nagasaki po eksplozji w 1945 r.

fot. San Diego Air and Space Museum Archive / Wikipedia (domena publiczna)

6 sierpnia 1945 r. o godz. 8.15 w Hiroszimie i 9 sierpnia o godz. 11.02 w Nagasaki rozpoczęła się era atomowa. Informację o pomyślnym zakończeniu amerykańskiego projektu Manhattan, którego celem była budowa bomby atomowej, realizowanego od 1942 r. kosztem 2 mld dolarów, prezydent Harry Truman otrzymał podczas konferencji poczdamskiej. Przekazano mu jednocześnie, że użycie nowej broni może nastąpić w ciągu trzech tygodni.

To był moment zwrotny w dziejach świata. Oficjalnie skonstruowanie pierwszej bomby atomowej zlecił prezydent USA Franklin Delano Roosevelt. Ale na jego decyzję ogromny wpływ miał m.in. słynny list Alberta Einsteina. Obawiając się, że jako pierwsi bombę atomową wyprodukują Niemcy, uczony zabiegał o to, aby ten wyścig wygrali Amerykanie. I tak się stało. Ogółem przy budowie bomby atomowej pracowało 130 tys. naukowców. W tajnym ośrodku w Nowym Meksyku, Los Alamos, 12 lipca zakończono prace konstrukcyjne, a próbna eksplozja, którą przeprowadzono 16 lipca 1945 r., okazała się udana.

Niedługo potem Amerykanie zastosowali nową broń w wojnie przeciwko Japonii. Straszliwe skutki atomowych ataków zostały udokumentowane między innymi w relacjach ofiar. W filmie „Dzieci Hiroszimy" (reż. Kaneto Shindô, 1952) jedna z kobiet, które przeżyły wybuch, opowiada: *Nagle, bez uprzedniego alarmu, pojawił się bardzo wysoko nad naszymi głowami pojedynczy nieprzyjacielski samolot. Jedna z kobiet krzyknęła: „Patrzcie, spadochron!". Odwróciłam się na ten okrzyk i właśnie w tym momencie przenikliwy błysk zakrył całe niebo.*

Co było pierwsze: błysk, czy huk wybuchu, który zdawał się rozdzierać mnie na kawałki? Nie pamiętam. Rzuciło mną o ziemię i natychmiast świat zaczął się walić wokół mnie, na mnie, na moją głowę. Przestałam cokolwiek widzieć. Zaczęłam dość mocno pocierać sobie nos serwetką, zawieszoną przy pasku. Nagle z przerażeniem spostrzegłam, że na serwetce pozostały kawałki skóry z mojej twarzy… Ach! I skóra z moich rąk, i skóra z ramion również zaczęła odpadać.

W Japonii ofiary ataków atomowych mają status *hibakusha* („ludzie dotknięci eksplozją"). Otrzymują od państwa specjalny dodatek na leczenie chorób popromiennych, a także inne dodatki, np. na pogrzeb.

ZŁAMANY MONOPOL

Atomowe uderzenia wywołały szok na świecie. Stalin, który robił dobrą minę do złej gry i oficjalnie twierdził, że informacja o amerykańskiej bombie atomowej go nie obeszła, faktycznie wpadł w furię. Natychmiast polecił szefowi NKWD Ławrientijowi Berii rozpoczęcie programu budowy sowieckiej broni nuklearnej. Beria otrzymał na ten cel nieograniczone środki finansowe.

Uruchomiono też wszelkie dostępne zasoby agenturalne i jak się okazało, przyniosło to rezultaty. Dzięki dokumentom pozyskanym prosto z tajnego laboratorium Los Alamos, już 29 sierpnia 1949 r. na radzieckim poligonie w Semipałatyńsku przeprowadzono pierwszą udaną próbę zdetonowania sowieckiej bomby atomowej. Zaskoczeni Amerykanie podjęli drobiazgowe śledztwo w sprawie przecieków. Ujawniono szpiegów. Wyrazem tego był m.in. słynny proces małżeństwa Juliusa i Ethel Rosenbergów, skazanych za szpiegostwo na śmierć na krześle elektrycznym. Wyrok został wykonany w nocy 19 czerwca 1953 r. w więzieniu o maksymalnym rygorze Sing-Sing w stanie Nowy Jork.

Prezydent USA Harry Truman, który podjął decyzję o ataku, utrzymywał, że był to jedyny sposób, aby natychmiast zakończyć wojnę z Japonią. Pierwsza z dwóch użytych bomb atomowych (Little Boy) została zrzucona na Hiroszimę przez amerykańską superfortecę B-29. Bombę zrzucono z wysokości 9470 m. Eksplozja nastąpiła na wysokości 580 m nad liczącym 318 tys. mieszkańców miastem. W ciągu kilku sekund zginęło blisko 80 tys. ludzi. Zniszczonych zostało blisko 90 proc. budynków. Temperatura 3500°C sprawiła, że przez kilka godzin wybuchały kolejne pożary. Po zrzuceniu drugiej bomby – na Nagasaki zginęło 74 tys. mieszkańców.

ATOMOWY KLUB

9 sierpnia 1945 r. w uroczystej mowie radiowej do narodu amerykańskiego 33. prezydent USA Harry Truman powiedział: *Świat zapamięta, że pierwsza bomba atomowa została zrzucona na Hiroszimę. (…) Dziękujemy Bogu, że dał broń atomową nam, a nie naszym wrogom. Modlimy się, aby Wszechmogący kierował nami w ten sposób, abyśmy używali tej broni zgodnie z Jego zamierzeniami i celami.*

Przez 78 lat od tamtych dramatycznych wydarzeń sytuacja uległa jednak radykalnej zmianie. Na świecie jest obecnie dziewięć państw posiadających broń jądrową: Stany Zjednoczone, Rosja, Wielka Brytania, Francja, Izrael, Chiny, Pakistan, Indie i Korea Północna. Chętnych do posiadania własnej broni „A" jest oczywiście więcej.

Wśród kandydatów do uzyskania statusu państwa atomowego wymienia się przede wszystkim Iran. Jest też poważne zagrożenie ze strony rozmaitych grup terrorystycznych dążących do przejęcia broni jądrowej lub też jej wyprodukowania. Skąd ten atomowy apetyt?

W chwili narodzin świata atomowego usprawiedliwieniem dla użycia bomb atomowych w Hiroszimie i Nagasaki było… dążenie do pokoju przez odstraszenie potencjalnych agresorów. I ta filozofia polityczno-militarnego uzasadniania zbrojeń, w tym atomowych, ma się dobrze do dziś. Paradoksalnie jednak skutkuje to nakręcaniem spirali zbrojeń i coraz niższym progiem bezpieczeństwa dla całego świata. Zwłaszcza że zagrożenie atomową agresją przybiera różne formy.

TO NIE MY, TO ONI

Do najbardziej aktualnych zdarzeń związanych z rosnącym zagrożeniem nuklearnym należy sprawa elektrowni atomowej w Zaporożu. Od miesięcy władze w Kijowie oskarżają Rosję o planowanie „ataku terrorystycznego" na tę największą w Europie elektrownię jądrową. Ewentualny przygotowywany przez Rosjan wybuch zainstalowanych tu ładunków miałby spowodować uwolnienie promieniowania na wielką skalę. W 100 km strefie skażenia ewakuacja objęłaby ponad 2,7 mln ludzi, również ze stolicy Zaporoża.

W opinii wielu obserwatorów prowokacja miałaby polegać na tym, że Rosjanie doprowadzą do eksplozji ładunków wybuchowych, po czym oświadczą, że wybuch nastąpił na skutek ostrzału ukraińskiego. Następnie okupanci mieliby ogłosić awaryjny wyciek substancji promieniotwórczych. Odpowiedzialność za te działania zostałaby zrzucona na Ukrainę. Skutki takiej akcji byłyby takie, jak po ataku z użyciem broni jądrowej.

Moskwa zaprzecza tego rodzaju oskarżeniom, ale jednocześnie uniemożliwia inspektorom MAEA (Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej) sprawdzenie na miejscu, co Rosjanie zainstalowali w blokach elektrowni. Zaprzeczenia rosyjskiego prezydenta Władimira Putina są więc równie wiarygodne, jak twierdzenie, że to Ukraina napadła na Rosję. Od marca 2022 r. w elektrowni znajduje się prawie 500 rosyjskich żołnierzy, transportery opancerzone, czołgi, pojazdy Ural, materiały wybuchowe. Wystarczy podpalić zapałkę i Rosjanie tym grożą.

Mając uzasadnione poczucie zagrożenia, władze Ukrainy przeprowadziły 29 czerwca duże ćwiczenia na południu kraju, w obwodach chersońskim i zaporoskim. O ćwiczeniach powiadomili gubernator obwodu zaporoskiego Jurij Małaszko i Ołeksandr Prokudin (obwód chersoński). *Celem ćwiczeń jest koordynacja działań wszystkich służb w przypadku realnego zagrożenia sytuacją awaryjną w Zaporoskiej Elektrowni Atomowej* – poinformował Prokudin. Ponadto ludności wydano tabletki z jodem. Takie działania świadczą jednoznacznie, że zagrożenie o charakterze nuklearnym ze strony Rosjan traktowane jest przez władze ukraińskie jako bardzo poważne i realne.

STRZEŻONEGO PAN BÓG STRZEŻE

Okazuje się, że 78 lat po Hiroszimie i Nagasaki argument atomowy nie tylko nie przeszedł do lamusa historii, ale nadal jest wykorzystywany w bieżącej polityce. Przykład na to stanowi m.in. proliferacja broni jądrowej. Takie zagrożenie stwarza decyzja Putina o zainstalowaniu jądrowych ładunków na Białorusi. Padają zapewnienia, że nadal ostateczna decyzja o jej użyciu pozostaje w gestii Rosjan. Niemniej jednak białoruski prezydent Aleksandr Łukaszenka najwyraźniej chciałby postrzegać to inaczej. Jak powiedział 7 lipca 2023 r. dziennikarzowi BBC na konferencji prasowej w Pałacu Niepodległości w Mińsku: *Nie daj Boże, żebym kiedykolwiek musiał podjąć decyzję o użyciu broni jądrowej, ale nie zawaham się jej użyć*. Oczywiście można w takie deklaracje nie wierzyć, ale nie można ich lekceważyć.

W odpowiedzi na zagrożenie atomowe ze strony Białorusi premier Morawiecki zaapelował o broń jądrową dla Polski. Jak powiedział 30 czerwca br. po zakończonym posiedzeniu Rady Europejskiej: *W związku z tym, że Rosja ma zamiar rozmieścić taktyczną broń jądrową na Białorusi, my tym bardziej zwracamy się do całego NATO o wzięcie udziału w programie Nuclear Sharing. Oczywiście jest to przede wszystkim decyzja Amerykanów, ale my nie chcemy siedzieć z założonymi rękoma, kiedy Putin eskaluje różnego rodzaju groźby*. Amerykanie póki co nie podjęli tematu.

Polska jako państwo przyfrontowe ma prawo i obowiązek troszczyć się o swoje bezpieczeństwo, a także o umacnianie bezpieczeństwa w regionie. Dlatego w ramach współpracy z Ukrainą realizowane są m.in. wspólne polsko-ukraińskie ćwiczenia z zakresu reagowania na zagrożenia masowe. Takie ćwiczenia przeprowadzono np. w obwodzie lwowskim na Ukrainie. Wzięli w nich udział strażacy z komend PSP – JRG w Jarosławiu, Lubaczowie i Przemyślu oraz jednostek OSP w Ćmińsku, Pabianicach i Zielonce.

W związku z możliwością powstania zagrożenia masowego np. przez rozprzestrzenienie się chmury radioaktywnej nad Polskę, konieczne jest podejmowanie działań prewencyjnych. Ocenia się, że mamy niezbędną sieć pomiarową pozwalającą śledzić zmiany promieniowania. W przypadku ataku atomowego na Ukrainę z terenu Białorusi takie skuteczne rozpoznanie jest niezbędne.

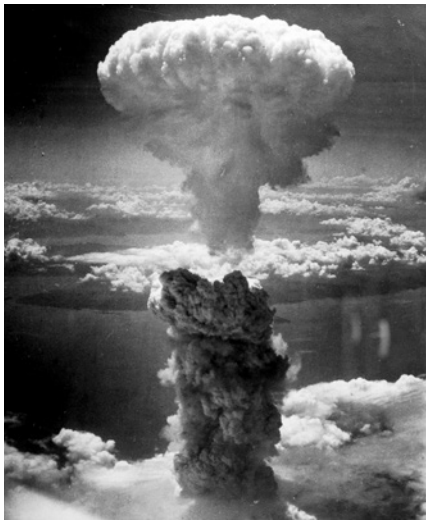
Wojsko posiada środki niezbędne do prognozowania skutków użycia broni masowego rażenia. Jeśli zaistnieje zagrożenie powstałe np. po użyciu broni jądrowej w Ukrainie, mamy do dyspozycji odpowiednie siły i środki do jego niwelowania. Tym zajmują się wojska chemiczne, ale także np. wyspecjalizowane formacje strażackie, jak SGRChem.

Wychodząc naprzeciw możliwym zagrożeniom, już w 2014 r. na szczeblu KG PSP został opracowany „Program szkolenia specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom chemicznym, biologicznym, radiologicznym, nuklearnym i wybuchowym". Celem tego szkolenia jest przygotowanie funkcjonariuszy m.in. do wykonywania czynności ratowniczych w sytuacji zagrożenia czynnikami o charakterze nuklearnym oraz CBRNE (zagrożenia chemiczne, biologiczne, radiacyjne, nuklearne i wybuchowe). Na terenie kraju utworzone mają zostać bazy sprzętu do prowadzenia działań CBRNE.

NA CIENKIEJ LINIE

Niezależnie od konfliktów zbrojnych, w których istotną rolę odgrywa „wymachiwanie szabelką", czyli wysuwanie gróźb i stosowanie szantażu użycia broni jądrowej, po atakach na Japonię cesarza Hirohito odnotowano niejeden raz ocieraliśmy się o nuklearną katastrofę. Już w latach 50. XX w. dochodziło np. do zgubienia ładunków jądrowych. 27 maja 1957 r. amerykański bombowiec strategiczny leciał z bazy w Teksasie do bazy w stanie Nowy Meksyk. Miał przetransportować bombę atomową. Podczas startu mechanicznie otworzyły się zamki i bomba wypadła na płytę lotniska. Na szczęście nie była uzbrojona. Podobne przygody mieli także Rosjanie.

Tragiczny w skutkach był wypadek na lotniskowcu USS Forestal. W czerwcu 1967 r. podwieszony pod myśliwcem Phantom pocisk rakietowy został odpalony. Przeleciał przez pokład startowy i uderzył w szturmowego A-4 Skyhawk. Zginęło wówczas 134 marynarzy, a ponad 160 zostało rannych.

Grzyb atomowy nad Nagasaki, 9 sierpnia 1945 r.

fot. Wikipedia / domena publiczna

Do katastrofy nuklearnej, która mogła spowodować śmierć milionów ludzi, o mały włos nie doszło 18 września 1980 r. W stanie Arkansas odbywała się rutynowa kontrola gotowości jednej z rakiet Titan II. Była to niezwykle śmiercionośna broń, około 600 razy mocniejsza niż bomba Little Boy, którą zrzucono w 1945 r. na Hiroszimę. Każda z głowic na rakietach Titan II miała dość mocy, by zniszczyć całe miasto wielkości Warszawy. Amerykanie wyprodukowali 54 rakiety Titan II i rozlokowali w podziemnych silosach. Tymczasem technicy, którzy mieli przeprowadzić przegląd, zapomnieli odpowiedniego klucza. Postanowili użyć narzędzia zastępczego – potężnego, 11 kg klucza. To był błąd, który pociągnął za sobą kolejne. Doszło do wybuchu wewnątrz silosu. Na wysokość ponad 60 m wyleciała ważąca 740 t pokrywa. Głowica jądrowa wylądowała około 30 m od bramy wjazdowej. Na szczęście zabezpieczenia zadziałały prawidłowo. Nie doszło do eksplozji nuklearnej.

BALANS STRACHU

Atak atomowy na Japonię w 1945 r. zainicjował politykę odstraszania, która jest paliwem wyścigu zbrojeń po dziś dzień. Wszyscy mówią o powstrzymywaniu potencjalnego agresora przed pokusą wykonania uprzedzającego uderzenia jądrowego. A jednocześnie państwa prowadzące agresywną politykę stosują w atomowym dialogu zastraszanie, które ma wymusić ustępstwa korzystne dla szantażysty. I tak od 78 lat toczy się ta śmiertelna gra, a ludzkość ma nadzieję, że nikt nigdy nie przekroczy granicy zdrowego rozsądku. Bo skoro na świecie jest ponad 13 tys. głowic i jądrowych środków taktycznych, na zwycięstwo którejkolwiek ze stron nie ma co liczyć. ■

LECH LEWANDOWSKI jest dziennikarzem i politologiem, pracującym przez wiele lat w prasie wojskowej, specjalizującym się w polityce międzynarodowej

Dowódca uroczystości i Kompania Reprezentacyjna PSP w czasie defilady pododdziałów podczas Centralnych Obchodów Dnia Strażaka w 2023 r.

fot. A. Mitura/MSWiA

W ostatnim czasie we wszystkich mediach coraz częściej słyszymy feminatywy, czyli żeńskie formy nazw zawodów lub funkcji. I ile osób, tyle będzie opinii co do ich stosowania. Jedni będą ich zwolennikami, inni – przeciwnikami. W regulaminie musztry przyjęto zasadę, aby nazwom stanowisk służbowych i stopni nie nadawać formy żeńskiej. Dlatego do strażaka kobiety należy zwrócić się „pani komendant" albo „pani brygadier", zachowując nazwę stopnia określoną w art. 50 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej.

Spore rozbieżności pojawiały się przy używaniu zwrotu „czołem". Przyjęto, że podwładny i młodszy stopniem nie używa go z własnej inicjatywy, gdyż jako pierwszy powinien oddawać honory. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w której strażak zamiast oddać honory, używa zwrotu „czołem". Dodatkowo wskazano, że podwładny odpowiada np. „czołem, panie ministrze" lub „czołem, panie brygadierze" na dowolną formułę powitania przyjętą w środowisku cywilnym użytą przez przełożonego. Bardzo ważnym elementem jest wprowadzenie skróconej nazwy stopnia lub stanowiska służbowego w formule powitania oraz rozszerzenie form tytulatury właściwej dla rektora, ambasadora czy hierarchów kościelnych. Używamy zatem zwrotu „panie kapitanie" zamiast „panie młodszy kapitanie" oraz „panie komendancie" zamiast „panie zastępco komendanta". „Ekscelencja" i „eminencja" to zwroty, które można bardzo łatwo pomylić, a używamy ich odpowiednio do biskupów i arcybiskupów oraz do kardynałów. Do ambasadora również zwrócimy się „ekscelencjo", zaś do rektora „magnificencjo". Ważne jest, aby pamiętać, że tych zwrotów używa się w czasie uroczystości oraz w oficjalnej korespondencji. W kontaktach wewnętrznych użyjemy formy, np. „panie ambasadorze", „panie rektorze" lub „księże biskupie".

Strażacy w służbie kandydackiej zostali zobowiązani do podawania tytułu razem ze stopniem, np. „młodszy ogniomistrz podchorąży". Wprowadzono także regulację określającą możliwe odpowiedzi strażaka na wyrażoną pochwałę („ku chwale Ojczyzny") oraz polecenie lub rozkaz

Musztra po liftingu cz. 3

PIOTR PIETRZYK

Codziennie używamy tysięcy różnych słów. Zwracamy się do najbliższych, znajomych i współpracowników. Dbamy o to, by nasz język był zrozumiały dla innych, a wypowiadane słowa – odpowiednie w danej sytuacji. Strażaków, którzy zwracają się do siebie służbowo, również obowiązują pewne zasady. Przyjrzyjmy się im bliżej.

przełożonego („tak jest" i „zrozumiałem"). Wszystkie te zwroty i formuły były używane przez strażaków, ale brakowało podstaw prawnych do ich stosowania.

Meldunek składa podwładny przełożonemu, a strażakowi meldunek składa się wyłącznie według stopnia, a nie stanowiska służbowego. Najczęściej możemy zaobserwować to w czasie obchodów Dnia Strażaka lub innych uroczystości. Gdy przyjmującym meldunek jest nadbrygadier lub generał brygadier, dowódca uroczystości melduje „panu nadbrygadierowi" lub „panu generałowi", a nie „panu komendantowi". Jest to także wskazówka dla pododdziałów odpowiadających na przywitanie przełożonego.

W czasie narad, odpraw lub uroczystych zbiórek, w których udział bierze poczet sztandarowy, podaje się komendy „baczność", „na prawo – patrz", które ułatwiają sztandarowemu wykonywanie odpowiednich chwytów sztandarem. W przypadku gdy w zajęciach lub konferencji nie uczestniczy poczet sztandarowy, stosuje się komendę „panie, panowie oficerowie", odpowiednio do składu grupy, podając nazwę tylko najwyższego korpusu.

Przepisy regulaminu musztry rozszerzono o dwa nowe rodzaje kroków – równy i pogrzebowy (obok zwykłego i defiladowego), które tak naprawdę były stosowane przez pododdziały strażackie, ale nie zostały wcześniej szczegółowo opisane. Nazwa „równy", choć może wydawać się niefortunna, bo sugeruje, że istnieją również jakieś kroki nierówne, odpowiada nazewnictwu stosowanemu w Wojsku Polskim i innych służbach mundurowych. Mówiąc wprost, tak samo wykonywaną czynność nazywamy tym samym określeniem.

Krok równy najłatwiej będzie opisać, posługując się parametrami kroku defiladowego. Maszerując krokiem defiladowym, strażak wykonuje na przemian ruchy ramion. W czasie wymachu ręki do przodu układa przedramię równolegle do podłoża, a dłoń pod kątem 45 stopni. W czasie wymachu ręki do tyłu prostuje ramię w stawie łokciowym i podnosi do oporu w stawie barkowym. Wyprostowaną nogę w kolanie podnosi na wysokość około 10-15 cm i stawia stopy co 70-80 cm. Tempo marszu zostało nieco przyspieszone, z 96-100 do 104-112 kroków na minutę. Parametry kroku równego są identyczne, z tym że nie podnosi się stopy na wskazaną wysokość, a jedynie wykonuje się lekkie przybicie. Krok równy stosuje się, by wyrównać lub utrzymać właściwe tempo marszu pododdziału.

Krok pogrzebowy wygląda bardzo podobnie do kroku defiladowego i równego, z tym że nie wykonuje się wymachu rąk, a tempo marszu wynosi 52-56 kroków na minutę. Stopę podnosi się na wysokość około 10 cm i stawia powoli z lekkim przybiciem. Strażacy maszerują krokiem pogrzebowym podczas przemarszu asysty honorowej PSP z domu pogrzebowego lub obiektu sakralnego, od momentu sformowania konduktu żałobnego, do miejsca pochówku oraz w czasie marszu posterunku honorowego, który asystuje przy trumnie lub urnie zmarłego.

W kroku zwykłym obowiązuje swobodny wymach rąk. Strażak podnosi nogę i zgina ją w kolanie, wykonując krok o długości 60-70 cm. Tempo jest takie samo, jak przy kroku defiladowym i równym. Należy tylko zapamiętać, że w czasie uroczystości podczas marszu krokiem zwykłym strażaków obowiązuje wymach ręki jak w marszu krokiem defiladowym.

Zwiększenie tempa marszu dla kroku defiladowego i zwykłego, choć dla wielu niezauważalne, wynika z praktyki wykonywania utworów marszowych przez orkiestry. Co bardzo istotne, zastrzeżono, że tempo marszu może być inne niż określone w regulaminie musztry, o ile wyznacza je odtwarzana lub grana przez orkiestrę muzyka.

Nie chcąc zniechęcać czytelników zbyt długim tekstem, poprzestanę na tym, co przeczytaliście państwo powyżej. Po więcej opisów i zdjęcia odsyłam do tekstu zarządzenia, które wprowadza regulamin musztry.

W czwartym, ostatnim naszym spotkaniu z regulaminem musztry przedstawię najważniejsze założenia rozdziału dotyczącego asysty honorowej Państwowej Straży Pożarnej. Każdy z tych przepisów został napisany od początku, ale nie od zera. Opisane zachowania strażaków są wynikiem długich obserwacji, wielu godzin prób oraz dziesiątek uroczystości, w których uczestniczyła kompania reprezentacyjna Państwowej Straży Pożarnej. Zapraszam do kolejnego numeru. ■

mł. bryg. **PIOTR PIETRZYK** jest naczelnikiem Wydziału Prezydialnego w Biurze Komendanta Głównego

Repliki umundurowania cz. 2

DANUTA JANAKIEWICZ-OLEKSY

Odtworzenie umundurowania strażaków z minionych lat to duże wyzwanie. Nie wystarczy polegać na dokumentach czy archiwalnych fotografiach, może to nas zwieść na manowce. Potrzebna jest pogłębiona refleksja i znajomość szerokiego kontekstu działalności OSP.

Po odzyskaniu przez Polskę państwowości w 1918 r. Główny Związek Straży Pożarnych nie zobowiązał jednostek do korzystania z usług jednej firmy krawieckiej. Mundury w większości szyli zwykli krawcy. Zawodowe straże pożarne w dużych aglomeracjach zapewne zlecały szycie przedsiębiorstwom – dysponowały środkami, dzięki którym było je na to stać.

Pełne umundurowanie straży pożarnej, zgodne z „Regulaminem odznaczeń, sztandarów, umundurowania i dystynkcji Związku Ochotniczych Straży Pożarnych", wydanym w 1960 r., a uchwalonym 18 września 1959 r.

fot. ze zbiorów CMP

Materiały, z których dawniej szyto mundury, identyfikujemy współcześnie przez fakturę włókien, a także wzrokową ocenę stanu zachowania i śladów użytkowania. Ich grubość, miękkość, gęstość pozwala jednak w niewielkim tylko stopniu ocenić, czy są naturalne, czy z domieszką tworzyw sztucznych. W określeniu czasu powstania mundurów mogłoby pomóc laboratoryjne badanie włókien pod mikroskopem.

RYZYKO MYLNEJ IDENTYFIKACJI

Identyfikacja wyłącznie na podstawie przypadkowych fotografii, a także wizerunków zbiorów muzealnych czy kolekcjonerskich może być obarczona błędami. Muzealia ze względu na upływ czasu mogą być już niekompletne – umundurowanie jest szczególnie narażone na zniszczenia i ubytki: brak guzików i emblematów metalowych czy materiałowych. Rogatywki bez emblematów z dwudziestolecia międzywojennego i z 1959 r. byłyby nie do odróżnienia.

Jedynym dokumentem z omawianego okresu, który nie budzi żadnych zastrzeżeń, jest zarządzenie ministra gospodarki komunalnej z dnia 28 sierpnia 1951 r. o umundurowaniu, oznakach i dystynkcjach personelu technicznego komend straży pożarnych. Późniejsze uregulowania, tj. „Regulamin odznaczeń, sztandarów, umundurowania i dystynkcji Związku Ochotniczych Straży Pożarnych" wydany w 1960 r., a uchwalony 18 września 1959 r. oraz załącznik nr 1 do tego regulaminu, z kolorowymi rycinami, pod pewnymi względami budzą wątpliwości. O czapce mundurowej w regulaminie przeczytamy:

Czapka rogatywka miękka ciemnogranatowa z sukna mundurowego z czerwonymi wypustkami w szwach i górnej krawędzi otoku. Oficerowie straży i członkowie zarządów ogniw Związku noszą takież rogatywki, lecz z otokiem aksamitnym ciemnogranatowym. Szerokość otoku 55 mm. Daszek fibrowy lakierowany na czarno okuty białym metalem. Szerokość daszka pośrodku 55 mm, a długość pół obwodu czapki. Podpinki do czapek szerokości 20 mm: dla strażaków podoficerów – skórzane czarne, a dla oficerów członków zarządów OSP i ogniw Związku srebrne. Na czapce emblemat.

Z powyższego opisu, którego pierwsze zdania są takie same, jak w regulaminach z dwudziestolecia międzywojennego, dowiadujemy się dopiero, jakie wymiary ma czapka, poznajemy wytyczne dotyczące tkaniny – musi być odpowiednio gruba i mocna.

Wcześniejsze opisy, powstałe przed publikacją regulaminu z 1959 r., należy interpretować, kierując się logiką i domysłem, a także opierając się na dotychczasowej wiedzy o umundurowaniu wojska i innych organizacji mundurowych. Kolorowe ryciny stanowiące załącznik do wspomnianego regulaminu dają nam już większe wyobrażenie o kształcie i emblemacie czapki rogatywki.

WNIOSKI

Nie wystarczy zatem sięgnąć do zapisów regulaminów, spojrzeć na kilka fotografii strażackich, sugerować się wizerunkami muzealiów. Chcąc uszyć replikę umundurowania ochotniczych straży pożarnych, musimy kierować się zapisami prawnymi, ale i opracowanymi do nich komentarzami, logiką, domysłem, poczuciem estetyki i umiaru, jeśli nie mamy pełnych informacji o wyglądzie oryginalnych mundurów, wiedzą historyczną na temat interesujących nas jednostek oraz pozostałych formacji mundurowych – wojska i policji. Należy też osobiście odwiedzić różne instytucje muzealne.

Mało kto zdaje sobie sprawę, że np. mundury strażaków na ziemiach polskich zaboru rosyjskiego oraz imperium rosyjskiego były zbliżone do wzoru umundurowania konduktorów tramwaju konnego Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. Po odzyskaniu niepodległości pewne elementy tego wzornictwa znalazły się w kolejnych regulaminach dotyczących umundurowania strażackiego. Kwestia ta dotyczy chociażby czerwonych wypustek na kołnierzach i mankietach – to wzornictwo przeniknęło np. do polskich straży zakładowych dwudziestolecia międzywojennego.

Pamiętajmy, że przygotowując repliki umundurowania, warto rozmawiać z historykami, regionalistami, archeologami, etnografami. Potrzebna jest wiedza dotycząca środowiska i społeczności, w której działali i działają strażacy. Warto pamiętać o historii i różnicach społecznych, o 123 latach zaborów, rozumieć sytuację gospodarczo-polityczną dwudziestolecia międzywojennego i tę po 1945 r.

Materiały wizualne w zbiorach muzealnych czy kolekcjonerskich i dokumenty ikonograficzne należy traktować jako poglądowe i znać definicję pojęć: oryginał, kopia, replika, rekonstrukcja. Warto też odpowiedzieć sobie na pytanie, dlaczego chcemy podjąć się zadania stworzenia grupy rekonstrukcyjnej i repliki umundurowania, czy jesteśmy w stanie dołożyć wszelkich starań, by odwzorować w nich wszelkie znane szczegóły historyczne. ■

Literatura dostępna u autorki

DANUTA JANAKIEWICZ-OLEKSY jest pracownikiem Wydziału Dokumentacji Zbiorów Centralnego Muzeum Pożarnictwa

Z Maryją do nieba

Życie chrześcijanina jest czymś więcej niż tylko drogą do osiągnięcia ziemskiego szczęścia, realizacji doczesnych planów i marzeń. Jest przede wszystkim przejściem przez ziemię z sercem zwróconym ku górze, do domu niebieskiego Ojca. Nie chodzi tu tylko o życie w perspektywie nagrody lub kary, nieba bądź piekła, lecz nierezygnowanie w trakcie zmagań z trudną często doczesnością z aspiracji bycia dziećmi Bożymi, żyjącymi miłością do Boga, tęskniącymi za Nim i nieustannie Go poszukującymi. Tak właśnie żyła Matka Chrystusa, gdyż wiedziała, że jesteśmy pielgrzymami każdego dnia szukającymi Królestwa Bożego i ufającymi w Bożą Opatrzność.

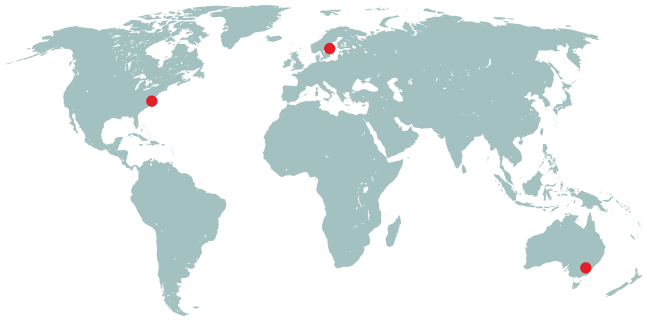
Po zakończeniu ziemskiej misji Jezusa Maryja wiodła jeszcze wprawdzie ziemskie życie, lecz bardziej już należała do wiecznego, do swego Syna. Wniebowzięcie umiłowanej Córki Boga Ojca, wybranej na ludzką Matkę Słowa-Syna Bożego, stanowiło ostateczne spełnienie Jej życia i powołania. Wydarzenie to pozwala nam spojrzeć na całe ziemskie życie Maryi, na jej macierzyńskie pielgrzymowanie przez pryzmat wiary. Tak jak Chrystus powstał z martwych w swym chwalebnym ciele i wstąpił do nieba, tak samo Święta Dziewica, w pełni z Nim zjednoczona, została przyjęta do chwały niebieskiej z całą swą osobą.

Wniebowzięta Maryja poprzedza nas na tej drodze, na którą wchodzą wszyscy, którzy przez chrzest związali swoje życie z Jezusem. W radości skromnej kobiety z Galilei, wyrażonej we wspaniałym Magnificat, widzieć można śpiew całej ludzkości, radującej się z bliskości Pana, który pochyla się nad wszystkimi ludźmi, oferując im niebo. To niebo, nawet jeśli w codziennej pogoni za budowaniem „szczęścia" na ziemi o tym zapominamy, stanowi nasze ostateczne mieszkanie.

Ten sam zmartwychwstały Chrystus, który na początku historii odkupienia posłał Maryję i swoich apostołów, dzisiaj posyła nas, abyśmy dawali światu, temu, w którym funkcjonujemy, konkretne i widzialne znaki nadziei. Szczególnie tym wszystkim, którzy tak bardzo tej nadziei w swoich wątpliwościach i życiowych trudnościach potrzebują. Niech Najświętsza Maryja Panna, która ożywiała wiarę naszych przodków broniących w 1920 r. naszej niepodległości przed bolszewicką nawałnicą, pomaga również i nam z nadzieją wznosić w górę serca. Niech nam pomoże zostawiać piękne ślady na ziemi poprzez pełne wiary i odwagi zasiewanie Ewangelii w konkretnych sytuacjach naszego życia.

Wasz kapelan
ks. Jan Krynicki

Piszą za granicą

Wyzwania i możliwości ponownego wykorzystania w budownictwie materiałów i wyrobów przy spełnieniu wymogów bezpieczeństwa pożarowego – szwedzka perspektywa

Challenges and opportunities for reuse of products and materials with fire safety requirements – A Swedish perspective

Margaret McNamee, Therése Göras, Axel Mossberg, Cecilia Wetterqvist, Karolina Lundh, Per Blomqvist, Susanne Blomqvist, Fire Safety Journal 2023, 140

Również w Szwecji sektor budowlany jest znaczącą gałęzią gospodarki. Nie pozostaje on jednak bez wpływu na klimat i środowisko, co jest dostrzegane przez władze i opinię publiczną. Budownictwo szwedzkie odpowiada za ok. 40% całkowitego zużycia energii w tym kraju. Co więcej, jak zaznaczają autorzy materiału – ma również znaczący udział we wszelkiego rodzaju przepływach materiałów oraz generowaniu odpadów.

Ze względu na skalę i zakres działań można w tej branży zdziałać wiele na rzecz ograniczenia wpływu na klimat – ważne jest wprowadzenie odpowiednich zmian i modernizacja procesów. Istnieje bowiem wiele sposobów na ograniczenie tworzenia odpadów budowlanych, a idąc krok dalej – ich ponowne wykorzystanie w procesie budowlanym.

W artykule opisane zostały badania związane z możliwością ponownego wykorzystania materiałów i wyrobów, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które spełniają wymagania związane z bezpieczeństwem pożarowym. Przedstawiono także kilka aspektów prawa budowlanego w Szwecji, wskazując sektory umożliwiające ponowne zastosowanie niektórych materiałów. Autorzy wskazali także ścieżki i możliwości wprowadzania odpadów budowlanych do użytku na większą skalę.

Analiza topologii sieci przyczynowej jako narzędzia oceny ryzyka w inżynierii bezpieczeństwa pożarowego

Causal Network Topology Analysis (CaNeTA) as a tool for risk assessment in fire safety engineering

Yifei Lin, David Lange, Benjamin J. Seligmann, Fire Safety Journal 2023, 140

Ocena ryzyka stanowi fundament wielu obszarów działalności, w których istotne jest zdrowie i bezpieczeństwo. Inżynieria bezpieczeństwa pożarowego jako dziedzina naukowa zna wiele narzędzi służących ocenie ryzyka. Autorzy omawianego tekstu dostrzegają jednak brak różnorodności metod badawczych stosowanych w szacowaniu ryzyka, twierdząc przy tym, że wszystkie te metody mają wspólne wady – szczególnie jeśli wziąć pod uwagę generowanie scenariuszy pożarowych, na których oparty jest proces projektowania bezpieczeństwa pożarowego. Wady te według nich to nadmierna współzależność systemów bezpieczeństwa pożarowego oraz zbyt duże poleganie na kompetencjach analityków ryzyka.

W związku z tymi wątpliwościami zaproponowali nowatorską metodę zwaną Casual Network Topology Analysis (CaNeTA) – analizę topologii sieci przyczynowej. Jej zastosowanie przedstawili na przykładzie obiektu handlowego zajmowanego przez wielu najemców. Zaznaczyli, że ta metoda obiektywnie daje szerszą perspektywę strategii oceny ryzyka pożarowego, co przyczynia się do zaprojektowania i wykonania budynku o wyższym poziomie bezpieczeństwa.

Skuteczność materiałów filtracyjnych służących do ochrony układu oddechowego w czasie pożarów terenów nieuprawnych

The effectiveness of filter material for respiratory protection worn by wildland firefighters

Priya Garg, Siyan Wang, Jessica M. Oakes, Chiara Bellini, Michael J. Gollner, Fire Safety Journal 2023, 139

Ekspozycja na cząstki stałe znajdujące się w dymie powstającym podczas pożarów terenów dzikich, często zalesionych (*wildland fires*), jest wysoka. Emisja toksycznych gazów podczas tego typu zdarzeń może stanowić jedną z przyczyn chorób układu oddechowego oraz sercowo-naczyniowego, które dotykają strażaków. Istotnym elementem chroniącym ich zdrowie jest sprzęt ochrony układu oddechowego, a dokładniej maski, będące jego kluczowym elementem. Używanie ich może w znacznym stopniu ograniczyć narażenie na czynniki szkodliwe.

Autorzy artykułu postanowili zbadać skuteczność materiałów stosowanych do produkcji masek, ponieważ uznali, że dotychczasowa wiedza na ten temat jest niewystarczająca. Opisali wyniki testów sześciu różnych materiałów filtrujących. Badana była filtracja cząstek stałych w dymie (PM) oraz gazów. Używane bardzo często bandany materiałowe uzyskały w testach słabe wyniki. Filtry N95, P95 i P100 pod względem filtracji okazały się bardzo skuteczne. ■

st. bryg. w st. sp. dr inż. **WALDEMAR JASKÓŁOWSKI**
mł. bryg. **JACEK RUS** pełni służbę w Komendzie Wojewódzkiej PSP w Łodzi

www@pozarnictwo

Jądro ciemności – jądro możliwości

Czy laik może bezboleśnie zgłębić tajniki fizyki jądrowej? Jak poznać korzyści płynące z energetyki jądrowej, uświadamiając sobie zarazem związane z nią zagrożenia? Jak zmierzyć się z tematem broni jądrowej, nie wpadając w panikę na myśl o tragediach w Hiroszimie i Nagasaki, a także współczesnej napiętej sytuacji między Federacją Rosyjską a Zachodem? Lekiem na te wszystkie bolączki może być wiarygodne źródło obiektywnej wiedzy. Kto chce z niego zaczerpnąć, nie zawiedzie się, korzystając z serwisu edukacyjnego Narodowego Centrum Badań Jądrowych www.ncbj.edu.pl.

Struktura portalu jest prosta i przejrzysta. Znajdziemy w nim artykuły z kilku obszarów tematycznych fizyki i techniki jądrowej, takich jak promieniotwórczość, korzyści i ryzyko promieniowania jonizującego, energetyka jądrowa, zastosowania, historia, galaktyki. Jeśli któryś z naszych czytelników, zachęcony artykułem „Atomowy poker" Lecha Lewandowskiego, chciałby dowiedzieć się więcej o historii broni jądrowej, może zagłębić się w teksty takie jak „Nauka a II wojna światowa", „Budowanie bomby atomowej" czy „Uczeni, jądrowy wyścig zbrojeń, rozbrojenie".

Artykuły są napisane przystępnym językiem i bogato ilustrowane. Mamy zatem i słowo, i obraz – wszystko, czego trzeba, by ożywić umysł i wyobraźnię. Warto wejść do świata pozornie nieprzystępnej nauki, by dowiedzieć się więcej o możliwościach i zagrożeniach, które daje. ■ **AS**

Straż na znaczkach

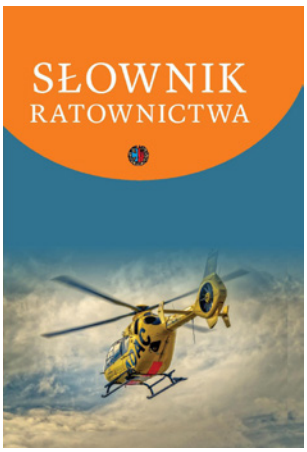
Nieodzowne na lotniskach

Era lotnictwa cywilnego w Australii rozpoczęła się wraz z uchwaleniem ustawy o żegludze powietrznej, która uzyskała aprobatę królewską w grudniu 1920 r. Ustawa i jej regulacje umożliwiły powstanie m.in. systemu szkolenia lotniczego, ustanowienie przepisów i procedur ruchu lotniczego, budowę niezawodnej infrastruktury technicznej, w tym zapewnienie zabezpieczenia przeciwpożarowego na lotniskach.

6 października 2020 r. z okazji 100-lecia australijskiego lotnictwa wydano serię okolicznościowych znaczków z widokiem lotniska w Sydney. Bystre oko dostrzeże obok wieży kontroli lotów oraz na marginesie znaczka dwa żółte specjalistyczne pojazdy pożarnicze Rosenbauer Panther Mk8. ■ **Maciej Sawoni**

Wydało się

R. Borkowski, W. Zubrzycki, M. Feltynowski (koordynatorzy komitetu redakcyjnego), *Słownik ratownictwa*, Wydawnictwo SGSP, Warszawa 2023

PIGUŁKA WIEDZY

Słownik ratownictwa to oryginalne dzieło z zakresu nauk o bezpieczeństwie i pokrewnych, który po raz pierwszy w dorobku nauki podejmuje tematykę szeroko rozumianego i praktykowanego ratownictwa. Definicje zawarte w słowniku odnoszą się do treści teoretycznych i praktycznych. Znakomita grupa autorów pod kierownictwem zespołu koordynacyjnego dokonała przeglądu, opisu i systematyzacji pojęć, które dotąd nie były definiowane lub funkcjonowały w literaturze rozproszone bądź niekompletne. Stąd też słownik ma olbrzymią wartość naukową i praktyczną, a jego wykorzystanie będzie wszechstronne. ■

[z recenzji dr hab. Aleksandry Skrabacz]

Gorące pytania

Niejednokrotnie byliśmy świadkami wydarzeń, które pokazują dobitnie, że świat polskich strażaków nie ogranicza się do granic naszego kraju. Służba nieraz wymaga od nich wyjazdów za granicę, by tam pomagać i prowadzić rozmowy dyplomatyczne.

NAPISZ DO NAS

Czekamy na Wasze listy i e-maile:
Redakcja „Przeglądu Pożarniczego”
ul. Podchorążych 38, 00-463 Warszawa
pp@kg.straz.gov.pl.

Miniprzewodnik „Biało-Czerwona”

Często także to Polacy przyjmują delegacje zagranicznych gości. Jak się wówczas zachowywać, co mówi protokół dyplomatyczny? Wiele ciekawych informacji i wskazówek przekaże Magdalena Skrzypczak, pracownik Biura Komendanta Głównego.

Wizyty gości zagranicznych wiążą się ze stosowaniem procedur, a uczestników spotkań obowiązują określone zasady postępowania. Zbiór tych zasad nazywamy protokołem dyplomatycznym. Inaczej mówiąc, protokół dyplomatyczny oznacza kodeks uprzejmości, który jest elementem międzynarodowej dyplomacji i kurtuazji, a także łączy dyplomatyczne formy, ceremonię i etykietę.

Zakres protokołu zależy przede wszystkim od rangi delegacji zagranicznej – im ranga jest wyższa, tym większe są wymagania protokołu. Sposób przyjęcia delegacji zależy od celu wizyty oraz od rangi jej przewodniczącego. Wizyty dzielimy na **oficjalne** (np. udział w uroczystościach) i **robocze**, których celem może być wymiana doświadczeń, spotkania dot. realizowanych projektów, omówienie kierunków współpracy czy wizyty studyjne.

Organizacja przyjęcia delegacji zagranicznej wymaga przygotowania zaproszeń, uzgodnienia z partnerami terminu spotkania, opracowania programu wizyty, zarezerwowania noclegów i posiłków, zapewnienia środków transportu i środków finansowych, przygotowania sali konferencyjnej itp. Działania te wymagają również stałego kontaktu z partnerami zagranicznymi i przekazywania im na bieżąco niezbędnych informacji.

Organizator spotkania wyznacza opiekuna delegacji z ramienia swojej jednostki organizacyjnej, który będzie odpowiedzialny za przygotowanie i sprawny przebieg wizyty.

Oficjalne zaproszenie dla delegacji zagranicznej powinno zostać wysłane na dwa, trzy tygodnie przed planowanym spotkaniem i zawierać: cel, termin i miejsce spotkania, termin potwierdzenia udziału oraz dane osoby do kontaktów roboczych. W ramach kontaktów roboczych osoba odpowiedzialna za organizację spotkania powinna przekazać gościom wszelkie niezbędne informacje, takie jak miejsce zakwaterowania z ewentualnym planem dojazdu, data i godzina przyjazdu, rodzaj obowiązującego umundurowania/stroju itp.

Program wizyty powinien uwzględniać: jej termin i temat, miejsca spotkania oraz zakwaterowania, skład obydwu delegacji (z wyszczególnieniem ich przewodniczących), przebieg spotkania i czas realizacji jego poszczególnych punków, z uwzględnieniem przerw na posiłek, krótki wypoczynek, czas wolny czy przejazd z miejsca na miejsce. W programie warto zamieścić również niezbędne adresy i numery telefonów (hotelu, jednostki organizacyjnej PSP będącej organizatorem spotkania, opiekuna delegacji, ambasady danego kraju itp.). Warto opracować również szczegółowy program, poszerzony o informacje dla organizatorów, tj. osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych punków programu.

Program pobytu delegacji zagranicznej powinien zostać wcześniej uzgodniony i zaakceptowany przez kierownika wizytowanej jednostki organizacyjnej PSP. Kierownik wizytowanej jednostki uzgadnia program wizyty gości zagranicznych z przełożonym, jeżeli planowany jest jego udział.

Przygotowując salę konferencyjną na spotkanie z delegacją zagraniczną, należy pamiętać o ustawieniu na stołach proporczyków z flagą Rzeczypospolitej Polskiej oraz flagą państwa reprezentowanego przez delegację zagraniczną. Można również umieścić flagę Unii Europejskiej, należy jednak pamiętać, że flaga RP ma zawsze pierwszeństwo przed wszystkimi innymi. Drugie miejsce w hierarchii zajmują flagi innych państw, a flaga Unii Europejskiej powinna znaleźć się za nimi. W przypadku wizyt delegacji zagranicznych z kilku państw proporczyki z flagami państw reprezentowanych przez delegacje zagraniczne ustawiamy w porządku alfabetycznym, zgodnie z nazwami w języku polskim. Jeśli proporczyków jest sześć lub więcej, polska flaga powinna znaleźć na początku i na końcu. Należy również pamiętać, aby wszystkie proporczyki lub flagi były tej samej wielkości i wysokości. Więcej informacji dotyczących flagi Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć w miniprzewodniku „Biało-Czerwona” opracowanym przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Podczas spotkania delegacje powinny zająć miejsca naprzeciwko siebie, po obu dłuższych bokach stołu, przy czym delegacja zagraniczna zajmuje miejsce honorowe, które zawsze znajduje się naprzeciwko głównych drzwi wejściowych do pomieszczenia, w którym odbywa się spotkanie. Gdy w pomieszczeniu są tylko wejścia boczne, za miejsce honorowe uznawane jest to naprzeciwko okien wychodzących na zewnątrz.

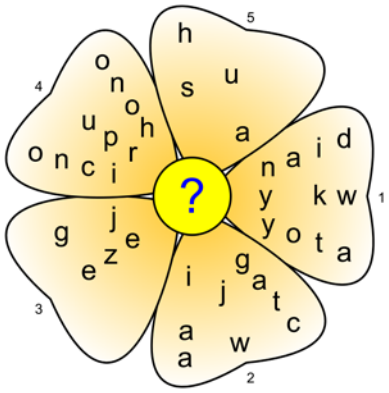
Oficjalne spotkanie z delegacją zagraniczną rozpoczyna się od wzajemnej prezentacji uczestników oraz przedstawienia poszczególnych punktów programu.

Ważnym elementem spotkania z partnerami zagranicznymi jest wymiana drobnych upominków. Upominki powinny być w miarę możliwości oryginalne, dobierane z myślą o obdarowanym, nie powinny się powtarzać ani pociągać za sobą żadnych zobowiązań. Warto uzgodnić z partnerami zagranicznymi czas i miejsce wymiany upominków, aby obie strony mogły się odpowiednio przygotować. ■

Kwiatówka strażacka 8/2023

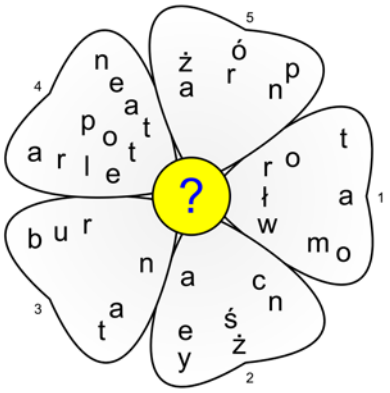
Na każdym płatku stokrotki rozsypane są litery, z których należy ułożyć hasła, ale w uzupełnieniu z brakującą literą ze środka kwiatka, którą należy odgadnąć. Tym samym wszystkie hasła zawierają tę samą literę ze środka stokrotki. Rozwiązaniem są wszystkie anagramy, które można ułożyć z odgadniętych liter ze środka wszystkich stokrotek.

ZIEMIA

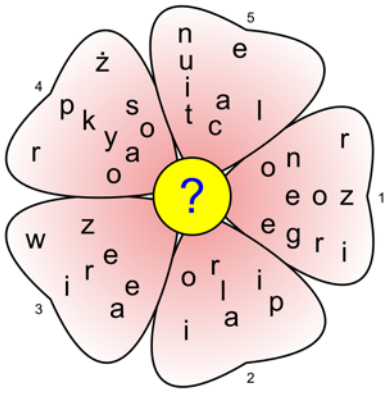
.....
.....
.....
.....
.....

POWIETRZE

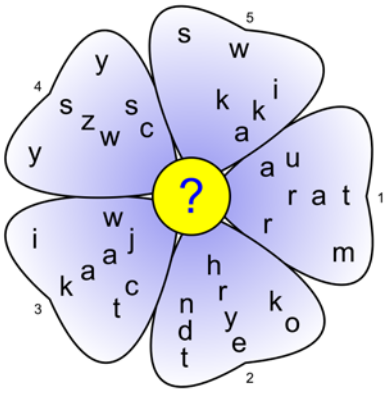
.....
.....
.....
.....
.....

OGIEŃ

.....
.....
.....
.....
.....

WODA

.....
.....
.....
.....
.....

opr. MarS

Rozwiązanie układówki strażackiej z PP nr 5/2023:

	Rozwiązanie			
Zawartość komórki	brak	1	2	3
Liczba wystąpień	2	8	10	6

NOWOŚĆ

RED FOX

DEVA® your smart solution

UBRANIE STRAŻACKIE SPECJALNE

BEZPIECZNE

KOMFORTOWE

ERGONOMICZNE

NOWOCZESNE ROZWIĄZANIA

ANTYELEKTROSTATYCZNE

MATERIAŁY NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI

OFERUJEMY RÓWNIEŻ OBUWIE STRAŻACKIE I SŁUŻBOWE

EN 469:2020 30 cykli prania 60 °C do reimpregnacji

Manekin test
0% poparzeń II. I III. stopnia
zgodnie z ISO 13506

CNBOP-PIB

HAIX®

BLACK EAGLE® ATHLETIC 2.1 GTX

BLACK EAGLE® TACTICAL 2.1 GTX

FIRE EAGLE®

FIRE FLASH® 2.0

DEVA Poland sp. z o.o.
ul. 3 Maja 19, 43-400 Ciesyn,
deva@deva.pl, www.deva.pl
tel./fax: 33 470 18 48, 501 080 353

-wyłączny przedstawiciel dla butów strażackich HAIX® w Polsce

-ubrania strażackie specjalne DEVA® your smart solution